

คู่มือการปฏิบัติงาน

ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ต้นโครงสร้างพื้นฐาน

เล่ม 7

การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำและ

การขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็ก

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

พระบรมราชาโชวาท ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดชฯ
ทรงพระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
ปีพุทธศักราช 2547

“ผู้ปฏิบัติราชการ จำเป็นต้องรู้วิทยาการ ฐานะ และรู้ดีรู้ชั่ว
อย่างกระจ่างชัด จึงจะสามารถปฏิบัติงานในความ
รับผิดชอบให้ถูกต้องตรงตามเป้าหมาย และสัมฤทธิ์ผลที่เป็น
ประโยชน์เป็นความเจริญที่แท้จริงและยั่งยืน ทั้งแก่ตนเอง
และส่วนรวม ”

พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันที่ 30 มีนาคม พุทธศักราช 2547

คู่มือการปฏิบัติงาน

การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ และการขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็ก

จัดทำโดย

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

มกราคม 2547

คำนำ

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี 2540 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้มีการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ซึ่งภารกิจที่ส่วนราชการจะต้องถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 245 กิจกรรม จากส่วนราชการ 57 กรม ใน 15 กระทรวง 1 ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง

ในการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว ส่วนราชการยังคงมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน คำแนะนำและคำปรึกษาทางเทคนิควิชาการ ดำเนินการฝึกอบรมจนกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความพร้อมที่จะรับการถ่ายโอนภารกิจ และสามารถปฏิบัติการกิจให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าที่ส่วนราชการเดิมเคยปฏิบัติ มีคุณภาพมาตรฐานและประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานงานเพื่อเป็นหลักประกันการบริการสาธารณะให้มีคุณภาพอีกชั้นหนึ่ง

ดังนั้นในการเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจ จึงได้ร่วมกันจัดทำ “คู่มือการปฏิบัติงาน” เพื่อมอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการบริการสาธารณะให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
มีนาคม 2547

บทนำ

การพัฒนาประเทศเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะทำให้ประชากรในท้องถิ่นนั้นๆ มีความเป็นอยู่ดีจากการประกอบสัมมาอาชีพเป็นผลทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงตามไปด้วย กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีเป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งมีภารกิจในการสนับสนุนพัฒนาการขนส่งทางน้ำในด้านการขุดลอกและบำรุงรักษาร่องน้ำทางเดินเรือ และควบคุมสิ่งล่องล้าลำนํ้าเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการขนส่งทางน้ำ ตลอดจนการประกอบอาชีพประมงให้สามารถใช้ร่องน้ำทางเดินเรือได้สะดวกและปลอดภัย

ฉะนั้น เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี จึงได้จัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานเล่มนี้ขึ้นเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางด้านการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นการใช้งบประมาณ ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน กฎหมายการอนุญาตให้ก่อสร้างสิ่งล่องล้าลำนํ้า การขุดลอกร่องน้ำทางเดินเรือ การซ่อมบำรุง ปัญหาและอุปสรรค ซึ่งคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อให้ผู้มีความสนใจเกี่ยวกับงานที่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีปฏิบัติได้ทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในคู่มือฉบับนี้ และอุปสรรคข้อขัดข้องต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

มกราคม 2547

*** รักน้ำ ***

น้ำ คือทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อมวลมนุษยชาติและสรรพสิ่งมีชีวิตในโลก น้ำมีคุณอนันต์มหาศาลต่อการดำรงชีพของมนุษย์ กล่าวคือ น้ำเป็นปัจจัยสำคัญของร่างกาย น้ำเป็นเส้นทางคมนาคม สัญจร น้ำเป็นบ่อเกิดพลังงานไฟฟ้า น้ำเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ น้ำเป็นหัวใจของเกษตรกร แหล่งน้ำธรรมชาติของประเทศไทยมีมากมาย ซึ่งต่อมาสังคมมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม และทำให้ต้องนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างมากและส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดปัญหาหลากหลายต่าง ๆ เช่น การทิ้งสิ่งปฏิกูลในลำน้ำ น้ำเสีย การตื่นเงินของร่องน้ำทางเดินเรือ การพังทลายของตลิ่ง การก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างล่งล้ำลำน้ำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงดำริว่า “น้ำคือชีวิต” และทรงปลุกจิตสำนึกให้ชาวไทยตระหนักถึงคุณค่าของน้ำ และพระองค์ทรงเป็นผู้ริเริ่มการอนุรักษ์และสร้างระบบการจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติ 50 ปี คณะรัฐมนตรีได้ทูลเกล้าถวายพญานาคเจ็ดเศียรทองคำอันเป็นสัญลักษณ์แห่งความสมบูรณ์ของน้ำ และถวายสมัญญานามแด่พระองค์ว่า “บิดาแห่งการจัดทรัพยากรน้ำ” ซึ่งพระองค์พระราชทานกระแสพระราชดำรัสที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับความสำคัญของน้ำว่า “หลักสำคัญว่า ต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้” โดยพระองค์ได้พระราชทานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั่วทุกภูมิภาค เพื่อการจัดทรัพยากรน้ำให้กับประชาชน เพราะน้ำเป็นสิ่งกำหนดสรรพสิ่งมีชีวิตบนโลก หากไม่มีแหล่งน้ำ สิ่งมีชีวิตไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ น้ำจึงเป็นปัจจัยสำคัญของสิ่งมีชีวิต

ดังนั้น การอนุรักษ์ ระวังรักษา ฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งน้ำ ต้นน้ำ ลำคลอง แม่น้ำ ให้เป็นไปตามระบบนิเวศ ซึ่งรวมทั้งการระวังรักษาปลูกป่า โดยเฉพาะบริเวณต้นน้ำ แหล่งน้ำ เพื่อเป็นการดูดซับความชุ่มชื้น และกักเก็บน้ำ อันเป็นการป้องกันน้ำท่วมและบรรเทาภัยแล้ง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกองค์กรและชุมชนในท้องถิ่นต้องให้ความร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อรักษาสุขภาพภูมิทัศน์ ลำคลอง แม่น้ำ ทะเล อันเป็นประโยชน์ต่อการอุปโภคบริโภค การเกษตร การคมนาคมทางน้ำ การป้องกันอุทกภัย และส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำต่อไป

การถ่ายโอนภารกิจ
กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี
ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย
ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 มาตรา 78 และ มาตรา 284 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจของหน่วยงานรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจเป็นพี่เลี้ยงและสนับสนุนแนะนำด้านบริหารและเทคนิควิชาการ

ภารกิจที่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีได้ถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การดูแลรักษาทางน้ำ การก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างล่องลำลำนน้ำ การดูแลการใช้ท่าเรือ และอื่น ๆ

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับภารกิจที่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปทิศทางเดียวกันอย่างถูกต้อง จึงได้จัดทำคู่มือฉบับนี้เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดความเข้าใจ ส่งเสริมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็งสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อซักซ้อมความเข้าใจ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาทางเทคนิคและวิชาการ ให้ความรู้ด้านกฎหมาย กฎกระทรวง พระราชบัญญัติ อำนาจหน้าที่ การอนุญาต การอนุมัติ และภารกิจต่างๆ ที่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ได้ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เพื่อให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นคู่มือและแนวทางในการดำเนินงานด้านการอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งปลูกสร้างล่องลำลำนน้ำ และการขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เสริมสร้างความเข้าใจอันดีที่จะก่อให้เกิดความหวงแหน แม่น้ำ ลำคลอง ในการช่วยสอดส่องดูแลตลอดจนเฝ้าระวัง ตรวจสอบ การอนุญาตของหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องเป็นการรักษาสภาพธรรมชาติให้อยู่ในสภาพสมดุล

บทนำ

คำปรารภ

เหตุผลความเป็นมา

วัตถุประสงค์

ภาคที่ 1 การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ

▶ หลักการ	3
▶ คำจำกัดความ	3
▶ ลักษณะของสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่พึงอนุญาต	3
▶ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ	7
▶ ขั้นตอนการพิจารณา	8
▶ ค่าธรรมเนียมต่างๆ	8
▶ ค่าตอบแทนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ	9
▶ เอกสารประกอบการยื่นเรื่องขออนุญาต	9
▶ คำแนะนำในการขออนุญาต	10
▶ ขั้นตอนการดำเนินการอนุญาต	11
▶ แนวทางการตรวจสภาพโป๊ะเทียบเรือ	12

ภาคที่ 2 การขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็ก

▶ การขุดลอกร่องน้ำ	15
▶ การขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อขุดลอกหน้าท่าเทียบเรือ	15
▶ การขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการเดินเรือ การระบายน้ำ ป้องกันอุทกภัย รักษาสภาพแนวลำน้ำ และอื่นๆ	16

▶ การขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา อนุญาตคูทรายจากทางจังหวัด	17
▶ การขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็ก	19
▶ หลักเกณฑ์การขุดลอก	19
▶ การสำรวจออกแบบร่องน้ำ	20
▶ การสำรวจก่อนงานขุดลอก	20
▶ เครื่องจักรอุปกรณ์การขุด	31
▶ การปฏิบัติงานขุดลอก	32
▶ การสำรวจหลังการขุดลอก	37
▶ ปัญหาอุปสรรคของการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหา	40
▶ การจัดทำงบประมาณ	41
▶ การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพังในทางน้ำขนาดเล็ก	41
▶ หลักเกณฑ์การก่อสร้าง	42
▶ การควบคุมงานก่อสร้าง	42
▶ สรุปข้อพิจารณาในการขุดลอกลำน้ำ การสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง และการถมลำน้ำ	44

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	โรงสูบน้ำ	3
2	การวางท่อและการปักเสาไฟฟ้าในน้ำ	4
3	การวางท่อไปกับสะพาน	4
4	กระชังเลี้ยงสัตว์น้ำ	5
5	เขื่อนกันน้ำเซาะ	6
6	ภาพตัดขวางเขื่อนกันน้ำเซาะ (ความลาดชันไม่เกิน 1 : 2.5)	7
7	Cross Section (ภาพตัดขวางของร่องน้ำสำรวจก่อนการขุดลอก)	21
8	ตัวอย่างบรรทัดน้ำที่ใช้กับงานขุดลอก	22
9	หมวดหลักฐานที่ใช้ในการสำรวจ	23
10	REFERENCE LINE และ ระยะ OFFSET	25
11	วัดมุมแนวนอน 2 มุม บนเรือหยั่งน้ำ	27
12	วัดมุม 2 มุมบนฝั่ง	27
13	เรือหยั่งน้ำวิ่งตามแนวที่กำหนดแล้วทำการวัดมุมบนฝั่ง	28
14	เรือหยั่งน้ำวิ่งตามแนวที่กำหนดแล้วทำการวัดระยะทาง	29
15	Cross Sections (ภาพตัดขวางของร่องน้ำ)	30
16	รถขุดตักดินไฮดรอลิค (รถแบคโฮ) และ โป๊ะสำหรับรองรับรถขุด	31
17	การขุดตัดหาดทรายโดยรถขุดตักไฮดรอลิค (รถแบคโฮ)	35
18	การสำรวจก่อนการขุดลอก	36
19	ข้อควรระวัง	37
20	Cross Section (ภาพตัดขวางของร่องน้ำสำรวจหลังการขุดลอก)	37
21	การขุดลอกกรณีตื้นเขินทั่วไป	47
22	การขุดลอกกรณีหน้าตัดแม่น้ำไม่เพียงพอต่อการระบายน้ำ	47
23	การขุดลอกกรณีเกิดสันดอนทรายกลางแม่น้ำ	48
24ก-24ค	การขุดลอกบริเวณคุ้งแม่น้ำบริเวณที่มีดินงอก	48-49
25ก-25ค	การแก้ปัญหาความคดเคี้ยวของลำน้ำ	50
26	การสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งกรณีปกติ	51
27	การสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งกรณีมีดินงอกฝั่งตรงข้าม	51

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนฯ	55
บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ 63 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456	59
กฎกระทรวง ฉบับที่ 63 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456	60
สำเนาประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 251/2541 ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2541 เรื่อง ลักษณะของอาคารและการล่องลำลำน้ที่พึงอนุญาตได้	69
สำเนาคำสั่งกรมเจ้าท่า ที่ 718/2545 ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2545 เรื่อง มอบอำนาจ “เจ้าท่า” ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	70
ตัวอย่างแบบคำร้องขอทำสิ่งล่องลำลำน้ (กรณีเอกชน) แบบ ท.28	73
ตัวอย่างแบบคำร้องขอทำสิ่งล่องลำลำน้ (เฉพาะของส่วนราชการ)	78
ใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่องลำลำน้	83
สำเนาคำสั่งกรมเจ้าท่า ที่ 7/2544 ลงวันที่ 5 มกราคม 2544	86
สำเนาคำสั่งกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ที่ 498/2546 ลงวันที่ 9 กันยายน 2546	88
คำร้องขอทำการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน (แบบ ข.1)	91
หนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม	94
กฎกระทรวง ฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2534) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456	96
กฎกระทรวง ฉบับที่ 69 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2481	98
รายชื่อแม่น้ำสายต่างๆ ในประเทศไทย	99

ภาคที่

การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ

การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ

หลักการ

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำและใต้น้ำของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว และกำหนดลักษณะของอาคาร และการล่วงล้ำที่พึงอนุญาตได้ รวมทั้งระยะเวลาที่จะต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จ

คำจำกัดความ

“สิ่งล่วงล้ำลำน้ำ” หมายความว่า สิ่งล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และใต้น้ำของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว

ลักษณะของสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่พึงอนุญาตได้มีดังนี้

1. โรงสูบน้ำ

- โรงที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำต้องอยู่บนฝั่งหรืออยู่ใกล้ฝั่งมากที่สุด
- การต่อท่อสูบน้ำเมื่อต่อเชื่อมกับเครื่องสูบน้ำแล้วต้องวางขนานกับแนวเสาชของโรงสูบน้ำ จนถึงพื้นดิน แล้วจึงวางนอนไปตามแนวพื้นดินใต้น้ำ และปลายท่อต้องอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำลงต่ำสุดไม่น้อยกว่า 1 เมตร

ภาพที่ 1 โรงสูบน้ำ

2. การวางท่อ สายเคเบิล การปักเสาไฟฟ้า

- การวางท่อหรือสายเคเบิลผ่านชายหาดของทะเลหรือชายตลิ่ง ต้องฝังท่อหรือสายเคเบิลใต้พื้นดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร โดยมีให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของท่อหรือสายเคเบิลพื้นขึ้นมาเหนือพื้นดิน
- การวางท่อไปกับสะพานต้องชิดกับตัวสะพานมากที่สุด ระดับใต้ท้องสุดของท่อต้องอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับท้องสะพาน และระหว่างช่องลอดสะพานต้องไม่มีสิ่งก่อสร้างยื่นออกจากแนวตอม่อสะพาน
- การปักเสาไฟฟ้าพาดสายเพื่อจ่ายกระแสไฟฟ้าหรือเพื่อการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และการปักเสาวางท่อน้ำประปาหรือเพื่อการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ให้ปักเสาให้ชิดแนวขอบฝั่งมากที่สุดเพื่อมิให้เกิดขวางทางเดินเรือ

ภาพที่ 2 การวางท่อและการปักเสาไฟฟ้าในน้ำ

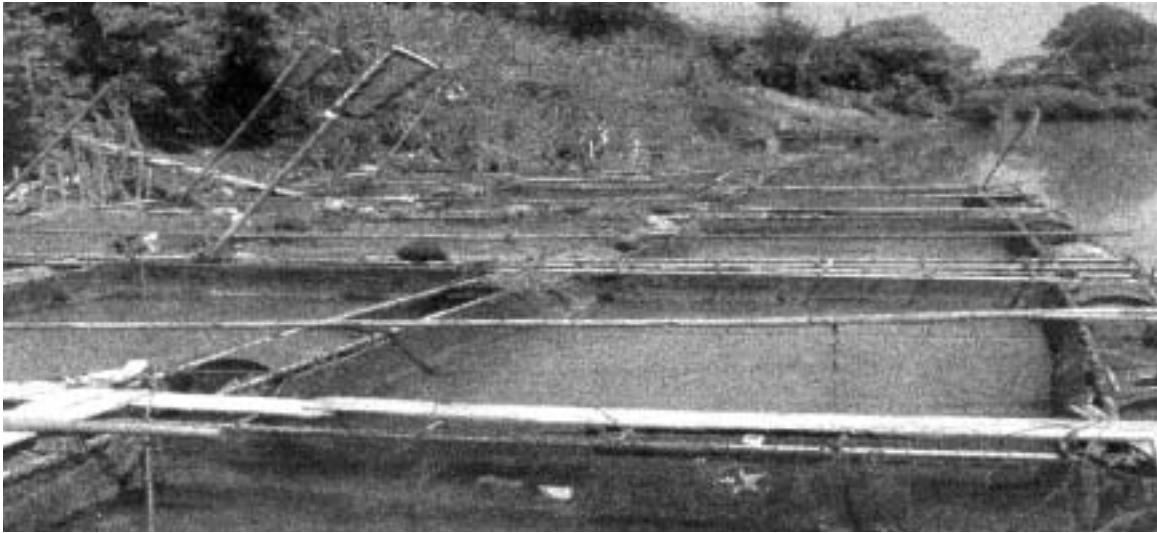
ภาพที่ 3 การวางท่อไปกับสะพาน

3. กระชังเลี้ยงสัตว์น้ำ

- ตัวกระชังต้องทำด้วยอวนหรือวัสดุอื่นใดที่มีลักษณะและคุณสมบัติเช่นเดียวกับอวน และเมื่อน้ำลงต่ำสุดกันกระชังต้องลอยอยู่สูงกว่าพื้นท้องน้ำ
- วัสดุที่ใช้พวงกระชังต้องลอยพื้นน้ำและสามารถมองเห็นได้ชัดเจนตลอดเวลา

ภาพที่ 4 กระชังเลี้ยงสัตว์น้ำ

- การปักเสายึดตัวกระชังต้องปักห่างกันไม่น้อยกว่า 3.00 เมตร ห้ามผูกยึดกระชังกับขอบฝั่งและห้ามสร้างที่พักอาศัยหรือพื้นแผ่นที่บนบนกระชัง
- ต้องติดตั้งธงสีแดงและไฟสัญญาณเป็นระยะโดยรอบขอบเขตที่วางกระชังตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

4. เชื้อนก้นน้ำเซาะ

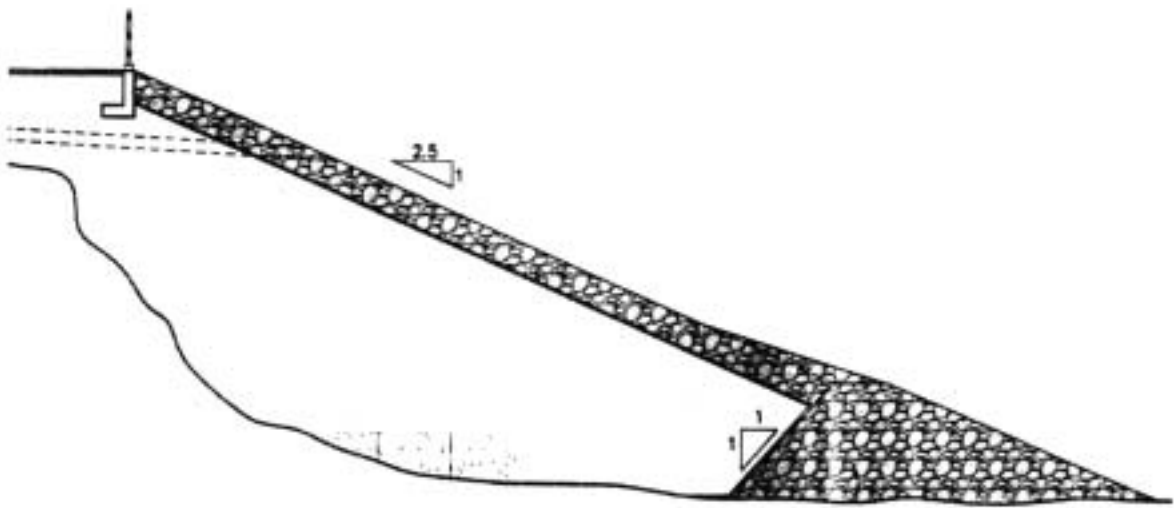
- ต้องมีรูปแบบที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่องน้ำ ชายตลิ่ง และบริเวณข้างเคียง
- ต้องมีโครงสร้างที่แข็งแรงและอยู่ในแนวฝั่งเดิมมากที่สุด หากมีส่วนที่ยื่นเข้าไปในน้ำให้มีเฉพาะส่วนที่จำเป็น
- ความลาดชันของเชื้อนก้นน้ำเซาะไม่เกิน 1 : 2.5 โดยแนวสันเขื่อนด้านบนต้องอยู่ที่แนวกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินบนฝั่ง สำหรับบริเวณลำน้ำที่แคบหรืออาจเป็นอันตรายต่อการเดินเรือ เชื่อนต้องมีลักษณะตั้งตรงและไม่มีความลาดชันยื่นออกมา

ภาพที่ 5 เชื้อนก้นน้ำเซาะ

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำมีดังนี้

1. ลักษณะหรือสภาพของอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำต้องไม่เป็นอันตรายต่อการเดินเรือ ไม่ทำให้ทางน้ำเปลี่ยนแปลงและทำให้ทางน้ำแคบ และไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามสภาพธรรมชาติ
2. อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำที่จะอนุญาตให้ปลูกสร้างได้ต้องมีลักษณะของอาคารและสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่พึงอนุญาตได้
3. อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำที่จะอนุญาตให้ปลูกสร้างได้ ต้องไม่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีประกาศของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีห้ามปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำประกาศดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษา
4. กรณีเขื่อนกันน้ำเซาะที่มีความลาดชันมากกว่า 1:2.5 ให้นำเรื่องการขออนุญาตเสนอ กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน
5. การอนุญาตให้ใช้พื้นที่ล่วงล้ำลำน้ำให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรเฉพาะตามวัตถุประสงค์ในการใช้อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่ล่วงล้ำลำน้ำนั้น
6. การอนุญาตให้ใช้พื้นที่ล่วงล้ำลำน้ำต้องไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

ภาพที่ 6 ภาพตัดขวางเขื่อนกันน้ำเซาะ (ความลาดชันไม่เกิน 1 : 2.5)

ขั้นตอนการพิจารณา

1. เมื่อได้รับคำขออนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำแล้ว ให้ตรวจสอบว่าผู้ขออนุญาตยื่นหลักฐานและเอกสารครบถ้วนและถูกต้องหรือไม่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับคำขออนุญาต
2. กรณีที่เห็นว่าสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ขออนุญาตปลูกสร้างเป็นกรณีที่ไม่อาจอนุญาตได้ ให้แจ้งให้ผู้ขออนุญาตทราบภายใน 60 วัน นับแต่วันที่รับคำขออนุญาต
3. ในกรณีที่เห็นว่าผู้ขออนุญาตยื่นหลักฐานและเอกสารไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง และเป็นกรณีที่อาจอนุญาตให้ปลูกสร้างได้ ให้แจ้งให้ผู้ขออนุญาตส่งหลักฐานและเอกสารให้ครบถ้วนหรือให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด
4. ให้ตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาตภายใน 120 วัน นับแต่วันที่รับหลักฐานและเอกสารครบถ้วนและถูกต้องจากผู้ขออนุญาต
5. ให้กำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตได้ตามความเหมาะสมและจำเป็นเพื่อป้องกันผลกระทบต่อภาวะแวดล้อมทางน้ำและผลประโยชน์ของประชาชน
6. ผู้รับอนุญาตต้องเริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในสิบสองเดือน นับแต่วันที่ได้รับอนุญาตถ้าผู้รับอนุญาตไม่เริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในเวลาดังกล่าว ให้ใบอนุญาตเป็นอันสิ้นผล
7. ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตไม่อาจเริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้รับอนุญาตอาจยื่นคำขอขยายระยะเวลาเริ่มดำเนินการปลูกสร้างต่อได้ เมื่อได้รับคำขอแล้วให้พิจารณาคำขอพร้อมเหตุผลในการขอขยายระยะเวลา เมื่อเห็นเป็นการสมควร ให้อนุญาตขยายระยะเวลาได้ครั้งละ 6 เดือน แต่ไม่เกินสองครั้ง
8. ผู้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำประสงค์จะโอนสิทธิในการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำให้ผู้ใด ให้ผู้โอนหรือผู้รับโอนแจ้งให้ทราบโดยยื่นหลักฐานการโอนสิทธิ และหลักฐานและเอกสารประกอบการขออนุญาต (1) และ (2) ประกอบด้วย เมื่อได้รับแจ้งและตรวจสอบหลักฐานต่างๆ โดยถูกต้องแล้วให้ออกหนังสือรับทราบการโอนสิทธิดังกล่าวและเพื่อประโยชน์ในการเรียกเก็บค่าตอบแทนการปลูกสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ โดยให้ถือว่าผู้รับโอนสิทธิเป็นผู้รับอนุญาต
9. ให้แจ้งสำนักงานการขนส่งทางน้ำ กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ในเขตพื้นที่ทราบทุกครั้งที่ออกใบอนุญาต โดยแนบสำเนาใบอนุญาตพร้อมแผนที่สังเขปด้วย

ค่าธรรมเนียมต่างๆ

- การตรวจสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ครั้งละ 50 บาท
- ใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ฉบับละ 100 บาท

ค่าตอบแทนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ

ให้ผู้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำเสียค่าตอบแทนตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 64 (พ.ศ. 2537)

เอกสารประกอบการยื่นเรื่องขออนุญาต

ในกรณีผู้ยื่นคำขอเป็นเอกชนประสงค์จะขออนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ให้ยื่นคำขอตามแบบคำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ (ตัวอย่างแบบที่ 1 ในภาคผนวก) โดยระบุวัตถุประสงค์ในการใช้สิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ขออนุญาต พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสารดังต่อไปนี้

(1) สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือภาพถ่ายบัตรประจำตัวราชการ หรือภาพถ่ายบัตรแสดงฐานะอย่างอื่นที่ออกโดยส่วนราชการ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอเป็นนิติบุคคลต้องแนบสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่ระบุชื่อผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลด้วย

(2) หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว

(3) แบบแปลนและรายละเอียดของอาคาร หรือสิ่งอื่นใดที่ขออนุญาตปลูกสร้างล่วงล้ำลำน้ำต้องมีผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมโยธาทามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมเป็นผู้รับรอง เว้นแต่อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่ขออนุญาตปลูกสร้างล่วงล้ำลำน้ำนั้นจะมีขนาดเล็ก และโครงสร้างทำด้วยไม้หรือวัสดุอื่นที่ไม่คงทนถาวร ไม่จำเป็นต้องมีผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมฯ รับรอง

(4) แผนผังแสดงบริเวณที่ขออนุญาตและบริเวณใกล้เคียง

(5) หนังสือของจังหวัดที่อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่ขออนุญาตปลูกสร้างล่วงล้ำลำน้ำตั้งอยู่รับรองว่าไม่เป็นอุปสรรคต่อแผนพัฒนาจังหวัด ผังเมือง และการรักษาสุขภาพแวดล้อมของจังหวัด

(6) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้ยื่นคำขอตามแบบคำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ (ตัวอย่างแบบที่ 2 ในภาคผนวก) พร้อมหลักฐานและเอกสารตาม (3) (4) (5) และ (6)

คำแนะนำในการขออนุญาตและขั้นตอนการดำเนินการอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ

คำแนะนำในการขออนุญาต

1. ให้ผู้ขออนุญาตเขียนคำร้องขออนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำตามแบบที่ 1 หรือ 2 แล้วแต่กรณี พร้อมยื่นเอกสารและหลักฐานดังต่อไปนี้

1.1 สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ในกรณีผู้ขออนุญาตเป็นบุคคลธรรมดา หรือสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลในกรณีที่ผู้ขออนุญาตเป็นนิติบุคคล หากประสงค์ให้ผู้อื่นขออนุญาตแทนต้องมีหนังสือมอบอำนาจที่ถูกต้องตามกฎหมายพร้อมติดอากรแสตมป์

1.2 หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ เช่น สำเนาโฉนดที่ดิน สำเนาหนังสือ น.ส. 3 หรือ ส.ค. หรือเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลในน่านน้ำไทย หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว หรือได้รับความยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือผู้ดูแลรักษาที่ดินสาธารณะ โดยลงนามในหนังสือยินยอมหรือคำรับรอง

1.3 แผนผังสังเขปแสดงสิ่งขออนุญาตที่มีรายละเอียด เช่น ความกว้างของหน้าที่ดินด้านติดกับแม่น้ำขนาดของสิ่งขออนุญาตโดยประมาณ ระยะห่างจากขอบฝั่ง สถานที่สำคัญที่อยู่ใกล้เคียงและระยะห่างโดยประมาณ และมีรูปถ่ายบริเวณที่ขออนุญาตประกอบการพิจารณา

1.4 แบบรูปและรายละเอียดของสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ขอปลูกสร้างซึ่งมีวิศวกรโยธาที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมเป็นผู้รับรอง เว้นแต่การปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำขนาดเล็ก ซึ่งโครงสร้างทำด้วยไม้ หรือวัสดุอื่นที่ไม่คงทนถาวร ไม่จำเป็นต้องมีวิศวกรรับรอง

1.5 วัตถุประสงค์ในการใช้สิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ขออนุญาต

1.6 หนังสือให้ความเห็นชอบหรือยินยอมจากผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดที่สิ่งล่วงล้ำลำน้ำตั้งอยู่ว่าเป็นอุปสรรคต่อแผนพัฒนาจังหวัด ผังเมืองรวม และการรักษาสภาพแวดล้อมของจังหวัด

2. การพิจารณาจะเริ่มต่อเมื่อผู้ขออนุญาตยื่นคำร้องพร้อมเอกสารและหลักฐานต่างๆ ในข้อ 1 ครบถ้วนและถูกต้อง ซึ่งรวมถึงหนังสือและหลักฐานการให้ความเห็นชอบหรือยินยอมจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย

3. สำเนาเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่นำมายื่นขออนุญาตหรือผู้รับมอบอำนาจต้องเซ็นชื่อรับรองสำเนาถูกต้องทุกฉบับ

ขั้นตอนการดำเนินการอนุญาต

1. เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับคำร้อง เอกสารและหลักฐานต่างๆ แล้ว จะทำการตรวจสอบหากครบถ้วน และถูกต้องก็จะบันทึกหลักฐานรับเรื่องไว้ดำเนินการ หากเอกสารไม่ครบหรือไม่อยู่ในกรณีที่อนุญาตได้ให้แจ้งผู้ขออนุญาตทราบภายในเวลาที่กำหนด
2. ผู้ขออนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการตรวจสอบสถานที่ตามอัตราที่กำหนดโดยผู้ขออนุญาต จะต้องนัดหมายและนำเจ้าพนักงานไปตรวจยังสถานที่ที่ขออนุญาตด้วย
3. เจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบสถานที่ที่จะขออนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำเพื่อนำข้อมูลต่างๆ ทางเทคนิคต่างๆ พร้อมแผนที่สังเขปที่มีรายละเอียดพอเพียงต่อการพิจารณาอนุญาตมาจัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาทบทวนและเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติม กรณีที่พิจารณาไม่เห็นชอบจะมีหนังสือแจ้งผู้ขออนุญาตว่าไม่อนุญาตพร้อมเหตุผล
4. หากสิ่งที่ยขออนุญาตอยู่ในข่ายที่จะต้องพิจารณาด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือจะต้องมีการขุดลอก หรือกรณีใดๆ เพิ่มเติม ผู้ขออนุญาตต้องดำเนินการตามที่กำหนด
5. เมื่อพิจารณาเห็นว่าการขออนุญาตถูกต้อง ครบถ้วนตามขั้นตอนและไม่ขัดต่อหลักเกณฑ์ในการอนุญาตก็จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการหรือผู้มีอำนาจเพื่อพิจารณาอนุญาต ตามแบบใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ (แบบที่ 3 ในภาคผนวก) หลังจากอนุญาตแล้วให้แจ้งหรือติดต่อให้ผู้ขออนุญาตมารับใบอนุญาต และชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต
6. กรณีที่พิจารณาไม่อนุญาต ให้มีหนังสือแจ้งผู้ขออนุญาตว่าไม่อนุญาตพร้อมเหตุผล
7. ผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ที่ระบุไว้ท้ายใบอนุญาตอย่างเคร่งครัด และต้องเริ่มดำเนินการปลูกสร้างให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในใบอนุญาต หากไม่สามารถดำเนินการได้ ก็ให้ขอต่ออายุใบอนุญาตดังกล่าวได้แล้วแต่กรณีแต่ต้องมีเหตุผลอันสมควร

แนวทางการตรวจสอบโป๊ะเทียบเรือ

1. โปะเทียบเรือต้องอยู่ในสภาพมั่นคงแข็งแรง และปลอดภัยต่อการเข้าเทียบท่าของเรือ
2. บริเวณที่ผู้โดยสารขึ้น-ลงเรือทุกแห่ง ต้องเขียนป้ายหรือแสดงจำนวนคนโดยสารที่โป๊ะสามารถรับน้ำหนักได้ไว้ในที่ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดเจน และจัดทำเครื่องหมายแสดงแนวการบรรทุกของโป๊ะ (Load Line)
3. ต้องจัดให้มีเครื่องช่วยชีวิต เช่น พวงชูชีพ แพชูชีพ ให้มีจำนวนพอสมควรและแขวนหรือวางไว้ในบริเวณที่สามารถนำมาใช้ได้ทุกขณะโอกาส
4. บริเวณหน้าโป๊ะเทียบเรือต้องมีอุปกรณ์กันเรือกระทบกับโป๊ะเทียบเรือ และต้องมีพุกผูกเรือที่แข็งแรงสำหรับผูกเชือกเรือหัว-ท้าย
5. โปะเทียบเรือต้องมีเสาและอุปกรณ์ยึดโป๊ะกับเสาเพื่อมิให้ตัวโป๊ะเทียบเรือเลื่อนไปมา
6. บนโป๊ะต้องมีราวจับสำหรับให้ผู้โดยสารจับยึดทรงตัวในระหว่างอยู่บนโป๊ะหรือขึ้น-ลงเรือ
7. พื้นโป๊ะต้องเป็นพื้นเรียบ ไม่ลื่น และต้องไม่มีสิ่งกีดขวางใดๆ
8. ต้องจัดให้มีทางขึ้นหรือลงโป๊ะแยกออกจากกัน และให้มีเครื่องกันสำหรับคนโดยสาร เมื่อเห็นว่าจะมีจำนวนมากเกินไป
9. ต้องจัดให้มีแสงสว่างเพียงพอในบริเวณทางขึ้นลง และบนโป๊ะ
10. ต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่หรือผู้ควบคุมรับผิดชอบ เกี่ยวกับจำนวนคนโดยสารที่จะลงโป๊ะโดยปลอดภัย เมื่อเห็นว่าจะมีจำนวนมากเกินไป
11. จัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้จำหน่ายตั๋ว ผู้ควบคุมท่า ผู้ควบคุมเรือหรือเครื่องจักร ฯลฯ ให้รู้ถึงความปลอดภัยและหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีต่อผู้โดยสาร
12. ออกประกาศขอความร่วมมือจากผู้โดยสารหรือประชาชนทั่วไป ให้แจ้งหรือส่งข่าวเกี่ยวกับสภาพโป๊ะไม่ปลอดภัย โดยแจ้งให้กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีทราบ

ภาคที่

การขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็ก

การขุดลอกร่องน้ำ

การขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อขุดลอกหน้าท่าเทียบเรือ
2. การขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการระบายน้ำ ป้องกันอุทกภัย รักษาสภาพแนวลำน้ำและอื่นๆ
3. การขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาต ดูดทรายจากทางจังหวัด

การขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อขุดลอกหน้าท่าเทียบเรือ การยื่นคำร้องและการเตรียมเอกสาร

- ยื่นคำร้องขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินตามแบบ ข.1 (ตัวอย่างแบบที่ 4 ในภาคผนวก) ของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์การขุดลอกโดยละเอียด
- สำรวจและจัดทำแผนที่มาตราส่วนตามความเหมาะสมครอบคลุมบริเวณที่ขออนุญาตและพื้นที่ใกล้เคียง โดยเทียบจากระดับน้ำทะเลปานกลาง (M.S.L.) หรือระดับน้ำลงต่ำสุด (L.L.W.)
- แสดงตำแหน่งและขนาดของท่าเทียบเรือ และบริเวณที่จะทำการขุดลอกอย่างชัดเจนโดยต้องเป็นแผนที่แสดงผลการสำรวจไม่เกิน 6 เดือน ก่อนวันยื่นคำร้องขอขุดลอก
- ทั้งนี้ต้องมีวิศวกรผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมโยธาตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2505 หรือพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ลงชื่อรับรองในแผนที่พร้อมแนบสำเนาใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมมาด้วย
- สำรวจและหรือจัดทำแผนที่แสดงบริเวณที่ทิ้งวัสดุจากการขุดลอกโดยมีรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ข้างต้นตามควรแก่กรณี พร้อมแจ้งปริมาณวัสดุที่จะทำการขุดลอกทั้งหมดด้วย
- ยื่นสำเนาใบอนุญาตให้ทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ (ท่าเทียบเรือ) พร้อมเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หน้าที่ดินบริเวณที่ขออนุญาตขุดลอก หรือหนังสือแสดงความยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์นั้นชอบด้วยกฎหมาย
- แสดงรายละเอียดการขุดลอก การทิ้งดิน (วิธีการดำเนินการ)
- ยื่นเอกสารแสดงการจดทะเบียนของห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัท (ถ้ามี)
- แสดงหนังสือการว่าจ้างผู้ทำการขุดลอก (ถ้ามี)
- แสดงรายละเอียดอื่นๆ (ถ้ามี)
- สำเนาใบเสร็จการชำระเงินค่าธรรมเนียม การยื่นขออนุญาตขุดลอกฯ

หลักเกณฑ์การพิจารณา

- ท่าเทียบเรือที่จะขุดลอกต้องได้รับอนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย
- สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ขอขุดลอกหรือไม่

- บริเวณที่ขุดลอก บริเวณที่ทิ้งดิน ต้องไม่มีผลกระทบเสียหายต่อตลิ่ง สิ่งก่อสร้างใกล้เคียงร่องน้ำ ชายฝั่ง หรือกิจกรรมอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง
- กรณีที่คาดว่าจะอาจมีการนำมูลดิน ทรายนอกจากการขุดลอกไปใช้ประโยชน์ให้ผู้ขออนุญาตดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการเดินเรือ การระบายน้ำ ป้องกันอุทกภัย รักษาสภาพแนวลำน้ำ และอื่นๆ

การยื่นคำร้องและการเตรียมเอกสาร

- ยื่นคำร้องขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินตามแบบ ข.1 (ตัวอย่างแบบที่ 4 ในภาคผนวก) พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์การขุดลอกโดยละเอียด
- สำรวจและจัดทำแผนที่มาตราส่วนตามความเหมาะสม แสดงแนวลำน้ำ ความลึกพื้นที่ท้องน้ำ สิ่งก่อสร้างสำคัญอื่นๆ ตามแนวลำน้ำ ขนาด ขอบเขตที่จะขุดและแหล่งทิ้งดินเป็นต้น โดยต้องเป็นแผนที่แสดงผลการสำรวจไม่เกิน 6 เดือน ก่อนวันยื่นคำร้องขุดลอก
- กรณีเอกชนเป็นผู้ขออนุญาต ต้องมีวิศวกรผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2505 หรือพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ลงชื่อรับรองในแผนที่พร้อมแนบสำเนาใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม
- กรณีหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ขออนุญาตให้เจ้าหน้าที่สายงานโยธาของหน่วยงานนั้นๆ เป็นผู้สำรวจออกแบบและลงชื่อรับรองในแผนที่
- แสดงรายละเอียด อุปกรณ์ขุดลอก วิธีการขุดลอก ปริมาณดินและการทิ้งดิน
- กรณีการขุดลอกเป็นจำนวนมากหรือที่คาดว่าจะอาจมีผลกระทบเสียหายต่อบริเวณข้างเคียงในด้านต่างๆ ให้แสดงผลการศึกษาและมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบดังกล่าวแนบมาด้วย
- เอกสารหลักฐานอื่นๆ (ถ้ามี)
- สำเนาใบเสร็จการชำระเงินค่าธรรมเนียมการยื่นขออนุญาตขุดลอก

หลักเกณฑ์การพิจารณา

- สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ขุดลอกหรือไม่
- พื้นที่ที่ขออนุญาตขุดลอกฯ ต้องไม่มีผลกระทบเสียหายต่อแนวลำน้ำตลิ่ง ระบบนิเวศวิทยาทางน้ำ และกิจกรรมอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง
- พื้นที่ที่ขออนุญาตขุดลอกฯ หากมีสิ่งก่อสร้างสำคัญ เช่น สะพาน เขื่อน ฝาย โบราณสถาน จะต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานที่รับผิดชอบก่อนการพิจารณาอนุญาต

การขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาต ดูทรายจากทางจังหวัด

การยื่นคำร้องและการเตรียมเอกสาร

- ยื่นคำร้องขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินตามแบบ ข.1 (ตัวอย่างแบบที่ 4 ในภาคผนวก) ของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์การขุดลอกให้ชัดเจน
- สำรวจและจัดทำแผนที่มาตราส่วนตามความเหมาะสม แสดงแนวขอบเขตลำนํ้า ความลึกพื้นที่ท้องน้ำ (เทียบกับระดับตลิ่งและหมุดหลักฐานที่มีความมั่นคง) สิ่งก่อสร้างสำคัญอื่นๆ ตามแนวลำนํ้า ขนาด ขอบเขตที่ขออนุญาตขุดลอก ทั้งนี้ต้องมีวิศวกรผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมโยธา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2505 หรือพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ลงชื่อรับรองในแผนที่พร้อมแนบสำเนาใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมมาด้วย
- แสดงรายละเอียดอุปกรณ์ขุดลอก เช่น เรือดูดทราย รถแบคโฮ โป๊ะลำเลียง
- แสดงหลักฐานอื่นๆ เช่น
 - สำเนาแสดงการจดทะเบียนนิติบุคคล กรณีผู้ขอเป็นนิติบุคคล
 - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน
 - สำเนาใบเสร็จการชำระเงินค่าธรรมเนียม การยื่นขออนุญาตขุดลอกฯ

หลักเกณฑ์การพิจารณา

- การขออนุญาตขุดลอกเพื่อการดูทรายนี้จะต้องสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ดูทราย พ.ศ. 2523 ซึ่งการจะพิจารณาอนุญาตได้จะต้องเป็นไปตามมติผลการพิจารณา **ในรูปคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ดูทรายประจำจังหวัด (อพต.) หรือ คณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ดูทรายจากส่วนกลาง (กพต.)** แล้วแต่กรณีโดยมีรายงานการประชุมฯ เป็นหลักฐานประกอบด้วย
- พื้นที่ที่ขออนุญาตต้องไม่เป็นอุปสรรคและอันตรายต่อการเดินเรือและการพัฒนาทางน้ำ
- พื้นที่ที่ขออนุญาตต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพตลิ่งต่อสภาพลำนํ้าความเดือดร้อนของราษฎรและต่อเศรษฐกิจของส่วนรวม
- ขนาด ขอบเขตที่ขออนุญาต ต้องมีพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่ ยกเว้นต้องมีเหตุผลสมควรประกอบคำร้องอนุญาต
- พื้นที่ที่ขออนุญาตต้องอยู่ห่างจากศูนย์กลางสะพาน เขื่อน หรือสิ่งก่อสร้างงานชลประทาน เช่น ประตูระบายน้ำ โรงสูบน้ำไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร
- พื้นที่ที่ขออนุญาตต้องอยู่ห่างจากบ้านเรือนราษฎร วัด โรงเรียน ทรัพย์สินของทางราชการ และเอกชนในระยะไม่น้อยกว่า 500 เมตร

- พยายามให้ชุดลอกกลางลำน้ำและยาวขนานกับลำน้ำ
- ระยะที่ขออนุญาตทำการชุดลอกต้องห่างจากตลิ่งบนฝั่งไม่น้อยกว่า 50 เมตร สำหรับลำน้ำที่มีความกว้าง 120 เมตร หรือไม่น้อยกว่า $\frac{2}{5}$ ของความกว้างลำน้ำที่มีความกว้างต่ำกว่า 120 เมตร โดยคิดจากระยะที่แคบที่สุดจากขอบเขตบริเวณขออนุญาตไปถึงตลิ่งบนฝั่ง
- ความลึกที่ขออนุญาตทำการชุดลอกจะต้องไม่เกิน 2 เมตร จากระดับดินเดิมและต้องพิจารณาจากชนิดของดินข้างตลิ่งบนฝั่ง โดยคิดอัตราส่วนความลึกจากระดับตลิ่งบนฝั่งถึงพื้นท้องน้ำบริเวณที่ขออนุญาตต่อระยะห่างจากตลิ่งบนฝั่งถึงขอบเขตบริเวณขออนุญาตทำการชุดลอกเป็นดังนี้

กรวดทราย	ต้องไม่มากกว่า	1 : 10
ดินทราย	ต้องไม่มากกว่า	1 : 8
ดินปนทราย	ต้องไม่มากกว่า	1 : 4
ดินเหนียว	ต้องไม่มากกว่า	1 : 2

การขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็ก

การขุดลอกร่องน้ำของทางน้ำธรรมชาติเป็นการขุดลอกตะกอนที่ตกสะสมอยู่ในทางน้ำนั้นๆ เป็นเวลานานจนเกิดการตื้นเขิน บางแห่งทำให้ทางน้ำนั้นๆ ถึงกับหมดสภาพไป กลายเป็นทางน้ำที่ตายแล้ว การขุดลอกจึงมีความจำเป็นเพื่อการดำรงสภาพของทางน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำต้นทุนของหมู่บ้านหรือตำบล ในการใช้เป็นทางระบายน้ำและเก็บกักน้ำไว้ใช้อุปโภค-บริโภคและการเกษตรในหน้าแล้ง นอกจากนี้การขุดลอกทางน้ำยังเป็นการกระทำเพื่อการเดินเรือ เพื่อการบำรุงรักษาและปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์แต่ทั้งหมดนี้การขุดลอกจะต้องกระทำโดยมีหลักเกณฑ์ เพราะการขุดลอกจะมีผลกระทบต่อสภาพของทางน้ำนั้นๆ ตลอดจนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

หลักเกณฑ์การขุดลอก แบ่งออกเป็น

1. หลักเกณฑ์ด้านวิศวกรรม ประกอบด้วย

1.1 พยายามให้ขุดลอกร่องน้ำตรงบริเวณกลางทางน้ำให้มากที่สุด เพื่อให้มีผลกระทบต่อตลิ่งน้อยที่สุด

1.2 ถ้าบริเวณที่ขุดลอกมีอาคารกีดขวางเช่น สะพาน ฝาย ฯลฯ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานเจ้าของอาคารนั้นๆ ด้วย รวมทั้งกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3 ขนาดของร่องน้ำที่จะทำการขุดลอก ให้คำนึงถึงขนาดและปริมาณเรือที่จะมาใช้สอย รวมทั้งอัตราการตกตะกอนเป็นสำคัญ โดยมีความลาดชันขอบร่อง ดังนี้

- กรวดทราย	อย่างน้อย	1 : 8
- ดินทราย	อย่างน้อย	1 : 5
- ดินปนทราย	อย่างน้อย	1 : 4
- ดินเหนียว	อย่างน้อย	1 : 2

1.4 ในพื้นที่ใกล้เคียงในรัศมี 100 เมตร ถ้ามีการพังทลายของตลิ่งอยู่แล้ว ต้องตรวจสอบว่าการขุดลอกร่องน้ำจะก่อให้เกิดการพังทลายของตลิ่งเพิ่มขึ้นหรือไม่

1.5 บริเวณที่ทิ้งวัสดุที่ได้จากการขุดลอกจะต้องอยู่ห่างจากทางน้ำเป็นระยะทางที่ไกลพอจนกระทั่งวัสดุเหล่านั้นไม่ไหลกลับมาลงร่องน้ำได้อีก

1.6 ถ้าทางน้ำที่จะทำการขุดลอก มีความเกี่ยวข้องกับทางน้ำอื่น เช่น เป็นทางระบายน้ำเป็นทางเชื่อมการเดินเรือ เป็นที่เก็บกักน้ำสำรอง ฯลฯ จะต้องพิจารณาถึงผลกระทบในส่วนนี้ด้วย

1.7 ควบคุมการพังกระจายของตะกอนที่เกิดขึ้นในขณะขุดลอก โดยการเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสม และเริ่มต้นขุดลอกด้านเหนือน้ำก่อน

2. หลักเกณฑ์ด้านระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ขุดทราย พ.ศ. 2523 หมวด 4 ข้อ 10 ซึ่งต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

2.1 ด้านวิชาการ เช่น ความเสียหายแก่สภาพตลิ่ง สภาพธรรมชาติของทางน้ำ เป็นต้น

2.2 ด้านการปกครอง เช่น ความเดือดร้อนของราษฎร ความเสียหายของเศรษฐกิจต่อส่วนรวม เป็นต้น

การสำรวจออกแบบร่องน้ำ

ก่อนอื่นเราต้องทราบข้อมูลขนาดเรือที่ใช้ร่องน้ำ มีอย่างละกี่ลำ เพื่อหาขนาดและปริมาณเรือที่ใช้ร่องน้ำนั้นเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดขนาดของร่องน้ำที่จะขุด ทำให้สามารถกำหนดราคาค่าลงทุนที่จะทำการขุดร่องน้ำได้ นอกจากนี้ยังต้องอาศัยข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาในการวางแผนกำหนดขนาดและทิศทางของร่องน้ำด้วย เช่น

- **คลื่น** เป็นตัวที่นำมาประกอบเพื่อกำหนดทิศทางร่องน้ำ ซึ่งทิศทางของร่องน้ำต้องไม่ขวางทิศทางของคลื่น จะทำให้การนำร่องเรือลำบาก ทิศทางของคลื่นทำให้สามารถกำหนดตำแหน่งที่ทิ้งดินได้

- **กระแสน้ำ** ทำให้เกิดการพัดพาของตะกอนทำให้ร่องน้ำตื้นเขิน และที่สำคัญทิศทางของร่องน้ำจะต้องไม่ขวางทิศทางกระแสน้ำเพราะนอกจากจะทำให้การนำเรือเข้าออกร่องน้ำลำบากแล้วยังทำให้ร่องน้ำตื้นเขินเร็ว ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษามาก และบริเวณที่ทิ้งดินที่ได้จากการขุดร่องน้ำ จะต้องคำนึงถึงทิศทางกระแสน้ำเพราะถ้าเอาดินไปทิ้งเหนือกระแสน้ำก็จะพัดพาเอาดินที่ขุดขึ้นไปแล้วกลับมาลงร่องน้ำอีก

- **น้ำขึ้นน้ำลง** ร่องน้ำอื่นๆ ที่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีเป็นผู้ขุดใช้ระดับน้ำลงต่ำสุดเป็นระดับมาตรฐานเป็นตัวเทียบในการกำหนดความลึกของร่องน้ำ

- **ลม** ความเร็ว ทิศทางและระยะเวลาที่ลมพัดที่บันทึกไว้อย่างน้อย 1 ปี เป็นตัวประกอบการพิจารณาของร่องน้ำ เพราะร่องน้ำที่มีลมแรง ถ้าเราไปกำหนดทิศทางขวางกับทิศทางลมแล้ว ก็จะทำให้การนำเรือเข้าออกยุ่งยากมากขึ้น

- **การเคลื่อนตัวของดินทรายชายฝั่งและการตกตะกอน** การขุดลอกเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม เหมือนการขุดหลุมขวางแนวการเคลื่อนตัวของตะกอนจึงมีโอกาสสูงที่ร่องน้ำจะตื้นเขินเร็วกว่าปกติ จึงแก้ปัญหาด้วยการสร้างเขื่อนกันทราย เพื่อปิดกั้นทรายตะกอนไว้ไม่ให้เคลื่อนมาลงร่องน้ำที่ขุดไว้จะช่วยป้องกันร่องน้ำไม่ให้ตื้นเขินเร็ว ขณะเดียวกันจะต้องดูแลรักษาและขุดย้ายทราย ตะกอนที่สะสมที่เขื่อนกันทรายไม่ให้ทับถมมากจนถึงปลายเขื่อนออก เพราะทราย ตะกอนก็จะเคลื่อนตัวลงไปร่องน้ำอีก นอกจากนี้ยังทำให้ชายฝั่งด้านใต้เขื่อนเกิดการกัดเซาะด้วย

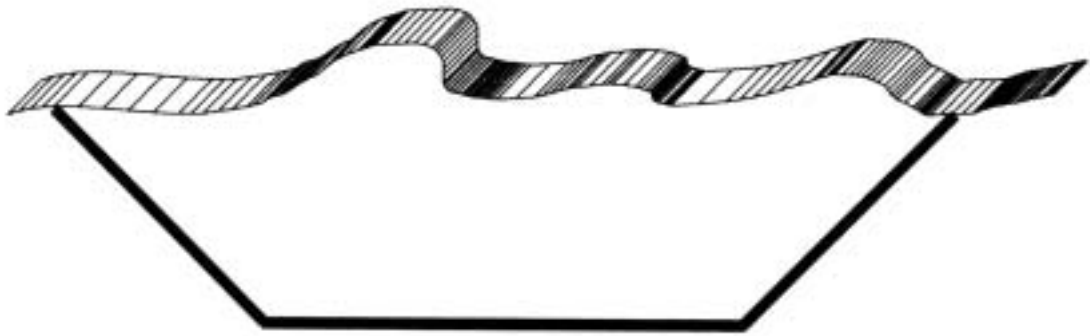
นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อมอันเป็นผลกระทบจากการขุดลอกร่องน้ำ เช่น การทิ้งดินบริเวณป่าชายเลนที่จะกระทบถึงระบบนิเวศน์วิทยา ดินตะกอนที่เกิดจากการขุดลอกที่จะมีผลกระทบที่เกิดกับการทำประมงชายฝั่ง ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง

การสำรวจก่อนงานขุดลอก

1. การสำรวจสภาพพื้นที่เบื้องต้น การสำรวจก่อนงานขุดลอกมีส่วนสำคัญในการกำหนดแนวและระยะทางของร่องน้ำที่จะทำการขุดลอก นอกจากนี้ยังมีค่าระดับก่อนการขุดลอก สำหรับร่องน้ำขนาดเล็กจะใช้วิธีหยั่งน้ำวัดความลึกของเนื้อดินที่ Station ต่างๆ ก่อนขุดลอก โดยความลึกในระดับน้ำลงต่ำสุด (Lowest Low Water - LLW) เป็นตัวเทียบ โดยการสำรวจขั้นแรกและการตรวจสอบเพื่อการบำรุงรักษา การสำรวจขั้นแรก คือการตรวจเพื่อพิจารณาขุดลอกเป็นครั้งแรก ซึ่งก็คือเรื่องที่กำลังกล่าวถึงในขณะนี้

ส่วนการตรวจสอบเพื่อบำรุงรักษานั้น เป็นการตรวจสอบร่องน้ำที่ไม่ได้มีการบำรุงรักษาทุกปีหรือทุกสองปี ว่ามีอัตราการตื้นเขินมากน้อยแค่ไหน เพื่อพิจารณากำหนดเวลาที่จะส่งรถขุดได้ถูกต้อง

การตรวจสอบก่อนการขุด เป็นการตรวจสอบก่อนที่จะขุดลอกเป็นการทำ cross section โดยละเอียด เพื่อการคำนวณปริมาณดินที่จะขุด กำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดการขุด

ภาพที่ 7 Cross Section (ภาพตัดของร่องน้ำสำรวจก่อนการขุดลอก)

จากรูป cross sections ดังกล่าวจะเห็นว่า นอกจากค่าความกว้างของร่องน้ำแล้ว เราจะต้องทราบค่าของความลาดเอียง (slope) ของดินในบริเวณที่จะขุดนั้นด้วย ในทางปฏิบัติเราใช้วิธีทำ cross section ทุกๆ ระยะ 50 เมตร บริเวณขอบร่องน้ำหลายๆ แห่งเราก็จะทราบ slope เฉลี่ยของดินบริเวณที่จะขุดนั้นได้ slope ของดินแต่ละแห่งย่อมแตกต่างกันแม้กระทั่งแม่น้ำสายเดียวกัน slope ของดินฝั่งขวาและฝั่งซ้ายบางครั้งยังไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้สำรวจจะต้องหาค่า slope ของร่องน้ำทุกแห่งไว้

2. ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานสำรวจโดยละเอียดก่อนงานขุดลอก

เราได้กล่าวถึงการสำรวจและศึกษาก่อนลงมือขุดมาแล้ว ถ้าผลการศึกษาออกมามีความเป็นไปได้ ก็จำเป็นจะต้องส่งทีมนักสำรวจออกไปสำรวจเพื่อทำแผนที่ เพื่อใช้ในการขุดลอกโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง แผนที่สำหรับการขุดลอกที่ใช้กันทั่วไป คือ แผนที่มาตราส่วนตั้งแต่ 1 : 5,000 ลงมา ซึ่งอาจจะเป็น 1 : 2,000 หรือ 1 : 1,000 ก็ได้ การจะเลือกใช้แผนที่มาตราส่วนเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับร่องน้ำที่จะขุดว่ากว้างหรือยาวแค่ไหน ถ้าร่องน้ำที่จะขุดเป็นร่องน้ำที่กว้างและยาวมาก แผนที่สำหรับการขุดลอกที่ควรเลือกใช้ก็ควรเป็นแผนที่ 1 : 5,000 แต่ถ้าเป็นร่องน้ำแคบๆ ก็ควรเลือกใช้แผนที่มาตราส่วน 1 : 2,000 หรือใช้ มาตราส่วน 1 : 1,000 สำหรับบริเวณท่าเรือ, อุโมงค์ แต่สำหรับบริเวณที่เป็นหินควรวีใช้มาตราส่วน 1 : 500

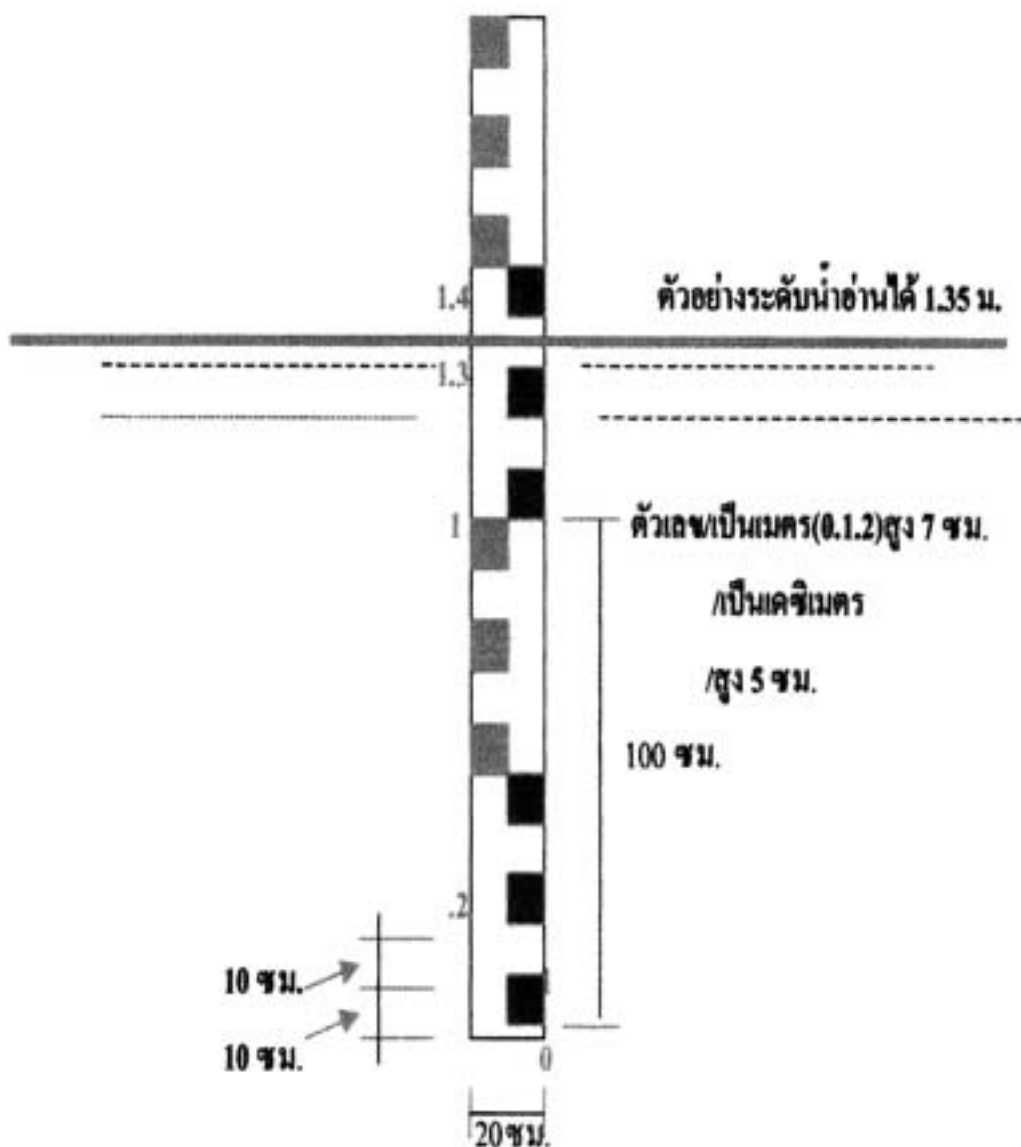
การสำรวจและการหยั่งน้ำ (Hydrographie Survey)

- การตรวจระดับน้ำ (Tide observation)

กล่าวถึงน้ำขึ้น น้ำลง (Tide) ในแง่ของการสำรวจและการหยั่งน้ำ (Hydrographie Survey) ซึ่งมีรายละเอียดมากขึ้นโดยเราจะสังเกตการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำละเอียดลงไปแต่ละชั่วโมงในตำบลที่จะขุดลอกโดยเฉพาะ ถ้ามีเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ และงบประมาณ วิธีที่ปฏิบัติในการตรวจระดับน้ำที่ดีที่สุดคือ ใช้เครื่องจักรตรวจระดับน้ำ (Tide recorder) บันทึกกระแสน้ำของตำบลที่นั้นเป็นระยะเวลาติดต่อกัน

อย่างน้อยที่สุดหนึ่งปี แต่ถ้าไม่มีเครื่องตรวจระดับน้ำก็ใช้บรรทัดน้ำ (Tide gauge) แทนก็ได้โดยเฉพาะขณะที่ทีมสำรวจกำลังทำงานอยู่จะต้องมีคนคอยเฝ้าจระดับน้ำที่บรรทัดน้ำตลอดเวลาทุกชั่วโมง ก่อนที่จะตั้งบรรทัดน้ำจะต้องตั้งหมุดระดับอย่างน้อย 2 หมุด ซึ่งโยงมาจากหมุดระดับมาตรฐานที่ทราบค่าระดับแน่นอนแล้วมายังบริเวณที่จะตั้งบรรทัดน้ำ เพื่อที่จะตั้งระดับศูนย์บนบรรทัดน้ำว่าจะอยู่ที่ระดับไหน ตัวบรรทัดน้ำอาจทำด้วยวัสดุอะไรก็ได้ที่คงทนแข็งแรง เช่น ไม้ คอนกรีต แผ่นสังกะสีเคลือบ ฯลฯ แต่บรรทัดน้ำที่ทำด้วยไม้จะสะดวกและราคาถูกที่สุดเพราะการจัดทำและติดตั้งง่าย โดยอาจนำไปผูกติดกับเสาของท่าเรือหรือโครงสร้างที่แข็งแรงได้ การแบ่งขีดระยะบรรทัดน้ำควรจะไม่ให้เป็นร่องแล้วทาสีด้วยสีดำสลับกับสีขาวหรือสีแดงสลับกับสีขาว จะคงทนถาวรและสะดวกในการอ่านดีกว่าบรรทัดน้ำที่ทาสีไว้เฉย ๆ

ระดับศูนย์บนบรรทัดน้ำควรตั้งไว้ให้ต่ำกว่าระดับน้ำลงต่ำสุด (LLW) ของบริเวณนั้นไว้เล็กน้อยเพื่อความสะดวกในการหกระดับน้ำจากการหยั่งน้ำ ตัวอย่างการทำบรรทัดน้ำได้แสดงไว้ตามรูป

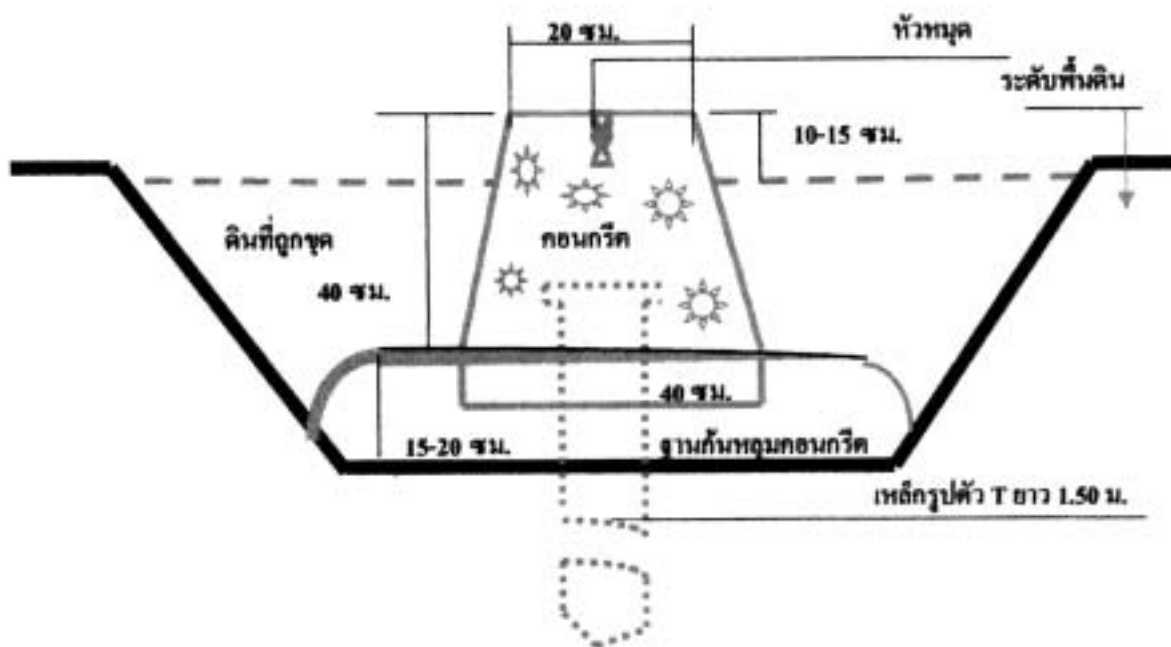

ภาพที่ 8 ตัวอย่างบรรทัดน้ำที่ใช้กับงานชุดลอก

จะสังเกตเห็นว่าการแบ่งขีดของบรรทัดน้ำจะทำทุก ๆ ระยะ 10 เซนติเมตร ซึ่งการแบ่งขีดแบบนี้สามารถจะอ่านละเอียดได้ทุก ๆ ระยะ 2 เซนติเมตร ซึ่งก็ละเอียดเพียงพอแล้วสำหรับงานหยั่งน้ำจากประสบการณ์ที่ผ่านมาจะเห็นว่าการแบ่งขีดบนบรรทัดน้ำแบบนี้จะสามารถอ่านระดับน้ำได้ง่ายมาก แม้ว่าผู้อ่านจะอยู่ในระยะไกล 200–300 เมตร ถ้าใช้กล้องสายตาก็อ่านได้ นอกจากนี้บรรทัดน้ำแบบนี้ยังเหมาะที่จะใช้เป็นบรรทัดน้ำสำหรับพนักงานชุดในการชุดด้วย

- ที่หมายที่ใช้ในการสำรวจ (Survey Markers)

ตำบลที่ของเรือสำรวจในขณะที่หยั่งน้ำขณะใดขณะหนึ่ง ตลอดจนตำบลที่จะขุดลอก จะทราบว่ายู่ที่ใดแน่ก็ต่อเมื่อมีที่หมายบนฝั่งที่ทราบตำบลที่แน่นอนแล้วอย่างน้อย 3 แห่งขึ้นไป ในกรณีที่ร่องน้ำอยู่ห่างจากฝั่งมาก ๆ และไม่สามารถวัดมุมด้วยเครื่องวัดมุม (sextant) ได้ที่หมายที่อยู่บนฝั่งดังกล่าวก็ใช้เป็นตำบลที่ของที่ตั้งเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการหาที่เรือ ถ้าร่องน้ำอยู่ไม่ห่างจากฝั่งมากนักก็ใช้ที่หมายดังกล่าวเป็นที่สร้างกระโจมเพื่อเป็นที่หมายในการวัดมุมด้วยเครื่องวัดมุม (sextant) ในการหาที่เรือ ที่หมายเหล่านี้จะต้องทำแบบถาวร โดยทำด้วยคอนกรีตบนรากฐานที่มั่นคงตามตัวอย่างดังรูป

ภาพที่ 9 หมุดหลักฐานที่ใช้ในการสำรวจ

หมุดที่หมายจะทำเป็นรูปปิรามิด โดยยึดติดกับเหล็กขนาดโต 6–8 ซม. ยาวประมาณ 1.5 ม. หลุมที่ขุดจะขุดเป็นรูปวงกลมลึกประมาณ 45 ซม. ในตำบลที่ ๆ ดินอ่อน ฐานรากคอนกรีตควรทำให้หนาประมาณ 30–50 ซม. และใช้เหล็กยึด 3–4 อัน ที่ตัวคอนกรีตจะต้องเขียนชื่อ หมายเลข และวันที่ไว้ตัวหมุดที่หมายไม่ควรอยู่สูงจากพื้นดินมากนักยกเว้นบริเวณที่น้ำท่วมถึง เมื่อสร้างหมุดที่หมายเรียบร้อยแล้วจะต้องทำรายละเอียดของหมุดที่หมายดังกล่าวไว้ คือ ขนาด วัสดุที่ใช้ทำรายละเอียดที่เขียนไว้บนหมุดวันที่ก่อสร้าง ตำบลที่ วิธีที่จะค้นหาหมุดที่หมาย ค่าโคออร์ดิเนต และค่าระดับ ขอบข่ายของหมุดที่หมายที่จะใช้ในการสำรวจ

จะต้องมีจำนวนมากพอที่จะสามารถมองเห็นได้อย่างน้อย 3 แห่งตลอดเวลาไม่ว่าเรือสำรวจจะอยู่ที่ใด และจะต้องมีระยะห่างกันพอสมควร ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถทำการวัดมุมด้วย sextant ได้ 2 มุม ในขณะที่หยั่งน้ำได้ตลอดเวลาและความโตของมุมที่วัดออกมาได้จะต้องทำให้เกิดจุดตัดที่ดี สำหรับร่องน้ำในแม่น้ำ ถ้าเป็นตอนที่แม่น้ำมีความกว้างมาก และจำเป็นจะต้องหาที่เรือโดยวิธีลากเส้นให้ตัดกัน (Intersection Method) แล้ว survey markers ที่จะสร้างมีหลักง่ายๆ คือ ระยะระหว่างมุมที่หมายบนฝั่งทั้งสองของแม่น้ำควรมีระยะใกล้เคียงกับความกว้างของแม่น้ำ

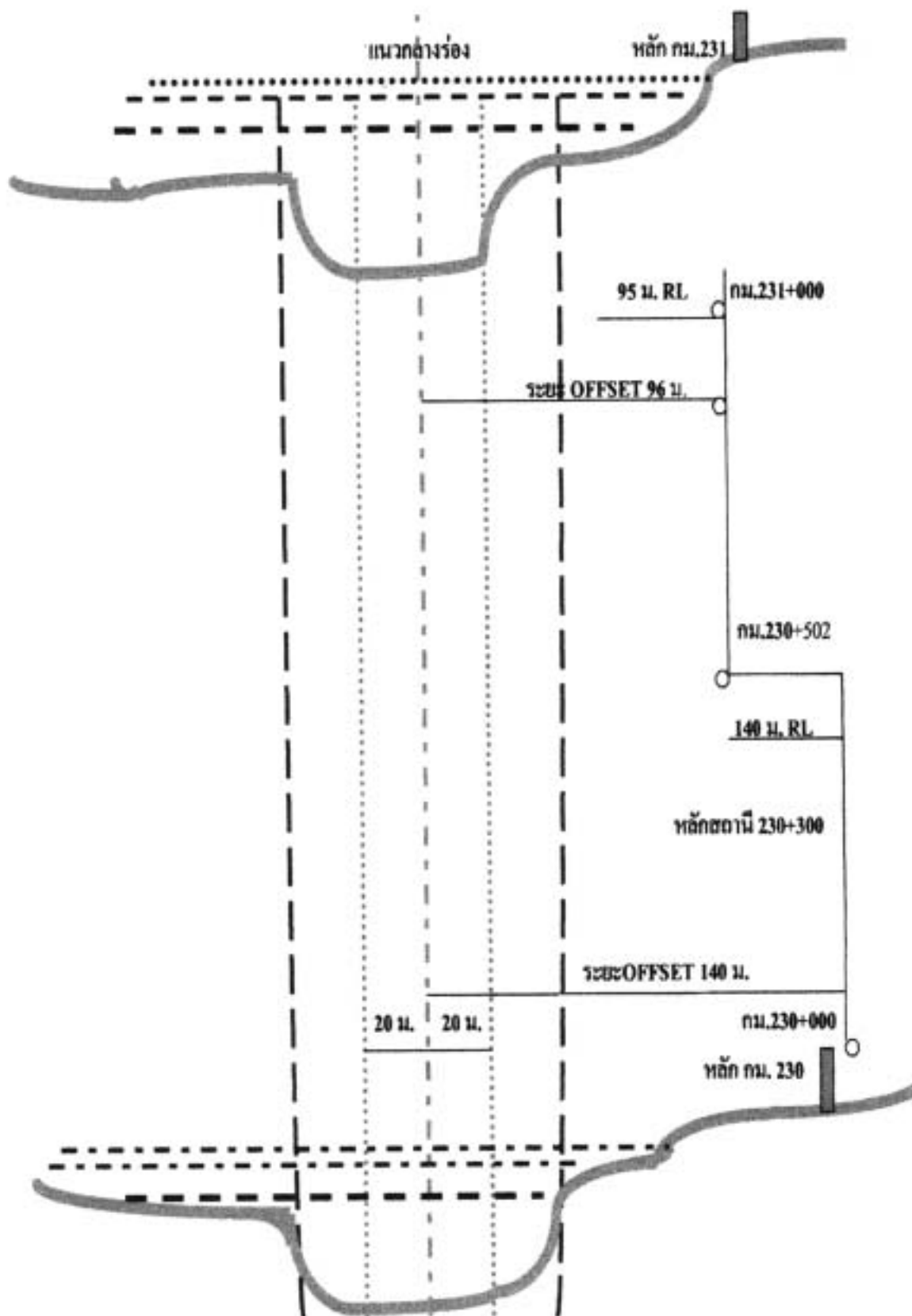
- เส้นอ้างอิงหรือเส้นฐาน (Reference Line = RL or Base Line = BL)

เส้นอ้างอิง (RL) หรือเส้นฐาน (BL) เป็นเส้นหลักที่สำคัญที่สุดของงานขุดลอกที่จะต้องจัดทำขึ้น เพราะจะเป็นเส้นอ้างอิงถึงตำบลที่ของร่องน้ำ ที่ที่ดิน การหยั่งน้ำตามขวางทั้งก่อนขุดและหลังขุดการทำเครื่องหมายบริเวณที่จะต้องขุด

RL เป็นเส้นที่เกิดขึ้นจากการสำรวจ และจะต้องทำขนานไปกับเส้นแนวกึ่งกลาง (Centerline) ร่องน้ำตลอดความยาวของร่องน้ำ ระยะห่างระหว่าง RL กับ C ของร่องน้ำเราเรียกว่าระยะ offset ระยะ offset นี้จะกำหนดขึ้นให้สะดวกต่อการปฏิบัติงานและจะมีค่ามากหรือน้อยยังขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศและชายฝั่งที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย แต่ถ้าเป็นไปได้แล้วระยะ offset จะกำหนดให้สั้นที่สุดโดยมีองค์ประกอบที่จะต้องนำมาพิจารณา คือ

- ความยุ่งยากในการสำรวจเพื่อหา RL และการใช้ RL ภายหลัง
- RL ควรห่างไกลบริเวณที่จะทำการขุดลอกพอสมควร และจะไม่เกะกะกีดขวางการเคลื่อนไหวของเรือขุด และอุปกรณ์ต่างๆ ของเรือขุด เช่น พุน้ำ ท่อน้ำ
- RL จะต้องอยู่ในตำบลที่ที่มั่นคงถาวรได้นานที่สุด

RL ควรอยู่ในตำบลที่ที่สามารถเข้าถึงได้และสะดวกต่อการใช้ ถ้าเป็นร่องน้ำในแม่น้ำหรือบริเวณปากน้ำ RL ก็ต้องทำขึ้นบนฝั่งใดฝั่งหนึ่งที่สะดวก ถ้าเป็นร่องน้ำในทะเลหรือในแม่น้ำตอนที่มีความกว้างมาก ๆ RL ก็จำเป็นจะต้องกำหนดไว้ในน้ำ RL ที่สร้างขึ้นจะต้องสร้างโดยการเชื่อมโยงจากที่หมายที่ทราบตำบลที่แน่นอนบนแผนที่

ภาพที่ 10 REFERENCE LINE และระยะ OFFSET

จากรูปแสดงการทำ RL ตำบลที่ของสถานี (stations) ต่างๆ บน RL ถ้าอยู่บนฝั่งจะทำด้วยไม้ (อาจเป็นเสาเข็มกลม) ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 7-10 ซม. ตอกอยู่เป็นระยะๆ เท่าๆ กัน อาจเป็นทุกระยะ 50 เมตร หรือ 100 เมตรก็ได้ แต่ถ้าเป็นหลักกิโลเมตรที่จะต้องทำป้าย กม. บอกระยะทางแก่ชาวเรือแล้วจะต้องทำเป็นหลักชนิดถาวร คือสร้างด้วยเสาคอนกรีตหรือเสาเข็มตันโตๆ แต่ละหลักจะเขียนหมายเลขสถานีกำกับไว้ด้วย โดยนับจากจุดเริ่มต้นหรือที่ปากน้ำเป็นสถานี 0 + 000 และมากขึ้นเป็น 0 + 050 (ระยะห่างจากสถานีแรก 50 ม.) ไปทางต้นน้ำขึ้นไปเรื่อย ๆ ส่วนสถานีบน RL ที่อยู่ในน้ำ เราไม่สามารถปักหลักแบบถาวรได้ จะทำได้เพียงปักหลักหรือวางทุ่นเพื่อใช้งานชั่วคราว หรือกำหนดไว้ในแผนที่เท่านั้น

- การหยั่งน้ำ

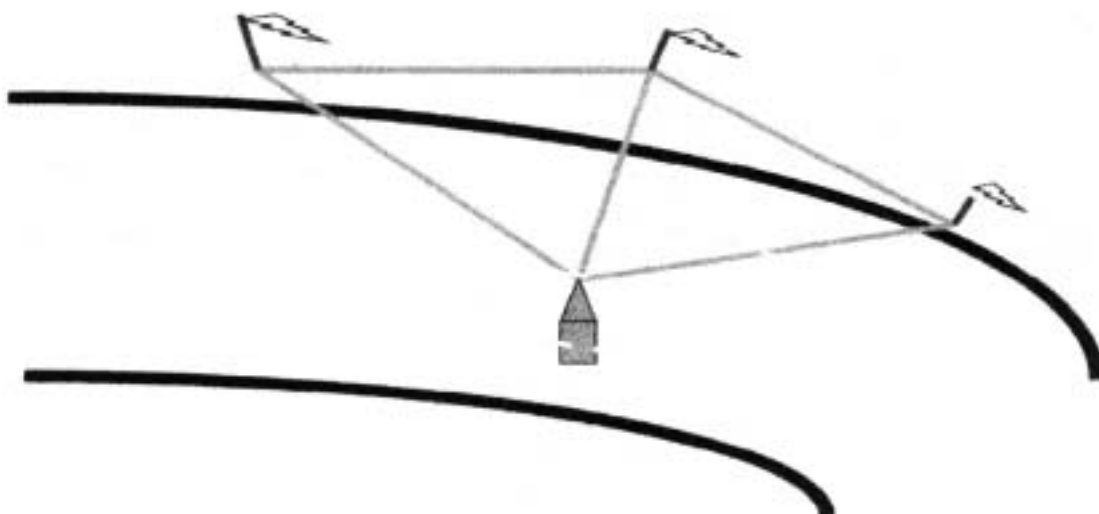
หลังจากที่เราได้ข้อมูลในเรื่องระดับน้ำ โครงข่ายที่หมายต่างๆ และเส้นอ้างอิง (RL) เรียบร้อยแล้ว เราก็พร้อมที่จะลงเรือหยั่งน้ำเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับระดับของพื้นที่ท้องน้ำได้ ชุดสำรวจที่จะใช้ในการหยั่งน้ำตามปกติจะใช้เจ้าหน้าที่ประมาณ 4-5 นาย คือ ถือก่ายเรือสำรวจ 1 นาย ประจำเครื่องหยั่งน้ำ 1 นาย ใช้เครื่องวัดมุม (sextant) หรือประจำเครื่องวัดมุมเครื่องวัดระยะทางบนฝั่งอีก 2 นาย แร่งงานนอกจากนี้ จะใช้จ้างคนงานลูกจ้างรายวันช่วยเหลือ หลักใหญ่ในการหยั่งน้ำมีอยู่ว่า “ในขณะที่หยั่งน้ำที่จุดใดจุดหนึ่ง จะต้องทราบค่าของระดับน้ำในขณะนั้น” ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นและจะต้องแก้ไขได้ คือ การหาตำบลที่เรือมีวิธีการหาที่เรือด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธีแตกต่างกันไปแล้วแต่ลักษณะภูมิประเทศ ความถนัดเครื่องมือ เครื่องใช้ที่มีอยู่ วิธีการดังกล่าวที่นิยมใช้กันทั่วไป คือ

1. การหาที่เรือด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

ในกรณีที่ร่องน้ำอยู่ห่างจากชายฝั่งมากๆ การหาที่เรือด้วยวิธีนี้เป็นวิธีเดียวเท่านั้นที่ได้ผล อัตราผิดที่เกิดจากเครื่องมือมีน้อยมากเมื่อเทียบกับวิธีอื่น ทำให้การหยั่งน้ำทำได้รวดเร็ว ถูกต้อง จะมีข้อเสียตรงที่เครื่องมือมีราคาแพงและต้องใช้เวลาเตรียมการก่อนเริ่มทำการหยั่งน้ำบ้าง

2. โดยการวัดมุมแนวนอน 2 มุมบนเรือหยั่งน้ำ

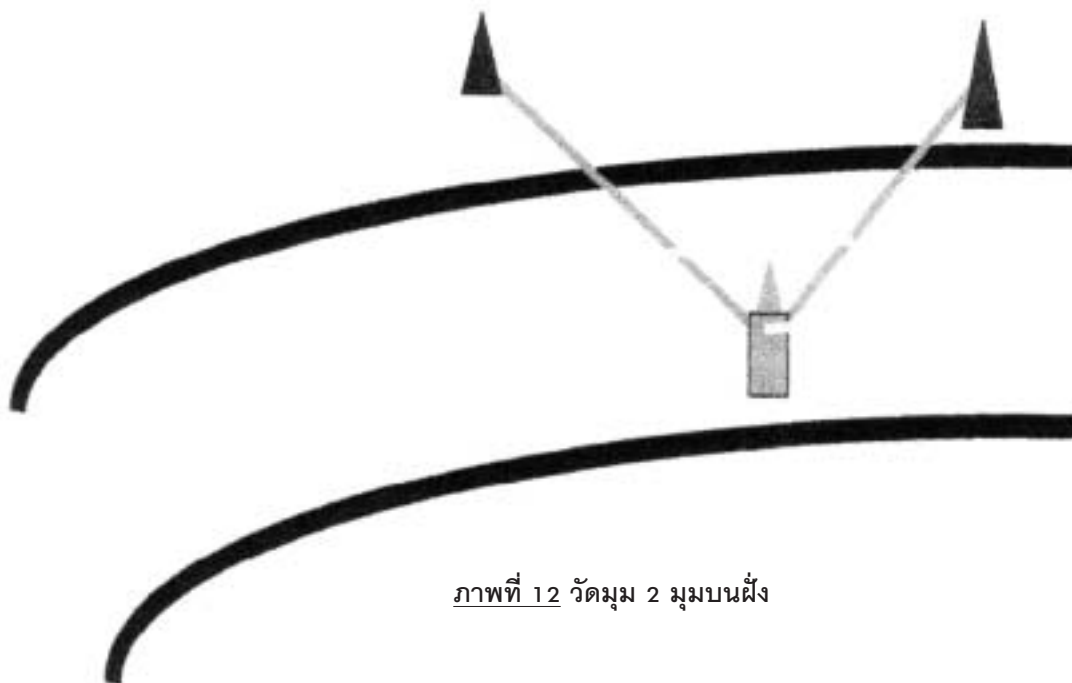
วิธีนี้จะใช้ได้ผลเมื่อร่องน้ำอยู่ไม่ห่างจากฝั่งมากนัก เพราะว่าการหาตำบลที่เรือด้วยวิธีนี้ ผู้ที่อยู่บนเรือหยั่งน้ำจะต้องใช้เครื่องวัดมุม (sextant) ทำการวัดมุมแนวนอน 2 มุม พร้อมกันจากที่หมายบนฝั่ง 3 แห่ง ดังนั้น ที่หมายบนฝั่งดังกล่าวต้องสร้างเป็นกระโจมสูงขึ้นไปพร้อมกับติดตั้งเพื่อให้ผู้ที่อยู่ในเรือหยั่งน้ำเห็นได้ชัด ความผิดพลาดจากการหาตำบลที่เรือด้วยวิธีนี้จะอยู่ในวงรัศมีประมาณ 5 เมตร เมื่อระยะจากเรือหยั่งน้ำถึงที่หมายบนฝั่งที่ไกลที่สุดไม่เกิน 3,000 เมตร

ภาพที่ 11 วัดมุมแนวนอน 2 มุม บนเรือหยั่งน้ำ

3. โดยการวัดมุม 2 มุมบนฝั่ง

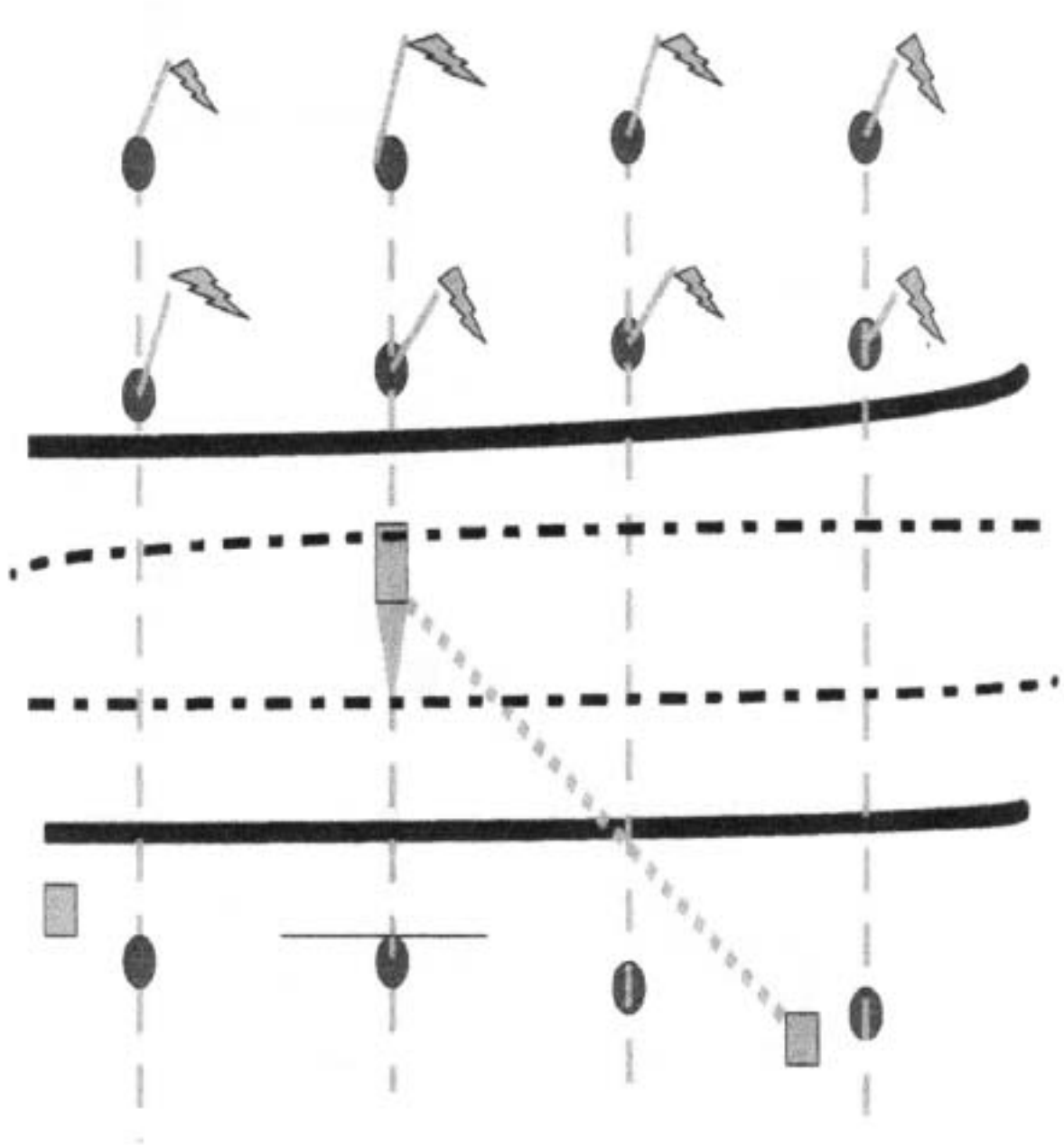
การหาที่เรือด้วยวิธีนี้ต้องใช้ Transit 2 กล้อง ตั้งอยู่บนตำบลที่ ที่ทราบค่าแน่นอนแล้ว บนฝั่งและมีระยะห่างกันพอสมควรที่จะก่อให้เกิดการตัดกันของมุมใดพอสมควร เมื่อจะทำการหยั่งน้ำคนบนเรือหยั่งน้ำจะต้องให้สัญญาณแก่ผู้ที่จะทำการวัดมุมบนฝั่งทั้งสองแห่งทราบ เพื่อทำการวัดมุมพร้อมกันในขณะหยั่งน้ำ

ภาพที่ 12 วัดมุม 2 มุมบนฝั่ง

4. โดยให้เรือหยั่งน้ำวิ่งตามแนวที่กำหนดแล้วทำการวัดมุมบนฝั่ง

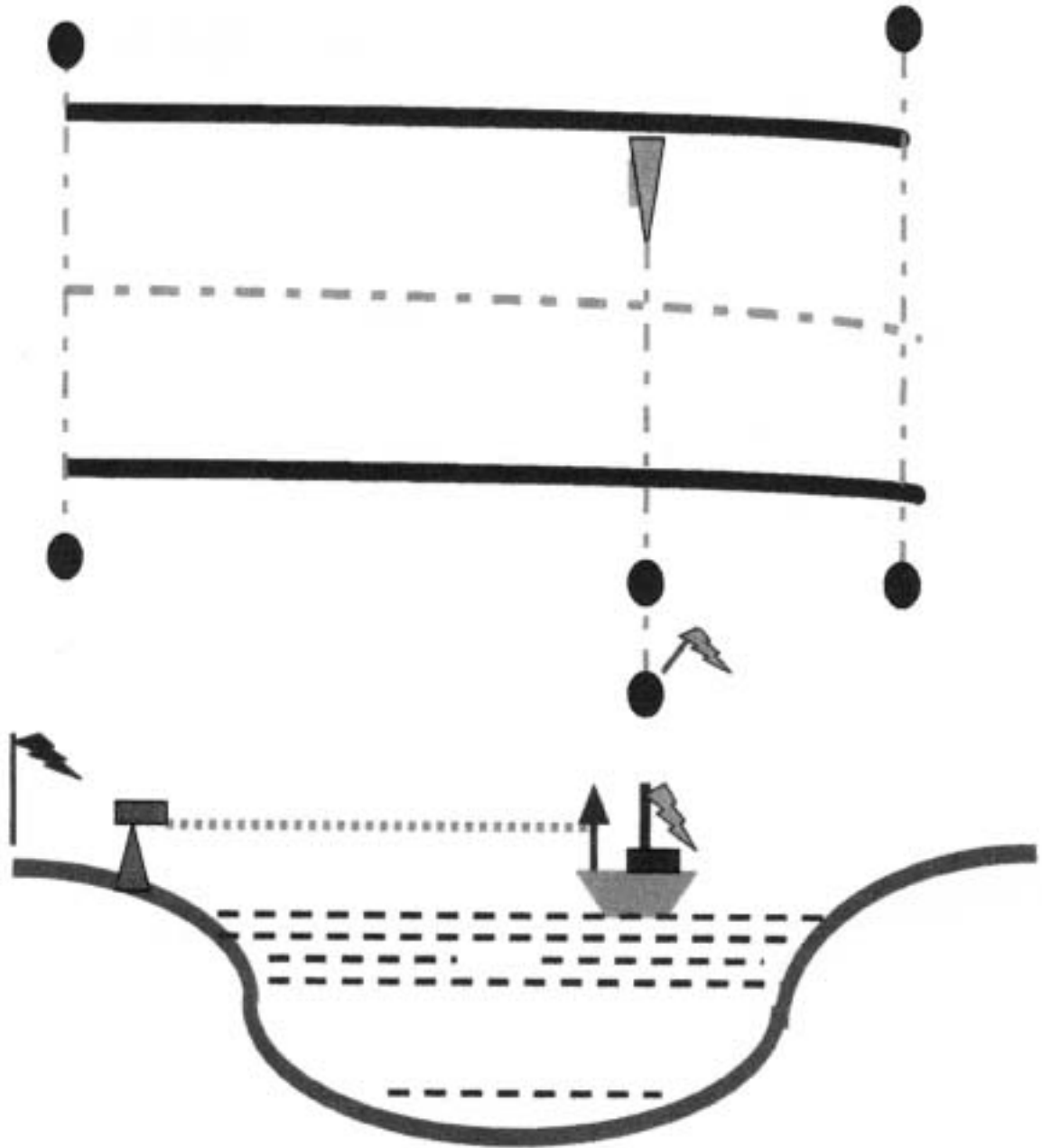
วิธีนี้จะต้องปักธง 2 ธง เป็นแนวให้เรือหยั่งน้ำวิ่ง แล้วตั้ง plane table บนตำบลที่ที่ทราบค่าแน่นอนแล้วบนฝั่ง เมื่อเรือหยั่งน้ำวิ่งถึงตำบลที่ๆ กำหนด คนที่อยู่ที plane table บนฝั่งจะต้องให้สัญญาณให้เรือทำการหยั่งน้ำให้ตรงตามจุดที่กำหนดไว้บนแผนที่

ภาพที่ 13 เรือหยั่งน้ำวิ่งตามแนวที่กำหนดแล้วทำการวัดมุมบนฝั่ง

5. โดยให้เรือหยั่งน้ำวิ่งตามแนวที่กำหนดแล้วทำการวัดระยะทาง

วิธีนี้ก็ดำเนินการให้เรือหยั่งน้ำวิ่งตามแนวที่กำหนดเช่นเดียวกับวิธีที่ 4 แต่การที่จะทราบว่ามีตำบลที่เรือหยั่งน้ำอยู่ที่ใดนั้นจะทราบได้โดยการวัดระยะทางจากจุดบนตำบลที่ที่ทราบค่าแน่นอนแล้วบนฝั่งไปยังเรือหยั่งน้ำว่ามีระยะทางห่างเท่าไรจากจุดนี้ การวัดระยะทางทำได้โดยใช้เครื่องวัดระยะทางหรือใช้เชือกกระยะหรือลวดระยะก็ได้ ซึ่งทั้งสองวิธีนี้มีข้อดีและเสีย คือ

ภาพที่ 14 เรือหยั่งน้ำวิ่งตามแนวที่กำหนดแล้วทำการวัดระยะทาง

- เครื่องวัดระยะทาง มีข้อดี คือ ใช้ง่าย สะดวก แต่ยังมีข้อเสีย คือ ต้องให้สัญญาณคนบนเรือหยั่งน้ำ ให้หยั่งน้ำตรงกับตำบลที่กำหนด และต้องย้ายตำบลที่ของเครื่องวัดทุกครั้งที่เปลี่ยนแปลงแนววิ่ง

- เชือกกระยะหรือลวดระยะ มีข้อดี คือ ติดตั้งอยู่ในเรือหยั่งน้ำ ตำบลที่ที่หยั่งน้ำและการให้สัญญาณการหยั่งน้ำทำได้สะดวก แต่มีข้อเสีย คือ ใช้วัดระยะทางไกลๆ เกินกว่า 300 เมตร ไม่สะดวกเนื่องจากต้องม้วนเชือกหรือลวดระยะกลับเข้าน เพื่อจะเริ่มต้นหยั่งน้ำตามแนววิ่งใหม่ทุกครั้ง

การหาที่เรือด้วยวิธีที่ 1-3 เป็นการหาที่เรือแบบทั่วๆ ไปใช้ได้กับงานหยั่งน้ำทุกชนิด แต่การหาเรือด้วยวิธีที่ 4-5 จะเป็นการหาที่เรือในกรณีหยั่งน้ำหา cross section เพื่อการขุดลอกโดยเฉพาะตัวเลขของระดับน้ำที่ได้มาจากการหยั่งน้ำด้วยเครื่องจักรหยั่งน้ำควรจะได้ทำการตรวจสอบด้วยดิ่งน้ำตื้นด้วย อย่าเชื่อเครื่องจักรหยั่งน้ำมากนัก เพราะร่องน้ำบางแห่งมีโคลนเหลวที่ก้นร่องน้ำมากทำให้เครื่องจักรหยั่งน้ำวัดระดับของพื้นที่ก้นน้ำตื้นกว่าความเป็นจริง ตัวเลขระดับน้ำจะต้องนำไปหักเพื่อหาระดับลึกที่เราต้องการใช้ให้เหมาะสมกับงานนั้นๆ ยกตัวอย่าง เช่น ในการหยั่งน้ำเพื่อการเดินเรือเรานิยมหักระดับน้ำลงถึง “ระดับน้ำลงต่ำสุด” (Lowest Low Water-LLW) ส่วนในการหยั่งน้ำเพื่อการก่อสร้าง เรานิยมหักระดับน้ำลงถึง “ระดับทะเลปานกลาง” (Mean Sea Level-MSL) ตัวเลขระดับน้ำหลังจากหักแล้ว ก็นำไปเขียนในแผนที่หรือไปพล็อตเป็น Cross Section

ภาพที่ 15 Cross Sections (ภาพตัดของร่องน้ำ)

ในการวางแผนและควบคุมการขุดลอกให้ได้ผล ก่อนทำการขุดลอกเราจะวิ่งเรือหยั่งน้ำตามความยาวของร่องน้ำ (Long Profile) ก่อน เพื่อตรวจสอบดูว่ามีตำบลที่ตื้นที่ไหนบ้างที่จำเป็นจะต้องขุดลอก เมื่อพบที่ตื้นว่าอยู่ที่ไหนก็ทำเครื่องหมายไว้ อาจใช้ไม้ไผ่ปัก ทิ้งทุ่น หรือสังเกตภูมิประเทศบนฝั่งไว้ก็ได้ ต่อจากนั้นเราจึงจะกลับมาหยั่งน้ำหา cross section โดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

เครื่องจักรอุปกรณ์การขุด

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีได้ทำการแบ่งร่องน้ำออกเป็น 3 ขนาดดังนี้

1. ร่องน้ำขนาดใหญ่
2. ร่องน้ำขนาดกลาง
3. ร่องน้ำขนาดเล็ก

ร่องน้ำขนาดใหญ่ คือ ร่องน้ำที่มีขนาดความกว้างตั้งแต่ 60 เมตร ขึ้นไป

ร่องน้ำขนาดกลาง คือ ร่องน้ำที่มีขนาดความกว้างตั้งแต่ 30-60 เมตร

ร่องน้ำขนาดเล็ก คือ ร่องน้ำที่มีขนาดความกว้างไม่เกิน 30 เมตร

ในที่นี้จะอธิบายถึงภารกิจที่ถ่ายโอนให้ อบท. คือ ร่องน้ำขนาดเล็ก สภาพพื้นที่ส่วนมากจะเป็นร่องน้ำขนาดเล็กที่เรือขุดไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานขุดลอกได้ ส่วนใหญ่จึงใช้รถขุดตักดินไฮดรอลิก (รถแบคโฮ) ในบางพื้นที่ถ้าไม่มีที่ยืนรถก็จะใช้วิธีนำรถแบคโฮบรรทุกอยู่บนโป๊ะเพื่อทำการขุดลอก

เครื่องจักรและอุปกรณ์

- รถขุดตักดินไฮดรอลิก (รถแบคโฮ)
- โป๊ะสำหรับรับรองรับรถขุด

ภาพที่ 16 รถขุดตักดินไฮดรอลิก (รถแบคโฮ) และ โป๊ะสำหรับรับรองรับรถขุด

การปฏิบัติงานขุดลอก

1. การปฏิบัติงานขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็ก

ก่อนที่จะส่งรถขุดตักดินไฮดรอลิคออกไปขุดลอก จำเป็นจะต้องวางแผนการใช้รถขุดประจำปีไว้ล่วงหน้าว่าจะส่งรถขุดคันใดออกไปขุดร่องน้ำไหน เพื่อเป็นข้อมูลในการไปคำนวณค่าใช้จ่าย เพื่อของบประมาณค่าใช้จ่ายในการขุดลอกประจำปี สำหรับร่องน้ำที่ยังไม่เคยทำการขุดลอกมาก่อนจำเป็นจะต้องส่งชุดสำรวจออกไปทำการหยั่งน้ำทำ CROSS SECTION ของร่องน้ำที่จะขุดตลอดทั้งร่องน้ำเพื่อคำนวณหาปริมาณดินที่จะต้องทำการขุดหาความลาดเอียง SLOPE ของข้างร่อง และลักษณะของดินที่จะต้องขุด ส่วนร่องน้ำที่เคยขุดมาแล้วจะต้องไปขุดเพื่อบำรุงรักษา อาจจะต้องส่งชุดสำรวจออกไปตรวจสอบหลังจากการขุดครั้งแรกไปแล้วหนึ่งปีว่า มีอัตราการตกตะกอนหรือตื้นเขินขึ้นมามากน้อยเพียงใด ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลของร่องน้ำดังกล่าว จำเป็นจะต้องส่งรถชุดแบบไฮดรอลิคกลับไปขุดใหม่เมื่อใด เพื่อบำรุงรักษาร่องน้ำไว้ให้ใช้ได้ตลอดปี

2. การวางแผนการใช้รถชุดแบบไฮดรอลิคประจำปี

หลักเกณฑ์กว้างๆ ที่ควรนำมาพิจารณา ในการวางแผนกำหนดเวลาการทำงานของรถชุดให้เหมาะสม ควรจะอยู่ในช่วงเวลาดังต่อไปนี้

- 2.1 ในช่วงเวลาที่คลื่นลมในทะเลสงบเหมาะในการทำงาน ซึ่งก็คือหมดฤดูมรสุมนั่นเอง
- 2.2 ในช่วงเวลาที่ระดับน้ำในแม่น้ำเริ่มลดต่ำลง และความเร็วของกระแสน้ำอ่อน ซึ่งก็คือปลายฤดูฝนนั่นเอง
- 2.3 ในช่วงเวลาที่มีการสัญจรของเรือต่างๆ ผ่านตำบลที่จะขุดน้อยที่สุด

การพิจารณาวางแผนส่งรถขุดไปขุดที่ร่องน้ำใดร่องน้ำหนึ่ง จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงขีดจำกัดในการปฏิบัติงานขุด และขีดจำกัดในการนำรถไปขุดมารวมพิจารณาประกอบ นอกจากนี้ยังต้องนำองค์ประกอบเหล่านี้มาพิจารณาด้วย คือ

- ความพร้อมของรถขุด จะต้องตรวจสอบว่าในช่วงเวลาที่จะส่งรถคันใดคันหนึ่งไปขุดนั้น รถคันนั้นอยู่ในสภาพที่พร้อมจะออกทำงานหรือไม่ มีส่วนประกอบหรือเครื่องมือเครื่องจักรอะไรที่จำเป็นจะต้องซ่อมทำก่อนที่รถขุดจะออกปฏิบัติงาน และการซ่อมทำนั้นจะเสร็จทันกับกำหนดเวลาที่เราวางแผนไว้หรือไม่
- ความเหมาะสมระหว่างรถขุดและร่องน้ำ เพื่อให้การขุดมีประสิทธิภาพสูงสุดจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของรถขุดและร่องน้ำว่าจะใช้เฉพาะรถขุดหรือต้องใช้โป๊ะบรรทุกรถขุดด้วย เพื่อให้มีความสัมพันธ์กับสภาพร่องน้ำที่จะไปขุดหรือไม่ โดยพิจารณาคือ

ก. สภาพพื้นที่ ตรวจสอบสภาพพื้นที่ว่าจะใช้รถขุดเพียงอย่างเดียว หรือต้องใช้โป๊ะบรรทุกรถด้วย ต้องดูสภาพพื้นที่ว่าสามารถรับน้ำหนักรถขุดพอหรือไม่

ข. ความกว้างของร่องน้ำที่ขุด ถ้าส่งโปะไปด้วยต้องคำนึงถึงความกว้างของร่องน้ำด้วย นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงสภาพภูมิประเทศของร่องน้ำหรือแม่น้ำบริเวณที่แคบที่สุดด้วยว่ามีความกว้างพอที่โปะและอุปกรณ์ในการช่วยการขุดจะปฏิบัติงานได้อย่างสะดวก

ค. ดาบลิที่ทิ้งดิน ร่องน้ำที่ขุดมีที่ทิ้งดินอยู่ใกล้ในรัศมีที่แขนของรถขุดสามารถทิ้งดินได้หรือไม่ หรือจำเป็นต้องขุดใส่เรือพาแล้วลากเอาไปทิ้งด้านนอกของร่องน้ำ

ง. การจราจรในร่องน้ำ ถ้ามีจำนวนเรือผ่านเข้า-ออกร่องน้ำนั้นมาก การขุดลอกต้องระวังให้มากจะทำให้เกะกะกีดขวางและเป็นอันตรายต่อการเดินเรือ

จ. ปริมาณดินและลักษณะดินที่ขุด ปริมาณดินที่ได้จากการขุดลอกถ้าตลิ่งมีความสูงมากจะพบกับปัญหาดินพังทลายลงมาบริเวณที่ขุดไปแล้ว ซึ่งบางครั้งเป็นอันตรายต่ออุปกรณ์การขุดและผู้ปฏิบัติงานและดินที่พังทลายลงมา จะทำให้ตื้นเขินจนโปะก้าวไปข้างหน้าไม่ได้ บางครั้งถ้าตลิ่งสูงมาก ๆ อาจจะต้องใช้รถ-แทรกเตอร์ช่วยไถดินเพื่อช่วยลดความสูงของที่ทิ้งดินให้น้อยลง ดินที่ได้จากการขุดลอกทำการขายทอดตลาด นำเงินเข้าคลังจังหวัดต่อไป

ฉ. สภาพลมฟ้าอากาศของร่องน้ำ ถ้ามีคลื่นจนทำให้โปะเคลื่อนไหว จะมีผลทำให้รถตกดินไม่ต่อเนื่องกัน ทำให้การขุดลอกมีประสิทธิภาพต่ำ และจะมีผลกระทบต่ออุปกรณ์การขุดทำให้ชำรุดเสียหายได้ ต้องนำโปะเข้าหลบคลื่นลมก่อนจนกว่าคลื่นลมจะสงบ การขุดลอกจึงต้องคำนึงถึงช่วงฤดูกาลที่เหมาะสมด้วย

3. การเริ่มปฏิบัติงาน

การบริหารในการปฏิบัติงานของรถขุดให้มีประสิทธิภาพสูงได้ยึดหลักใหญ่ ๆ ดังนี้

- รักษาระดับปริมาณดินที่ขุดให้สูงที่สุด
- รักษาเปอร์เซ็นต์ชั่วโมงการทำงานให้สูงที่สุด
- เจ้าหน้าที่ประจำรถขุดพร้อมโปะทั้งหมด ต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและภูมิใจในรถขุดของตน

ขวัญและวินัยของคนประจำรถขุดส่งผลสำเร็จของการทำงาน ต้องให้คนประจำรถขุดมีความรู้สึกว่าตนเองจะมีความก้าวหน้า โดยการรักษาชั่วโมงการทำงานได้สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด

เมื่อทราบแน่นอนแล้วว่าส่งรถขุดออกไปขุดร่องน้ำไหนแน่นอนแล้ว ก่อนที่รถขุดจะเริ่มปฏิบัติงานจะต้องทำเรื่องแจ้งให้ชาวเรือที่จะใช้ร่องน้ำนั้นในช่วงเวลานั้นได้ทราบเสียก่อน รวมทั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ประกอบอาชีพประมงเลี้ยงสัตว์น้ำจะทำการขุดลอกตั้งแต่เดือนอะไรถึงเดือนอะไร จะทำการขุดบริเวณไหน บริเวณที่ทิ้งดินที่แน่นอน

3.1 งานของหน่วยขุดลอก

ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าหน่วยหรือหัวหน้าขุดขุดลอก จะเป็นผู้พิจารณาเลือกสถานที่ที่จะใช้เป็นที่ตั้งสำนักงานชั่วคราวของหน่วยขุดลอก ในทางปฏิบัติที่ทำมาก็คือ หัวหน้าหน่วยหรือหัวหน้าขุดจะไปพบกับนายกสมาคมประมง หรือคนรู้จักในท้องถิ่นที่สามารถรับผิชอบในท้องถิ่นที่จะส่งรถขุดไปช่วยหาสถานที่ให้ เมื่อเช่าสำนักงานได้แล้วก็ตรวจสอบสภาพที่ทิ้งดิน และสิ่งสนับสนุนต่างๆ เช่น น้ำจืด น้ำมันเชื้อเพลิง

ตลอดจนวัสดุที่จะใช้กับรถชุดและในสำนักงาน ติดต่อบรรณ-เรื่อ สำหรับรับ-ส่งเจ้าหน้าที่ไปทำงานและรับกลับ
สิ่งที่ต้องทำคือ

- เตรียมจัดเจ้าหน้าที่สำนักงาน เจ้าหน้าที่ชุดสำรวจ เจ้าหน้าที่ประจำรถชุดพร้อมโป๊ะ
- เตรียมเอกสารต่างๆ และแบบฟอร์มรายงานการชุดลอก

งานของหัวหน้าหน่วยหรือหัวหน้าชุดที่ต้องทำเมื่อตั้งหน่วย

- ติดต่อบรรณงานกับสมาคมประมงหรือผู้แทนชาวเรือได้ทราบกำหนดการทำงาน พร้อมทั้ง
ตำบลที่ทิ้งดินและความเดือดร้อนของชาวบ้านที่ได้รับ
- แจ้งผู้เกี่ยวข้องหรือเจ้าของพื้นที่ทราบ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน
- สั่งการให้เจ้าหน้าที่สำรวจปฏิบัติงาน
- ติดประกาศสมัครคนงาน เพื่อช่วยงานที่สำนักงานและที่รถชุดพร้อมโป๊ะ
- แจ้งจังหวัดทราบเพื่อรายงานการมาปฏิบัติงานของหน่วยชุดลอก
- พื้นที่ทิ้งดิน ต้องทำหนังสือขออนุมัติต่อเจ้าหน้าที่ของสถานที่ ซึ่งอาจเป็นผู้ว่าราชการ
จังหวัด เอกชนเจ้าของพื้นที่ หรือหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบสถานที่นั้น
- วางแผนการชุดลอก แล้วแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานชุดลอกทั้งรถและโป๊ะทราบถึงแผนงานและ
รายละเอียดวัตถุประสงค์ในการชุด
- ในขณะที่ปฏิบัติงานถ้าอุปกรณ์การชุดชำรุด หัวหน้าหน่วยต้องบรรณงาน จัดซ่อมหรือ
จัดหาอะไหล่มาทดแทนโดยรวดเร็ว เพื่อจะได้ไม่เสียเวลาในการชุด
- บันทึกข้อมูลและจัดทำรายงานของรถชุดพร้อมโป๊ะ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดวันทำงาน
ในการวางแผนการทำงานและคำนวณค่าใช้จ่ายของรถชุดในปีต่อไป

การควบคุมการชุดลอกของรถชุดพร้อมโป๊ะ

เมื่อวางแผนการชุดลอกจะเริ่มชุดที่จุดไหน ก็สั่งการให้รถชุดเริ่มปฏิบัติได้ และหัวหน้าต้องควบคุมการ
ชุดให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดคือ บรรณเป้าหมายที่ตั้งไว้ทั้งความกว้าง และความลึกของร่องน้ำ โดยการ
หยั่งน้ำดูเกณฑ์ความลึกตลอดระยะการชุด

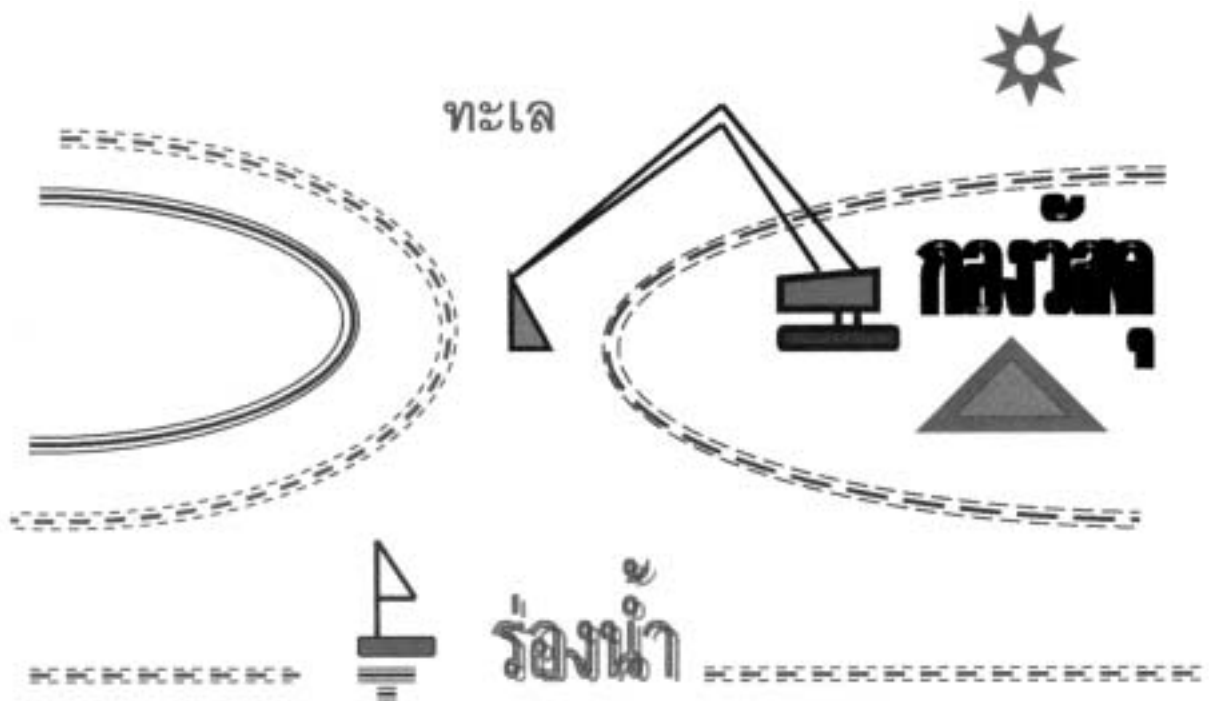
3.2 การชุดลอกร่องน้ำขนาดเล็กโดยรถชุดตักไฮดรอลิค (รถแบคโฮ)

วัตถุประสงค์

ทำการชุดลอกร่องน้ำขนาดเล็กที่มีขนาดความกว้างของร่องน้ำไม่มากนัก หรือการชุดตัดหาดซึ่งเป็น
ทางน้ำขนาดเล็กให้สำเร็จตามเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้

เครื่องมือ

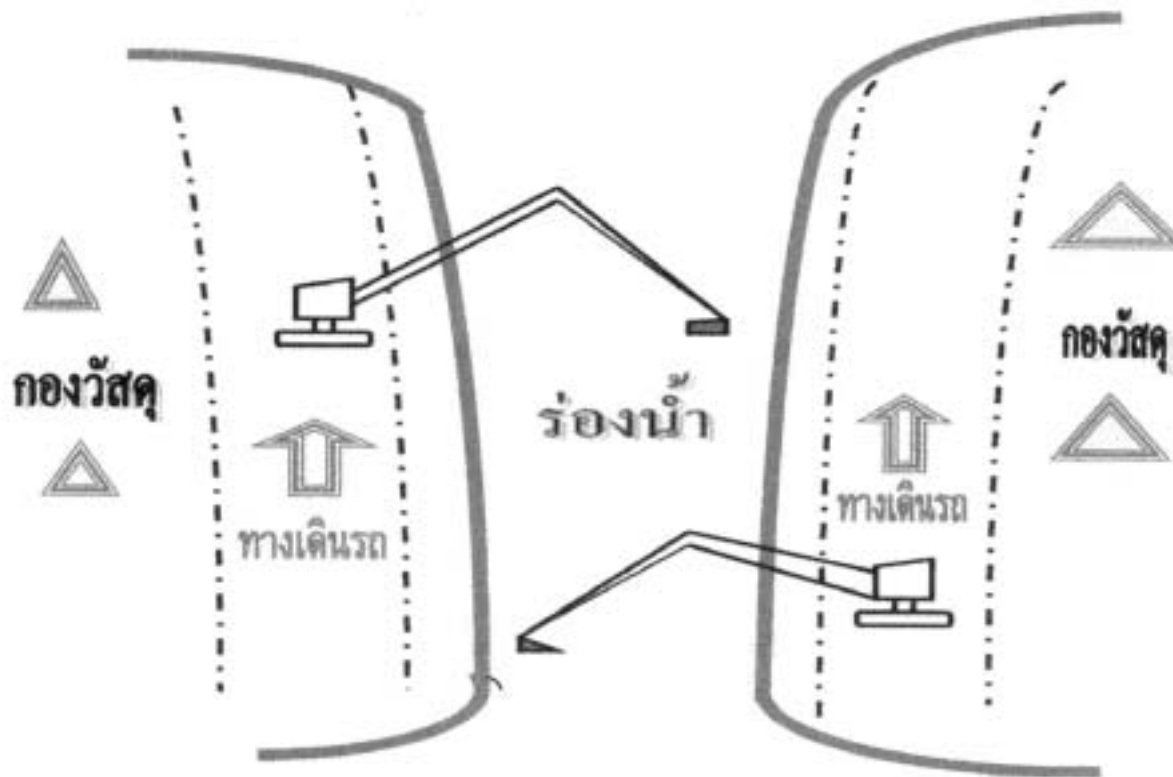
รถขุดตักดินไฮดรอลิค (รถแบคโฮ) ชนิดแขนยาว

ภาพที่ 17 การขุดตัดหาดทรายโดยรถขุดตักไฮดรอลิค (รถแบคโฮ)

การขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็กโดยรถขุดแบคโฮ การขุดลอกลักษณะนี้ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดังนี้
สิ่งที่ต้องทำการสำรวจล่วงหน้าก่อนการขุดลอก

1. ต้องทำการสำรวจพื้นที่ที่จะทำการขุดลอกว่ามีเส้นทางคมนาคมเข้าไปถึงพื้นที่ขุดลอกได้อย่างไร
2. ถนนเข้าพื้นที่ขุดลอกมีความกว้างพอสำหรับรถเทเลอร์บรรทุกรถแบคโฮต้องสามารถเข้าไปถึงพื้นที่ได้
3. สำรวจลักษณะสิ่งกีดขวางและทางลอด เช่น สายไฟฟ้า สะพานต้องสามารถรับน้ำหนักรถได้
4. ต้องสำรวจหาที่นำรถแบคโฮลงจากรถเทเลอร์
5. สำรวจวัสดุพื้นที่องน้ำ เพื่อเตรียมอุปกรณ์การขุดให้พร้อมและตรงกับวัสดุชนิดนั้นๆ เช่น ฟันบั้งก็ขนาดบั้งก็ เป็นต้น
6. ขนาดความกว้างของร่องน้ำ ต้องมีความกว้างไม่เกินกว่ารัศมีของแขนรถแบคโฮที่สามารถทำงานได้
7. พื้นที่ที่กองวัสดุที่ได้จากการขุดลอก ต้องไม่ห่างจากร่องน้ำมากเพราะรัศมีของแขนรถแบคโฮมีระยะทางที่จำกัด และต้องระวังวัสดุจะไหลกลับมาลงร่องน้ำที่ขุดลอกแล้ว
8. ต้องคำนึงถึงที่ยืนรถต้องสามารถรับน้ำหนักรถแบคโฮได้ไม่ยุบตัว

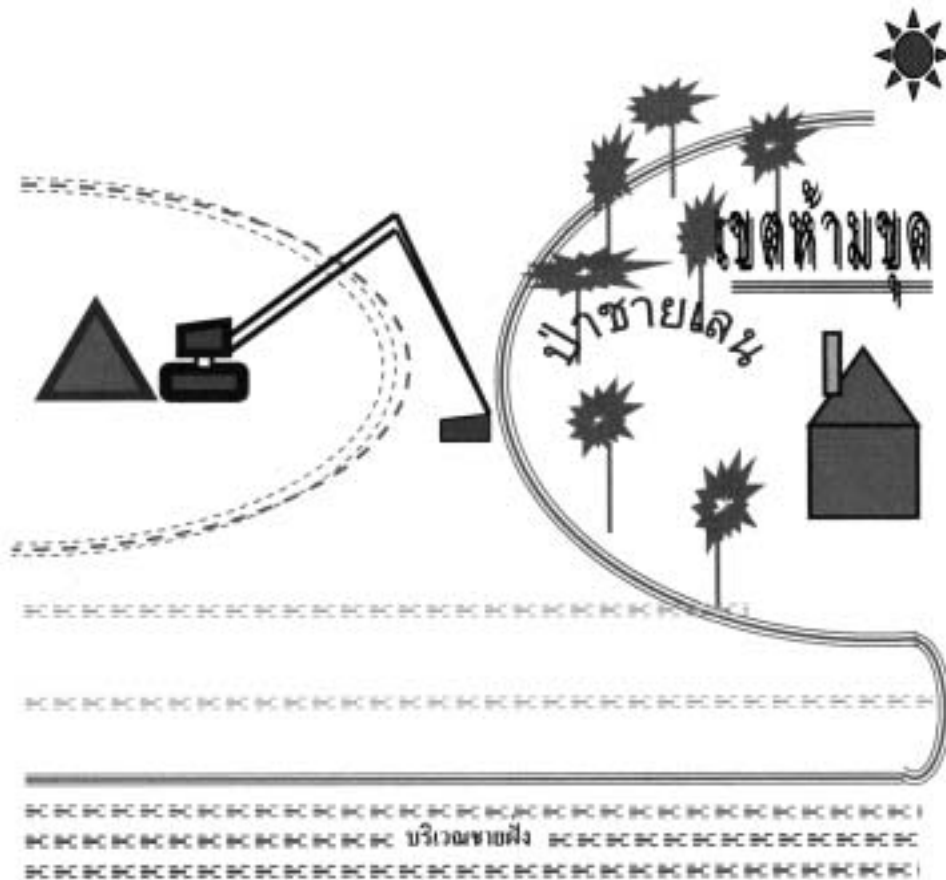
ภาพที่ 18 การสำรวจก่อนการขุดลอก

ขั้นตอนการขุดลอก

1. นำรถขุดเข้าพื้นที่ขุดลอก
2. ทำการขุดลอกโดยทิ้งดินบริเวณด้านข้างของขอบร่อง
3. ทำการปรับแต่งกองวัสดุที่ได้จากการขุดลอกเพื่อไม่กีดขวางทางและไม่ไหลกลับลงร่องน้ำที่ขุดลอก

ข้อควรระวัง

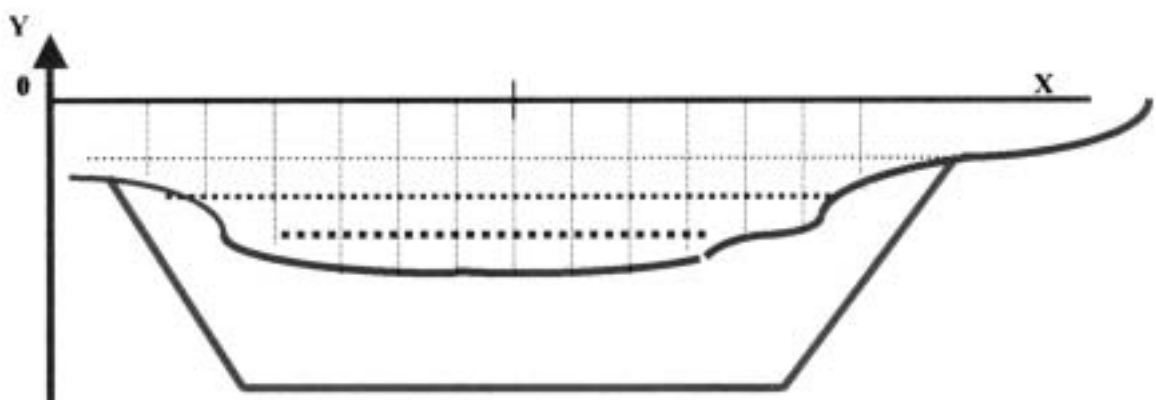
1. ด้านสิ่งแวดล้อมต้องไม่ก่อมลพิษต่อสภาพแวดล้อม
2. ต้องคำนึงถึงพื้นที่ป่าชายเลนและระบบนิเวศ
3. ต้องไม่เป็นพื้นที่ของเอกชนเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าของที่เป็นลายลักษณ์อักษร

ภาพที่ 19 ข้อควรระวัง

การสำรวจหลังการขุดลอก

ภายหลังการขุดลอกเสร็จ จะทำการสำรวจค่าระดับ เพื่อทำ Cross Section เพื่อตรวจสอบการทำงานว่าผลงานหลังขุดได้ปริมาณดินเท่าไร เพื่อไปเปรียบเทียบปริมาณดินก่อนขุด และประเมินว่าการขุดลอกแล้วเสร็จ และเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ โดยจะขอยกตัวอย่าง Cross Section และการคิดปริมาณดินดังต่อไปนี้

ภาพที่ 20 Cross Section (ภาพตัดของร่องน้ำสำรวจหลังจากขุดลอก)

การคำนวณจะใช้วิธีเขียนค่า **Coordinates** ของจุดเริ่มต้น แล้วต่อด้วยค่าของจุดอื่นๆ จนครบรอบ แล้วต่อท้ายด้วยค่าของจุดเริ่มต้น ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยมีวิธีคำนวณ ดังนี้

1. กำหนดให้จุดใดจุดหนึ่งเป็นจุดเริ่มต้นโดยใช้จุดไหนก็ได้
2. เขียนจุดเริ่มต้นโดยให้ค่าระดับเป็นตัวตั้ง ส่วนตัวล่างเป็นระยะ เช่น $\frac{1.4}{4}$

เขียนจุดเรียงกันในทิศทางตามเข็มนาฬิกาจนครบรอบ และต่อท้ายด้วยจุดเริ่มต้น

3. คูณไขว้ค่า **Coordinates** ทั้งหมดตลอด

สมมติว่า ผลรวมของการคูณไขว้จากล่างขึ้นบนเป็น **X** และ

ผลรวมของการคูณไขว้จากบนลงล่างเป็น **Y**

4. นำผลต่างของ **X** และ **Y** มาหารด้วย 2 จะได้ค่าพื้นที่หน้าตัดนั้น

$\frac{1.4}{5}$	$\frac{1.5}{10}$	$\frac{1.6}{15}$	$\frac{2.2}{20}$	$\frac{2.4}{25}$	$\frac{2.5}{30}$	$\frac{2.4}{35}$	$\frac{2.3}{40}$	$\frac{2.2}{45}$	$\frac{2.0}{50}$	$\frac{1.7}{55}$	$\frac{1.5}{60}$	$\frac{1.3}{65}$
$\frac{1.3}{68}$	$\frac{4.0}{55}$	$\frac{4.0}{15}$	$\frac{1.4}{5}$									

$$A = (5 \times 1.5) + (10 \times 1.6) + (15 \times 2.2) + (20 \times 2.4) + (25 \times 2.5) + (30 \times 2.4) + (35 \times 2.3) + (40 \times 2.2) + (45 \times 2.0) + (50 \times 1.7) + (55 \times 1.5) + (60 \times 1.3) + (65 \times 1.3) + (68 \times 4.0) + (55 \times 4.0) + (15 \times 1.4) = 1340.5$$

$$B = (1.4 \times 10) + (1.5 \times 15) + (1.6 \times 20) + (2.2 \times 25) + (2.4 \times 30) + (2.5 \times 35) + (2.4 \times 40) + (2.3 \times 45) + (2.2 \times 50) + (2.0 \times 55) + (1.7 \times 60) + (1.5 \times 65) + (1.3 \times 68) + (1.3 \times 55) + (4.0 \times 15) + (4.0 \times 5) = 1141.9$$

$$\text{พื้นที่หน้าตัด} \quad \frac{A-B}{2} = 99.3 \text{ ตร.ม.}$$

เมื่อได้ค่าพื้นที่หน้าตัดของ Cross Section ของแต่ละสถานีมาแล้วก็นำมาคำนวณหาเนื้อดินด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ตามตัวอย่าง

สถานี	พ.ท.หน้าตัด (ม. ²)	ค่า พ.ท.หน้าตัดเฉลี่ย (ม. ²)	ระยะทาง (ม.)	จำนวนเนื้อดิน (ม. ³)
223+150	78.5	85.4	50	4,270.0
223+200	92.3	98.95	50	4,947.5
223+250	105.6	84.65	50	4,232.5
223+300	63.7	54.8	42	2,301.6
223-342	45.9	29.15	58	1,690.7
223+400	12.4			
		รวม		17,442.3

โดยการนำค่าพื้นที่หน้าตัดระหว่างสถานีทั้งสองมาบวกกันแล้วหารด้วย 2 จะเป็นค่าพื้นที่หน้าตัดเฉลี่ยในช่องที่ 3 จากนั้นนำค่าในช่อง 3 คูณระยะทางระหว่างสถานีทั้งสองในช่องที่ 4 ก็จะได้ จำนวนเนื้อดินในช่องที่ 5

ปัญหาอุปสรรคของการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหา

ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงาน

1. **การขนย้ายรถชุดทางบก** เนื่องจากรถชุดมีความกว้างของฐานล้อและความยาวของแขนที่ยาวกว่ารถชุดทั่วไป ทำให้เป็นปัญหาในการขนย้าย เนื่องจากหารถชุดเทเลอร์สำหรับขนย้ายที่มีขนาดใหญ่มาจึงเป็นอุปสรรคในการขนย้าย อีกทั้งตำบลที่ชุดลอกยังมีถนนที่แคบและถูกจำกัดด้วยความสูงของสายไฟ และวัสดุอื่นๆ จึงยากลำบากในการขนย้าย
2. **การขนย้ายรถชุดทางน้ำ (พร้อมโป๊ะ)** การขนย้ายรถชุดพร้อมโป๊ะจะกระทำเฉพาะพื้นที่ชุดลอกมีระยะทางใกล้ๆ เท่านั้น เพราะมีอันตรายในการลากจูงโป๊ะซึ่งมีรถชุดบรรทุกอยู่ด้วย จึงพยายามหลีกเลี่ยงการลากจูงโดยวิธีนี้
3. **ปัญหาความแตกแยกในชุมชน** ทำให้การปฏิบัติงานชุดลอกเป็นไปด้วยความยากลำบากเพราะความต้องการของกลุ่มคนแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน
4. **ปัญหาที่ที่ดิน** โดยเฉพาะร่องน้ำที่อยู่ใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวหรือบ้านพักตากอากาศจะมีการทำเขื่อนกันดินติดกับร่องน้ำทำให้เกิดปัญหาไม่มีที่ที่ดิน การปฏิบัติงานชุดลอกทำได้ไม่เต็มที่ เกิดปัญหาที่ดินล้าที่เอกชน การชุดลอกทำให้ขอบร่องน้ำพังทลายกระทบกับที่เอกชน เนื่องจากขอบร่องมีพื้นที่จำกัดหลายด้านทั้งบ้านเรือนสิ่งปลูกสร้าง ถนน ฯลฯ
5. **ปัญหาเรื่องซ่อมทำอุปกรณ์การชุด (รถชุดและโป๊ะ)** การซ่อมทำรถชุดและโป๊ะรวมทั้งการจัดหาอะไหล่เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากการขนย้ายวัสดุและอะไหล่ที่มีขนาดใหญ่และน้ำหนักมากเป็นไปด้วยความยากลำบาก
6. **ปัญหาการนำรถชุดขึ้นลงจากโป๊ะ** บางพื้นที่ไม่มีชายหาดหรือตลิ่งที่จะนำรถชุดขึ้นลงจากโป๊ะได้ทำให้เสียเวลา

การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการชุดลอก

1. **การขนย้ายรถชุดทางบก** จะจัดหารถเทเลอร์ขนาดใหญ่ชนิดต่ำขนาดใหญ่ จากจังหวัดใกล้เคียงหรือกรุงเทพฯ โดยใช้รถของ ร.ส.พ. ในการขนย้าย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด
2. **การลากจูงทางน้ำ** ทำการลากจูงโป๊ะบรรทุกชุดโดยเรือลากจูงด้วยความเร็วต่ำเพื่อป้องกันโป๊ะมุดน้ำ หรือพลิกคว่ำได้
3. **ก่อนการชุดลอกจะต้องมีการนัดทำประชาพิจารณ์** ของชาวประมงและคนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่ใช้ร่องน้ำมาทำความเข้าใจเพื่อกำหนดแนวทางในการชุดลอก จัดหาที่ที่ดิน บางครั้งมีสิ่งกีดขวางต่างๆ ที่ต้องรื้อถอนออก
4. **ในการซ่อมทำเครื่องจักร** บางครั้งต้องจ้างตัวแทนบริษัทมาซ่อมทำเนื่องจากมีเครื่องมือพิเศษในการซ่อมเฉพาะ

5. ปัญหาการนำรถขุดขึ้นลงจากโป๊ะ ต้องตรวจดูบริเวณใกล้เคียงที่ดินมีความแข็งแรงรองรับน้ำหนักรถได้ ขุดเป็นเนินให้มีความสูงรับกับตัวโป๊ะ เพื่อความปลอดภัยในการนำรถลงจากโป๊ะ

การจัดทำงบประมาณ

ในการดำเนินงานขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็ก โดยใช้รถขุดไฮดรอลิค และโป๊ะบรรทุกรถขุดไฮดรอลิค ของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ได้มีการประมาณการค่าใช้จ่ายในการทำงาน 30 วัน ดังนี้

รายละเอียดค่าใช้จ่าย

- ค่าเบี้ยเลี้ยง

เจ้าหน้าที่ระดับ 4 จำนวน 2 คน อัตราวันละ 180 บาท จำนวน 30 วัน เป็นเงิน 10,800.- บาท

เจ้าหน้าที่ระดับ 1-2 จำนวน 5 คน อัตราวันละ 120 บาท จำนวน 30 วัน เป็นเงิน 10,800.- บาท

- ค่าที่พักเหมาจ่าย

เจ้าหน้าที่ระดับ 1-4 จำนวน 7 คน อัตราวันละ 100 บาท จำนวน 30 วัน เป็นเงิน 21,000.- บาท

- ค่าจ้างเหมาบริการ

เป็นเงิน 20,000.- บาท

- ค่าจ้างเหมาซ่อมบำรุง

เป็นเงิน 10,200.- บาท

- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

เป็นเงิน 75,000.- บาท

- ค่าวัสดุ

เป็นเงิน 35,000.- บาท

รวมเป็นเงิน 190,000.- บาท

ในการดำเนินงานขุดลอกโดยใช้รถขุดไฮดรอลิค พร้อมโป๊ะบรรทุกรถขุดไฮดรอลิคมีความสิ้นเปลือง น้ำมันเชื้อเพลิงและวัสดุหล่อลื่นในการทำงาน 10 ชม. ต่อวันจะสิ้นเปลืองดังนี้

- น้ำมันเชื้อเพลิง โดยประมาณ 240 ลิตร

- น้ำมันหล่อลื่น โดยประมาณ 10 ลิตร

- น้ำมันไฮดรอลิค โดยประมาณ - ลิตร

- จารบี โดยประมาณ 0.5 ลิตร

โดยปกติจะเติมน้ำมันไฮดรอลิคต่อเมื่อระดับน้ำมันต่ำกว่าระดับปกติที่ใช้งานอยู่ หรือในกรณีที่มีการรั่วของน้ำมันไฮดรอลิคในระบบ

การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพังในทางน้ำขนาดเล็ก

ทางน้ำขนาดเล็กโดยทั่วไปประสบกับปัญหาของตลิ่งพังด้วยสาเหตุหลักก็คือ สภาพของดินริมตลิ่งเป็นดินทราย หรือดินร่วนปนทราย ในฤดูฝนซึ่งเป็นหน้าน้ำหลากจึงถูกกัดเซาะเสียหายจากกระแสน้ำในทางน้ำนั้นๆ เอง และจากน้ำฝน ทำให้สาธารณะสมบัติของทางราชการ เช่น ถนน โรงเรียน วัด ฯลฯ ตลอดจนอาคารบ้านเรือนและพื้นที่ทำกินของราษฎรพังทลาย การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพังจึงมีความจำเป็น นอกจากนี้เขื่อนป้องกันตลิ่งพังยังสามารถช่วยปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของทางน้ำเมื่อสร้างเสร็จแล้ว ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจได้อีกด้วย

หลักเกณฑ์การก่อสร้าง

1. ชนิดของเขื่อนป้องกันตลิ่งที่จะทำการก่อสร้าง ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศของทางน้ำนั้นๆ เช่น ถ้าตลิ่งมีความลาดชันมาก (1 : 2 ขึ้นไป) ใช้แบบเรียงหินหรือเรียงหินยาแนวหรือหินเรียงในร่องลวดตาข่าย แต่ถ้าตลิ่งที่พังมีความชันมาก (ความลาดชันน้อยกว่า 1 : 2) ใช้แบบกำแพงดินคอนกรีตเสริมเหล็กหรือแบบดินเสริมแรงตึง (Reinforced Soil)
2. เขื่อนป้องกันตลิ่งพังจะต้องไม่ล้ำเข้าไปในร่องน้ำของทางน้ำจนทำให้เกิดขวางทางเดินเรือหรือขวางทางการไหลของน้ำ
3. ดินเดิมที่เป็นดินอ่อน ไม่สามารถรับน้ำหนักได้ต้องรื้อออกแล้วบดอัดใหม่ด้วยดินที่มีคุณสมบัติบดอัดแน่นได้ เช่น ทราย เป็นต้น หรือโดยการทิ้งหินใหญ่ การตรวจสอบดินเดิมต้องทำการเจาะสำรวจชั้นดินบริเวณที่จะทำการก่อสร้าง
4. การออกแบบเขื่อนป้องกันตลิ่งพัง ต้องคำนึงถึงปัญหาที่เกิดจากน้ำใต้ดินที่จะก่อสร้างด้วยเพราะอาจเกิดแรงดันทำให้เขื่อนยุบพังได้ วิธีการแก้ไขต้องฝังท่อระบายน้ำใต้ดินเหล่านี้ออกมาทางด้านหน้าของเขื่อน
5. วัสดุที่นำมาใช้ในการก่อสร้าง ต้องมีคุณสมบัติตรงตามที่ระบุไว้ในแบบโดยวิศวกรผู้ออกแบบ ทั้งนี้แบบเขื่อนป้องกันตลิ่งจะต้องมีวิศวกรโยธาที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมประเภทคิ วิศวกรเป็นอย่างน้อยเป็นผู้รองรับ
6. การสำรวจออกแบบเขื่อนป้องกันตลิ่งพัง จะต้องเก็บรายละเอียดในพื้นที่บริเวณที่จะก่อสร้างให้มากที่สุด รวมข้อมูลดินและข้อมูลระดับน้ำ และจะต้องดำเนินการโดยวิศวกรโยธาที่มีประสบการณ์

การควบคุมงานก่อสร้าง

1. ผู้ควบคุมงานก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพัง จะต้องมีความรู้ไม่ต่ำกว่า ปวช. และมีประสบการณ์ในการควบคุมงานก่อสร้างมาแล้ว
2. ผู้ควบคุมงานจะต้องอยู่ควบคุมงานเป็นประจำ และอยู่หน้างานตลอดเวลาที่มีการปฏิบัติงาน
3. ผู้ควบคุมงานจะต้องเก็บตัวอย่างวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างเพื่อทดสอบตามข้อกำหนดในรายการประกอบแบบอย่างเคร่งครัด และถ้าผลการทดสอบไม่เป็นไปตามข้อกำหนดให้ยกเลิกการใช้วัสดุนั้นๆ ทันที และหากจำเป็นต้องใช้วัสดุอื่นที่มีคุณภาพเทียบเท่าจะต้องได้รับการยินยอมจากวิศวกรผู้ออกแบบเสียก่อน
4. ผู้ควบคุมงานจะต้องตรวจสอบผลการสำรวจของผู้รับจ้างก่อนทำการก่อสร้างเขื่อนฯ ว่าระดับและแนวของเขื่อนฯ ที่จะก่อสร้างถูกต้องตามแบบหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องให้รีบแก้ไขโดยทันที
5. ผู้ควบคุมงานจะต้องจัดทำรายงานผลการก่อสร้างประจำวัน (Daily Report) เสนอคณะกรรมการตรวจการจ้าง เพื่อเป็นข้อมูลและตรวจสอบติดตามความก้าวหน้าของงาน (รวบรวมเสนอทุก 15 วัน)

แนวทางการพิจารณาการขออนุญาตก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพัง

- ต้องมีรูปแบบที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบกับร่องน้ำ กระแสน้ำ ตลิ่งและบริเวณข้างเคียง
- ต้องมีโครงสร้างที่แข็งแรงและอยู่ในแนวฝั่งเดิมมากที่สุด หากมีส่วนที่ยื่นเข้าไปในน้ำให้มีเฉพาะส่วนที่จำเป็น
 - ความลาดชันของเขื่อนฯ ไม่เกิน 1 : 2.5 โดยแนวสันเขื่อนด้านบนต้องอยู่ที่แนวกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดิน สำหรับบริเวณร่องน้ำที่แคบหรืออาจเป็นอันตรายต่อการเดินเรือ เขื่อนต้องมีลักษณะตั้งตรงและไม่มีความลาดชันยื่นออกมาในแนวน้ำ
 - กรณีการก่อสร้างอยู่ในเขตโครงการพัฒนาขนส่งทางน้ำที่กำหนดแนวร่องน้ำทางเรือเดินหรือมีแผนการขุดลอกไว้ ส่วนปลายสุดของเขื่อนฯ ที่มีลักษณะลาดเอียงต้องอยู่ห่างจากขอบร่องน้ำทางเรือเดินไม่น้อยกว่า 15 เมตร
 - ส่วนปลายสุดของเขื่อนฯ ต้องไม่ยื่นเกิน 1 ใน 8 ของความกว้างลำน้ำ โดยกำหนดจากตลิ่งถึงตลิ่งบริเวณที่ขออนุญาต
 - ลำน้ำที่กว้างไม่เกิน 15 เมตร ในบริเวณที่ขออนุญาต ให้ตัวเขื่อนมีลักษณะตั้งตรงและไม่มีความลาดชันยื่นออกมา

สรุปข้อพิจารณาในการขุดลอกลำน้ำ

การสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งและการถมลำน้ำ

1. การขุดลอกลำน้ำ

1.1 กรณีที่ต้องขุดลอกลำน้ำ

การขุดลอกลำน้ำมีความจำเป็นในหลายกรณี ดังนี้

- (1) ช่วงที่ลำน้ำตื้นเขินกว่าปกติ (ภาพที่ 21)
- (2) ช่วงลำน้ำแคบและลึกไม่เพียงพอและอาจมีน้ำจำนวนมากระบายมาจากลำน้ำสาขา (ภาพที่ 22)
- (3) ช่วงลำน้ำที่มีเกาะแก่งกลางแม่น้ำ ซึ่งเกิดจากการตกทับถมของตะกอน (ภาพที่ 23)
- (4) ช่วงคู้้งน้ำด้านในที่ดินงอกออกมาจากแนวฝั่งเดิม ทำให้ฝั่งตรงข้ามถูกกัดเซาะ (ภาพที่ 24ก-24ค)
- (5) ช่วงลำน้ำที่มีความคดเคี้ยวหลายคู้้งติดต่อกัน (ภาพที่ 25)

1.2 ข้อพิจารณาในการขุดลอกลำน้ำทั่วไป

ในการขุดลอกลำน้ำช่วงต่างๆ รวมทั้งการขุดลอกเกาะแก่ง ควรมีการพิจารณาความกว้าง ความลึก และความยาวของการขุดลอก ดังนี้

- (1) ความกว้างเขตทางของแม่น้ำในช่วงที่จะขุด (พิจารณาปัญหาการเวนคืนที่ดิน)
- (2) ระดับท้องน้ำทางด้านต้นน้ำและด้านท้ายน้ำ ซึ่งมีระยะทางอย่างน้อย 1 กม. จากปลายของช่วงที่จะขุดลอก (โดยทั่วไปควรพิจารณาในระยะยาวกว่านั้น เพื่อให้แน่ใจว่าเมื่อขุดลอกแล้วการระบายน้ำทางท้ายน้ำจะเพียงพอและไม่เกิดปัญหาอุปสรรคด้านการระบายน้ำเป็นลูกโซ่ต่อเนื่องไปทางท้ายน้ำ)
- (3) ปัญหาน้ำท่วมทางด้านเหนือน้ำซึ่งเกิดจากการตื้นเขินของลำน้ำช่วงที่จะขุดลอก (ระดับน้ำและปริมาณน้ำท่วมที่จะต้องแก้ไข)
- (4) การกำหนดขนาดและลักษณะของการขุดลอก ต้องวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ซึ่งปกติมักมีข้อพิจารณา ดังนี้
 - 1) ควรมีความกว้างไม่เกินเขตทางของลำน้ำ เพื่อป้องกันปัญหาการเวนคืนที่ดิน
 - 2) มีความสามารถในการระบายน้ำท่วมในฤดูฝน ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด (ปกติควรระบายน้ำได้เท่ากับความสามารถของช่วงของลำน้ำด้านเหนือน้ำและท้ายน้ำซึ่งไม่มีปัญหาการตื้นเขิน)
 - 3) มีระดับของท้องน้ำเมื่อขุดลอกแล้วสอดคล้องกับระดับน้ำทางด้านเหนือน้ำและท้ายน้ำ (ปกติจะต้องสอดคล้องกับความลาดชันของลำน้ำทั้งทางด้านเหนือน้ำและทางท้ายน้ำเพื่อป้องกันการไหลเอื่อยอ่อนของกระแสน้ำขึ้นมายังบริเวณที่ขุดลอก)
 - 4) มีความยาวของการขุดลอกเพียงพอที่จะไม่ทำให้เกิดการไหลเอื่อยอ่อนของน้ำขึ้นมายังบริเวณขุดลอก (เนื่องจากระยะทางที่ขุดลอกยาวไม่เพียงพอ)

1.3 การขุดลอกลำน้ำที่มีปัญหาคัดเคี้ยวของลำน้ำหลายช่วงต่อเนื่องกัน (ภาพที่ 25ก-25ค)

- (1) ปกติจะมีข้อพิจารณาต่างๆ เช่นเดียวกับที่กล่าวในข้อ 1.1
- (2) ความพยายามที่จะตัดลำน้ำให้ค่อนข้างตรงจะทำให้ลำน้ำที่ขุดลอกแล้วกว้างกว่าที่ควรจะเป็น มีค่าขุดลอกสูงเกินไป และอาจต้องขุดลอกเลยออกไปจากเขตทางของลำน้ำ ดังภาพที่ 25ข (มีปัญหาคารเวนคืนที่ดิน)
- (3) ควรพยายามขุดลอกคูก้นน้ำด้านในเฉพาะเท่าที่จำเป็น ทำให้คูก้นน้ำมันขึ้นเพื่อลดการกัดเซาะทางขวางของน้ำ (ภาพที่ 25ค) ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาการเวนคืนที่ดิน ลดค่าใช้จ่ายในการขุดลอก และป้องกันการระบายน้ำที่มากเกินไปจนเกินไป ซึ่งอาจเกิดปัญหาดังในข้อ (4) ตามมาได้
- (4) มีหลายกรณีสำหรับแม่น้ำช่วงที่อยู่ใกล้ทะเลซึ่งมีการเดินเรือหรือการประมงในลำน้ำมาก การขุดลอกแบบตัดคูก้นน้ำหลายคูก้นต่อเนื่องกันและขุดลอกมากเกินไป จะทำให้การระบายน้ำในช่วงน้ำลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเกินไปและทำให้น้ำในลำน้ำตื้นมากเกินไป จนอาจเป็นอุปสรรคมากต่อการเดินเรือหรือการประมงได้ สาเหตุของปัญหาดังกล่าวอาจมี ดังนี้
 - 1) ระดับน้ำในช่วงน้ำขึ้นและน้ำลงมีความแตกต่างกันมาก เมื่อระดับน้ำลดลงมากตอนช่วงน้ำลงจึงเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือและการประมง
 - 2) การขุดลอกทำลึกเกินไปหรือกว้างเกินไป และมีการตัดคูก้นน้ำหลายคูก้นเกินกว่าความจำเป็นทำให้น้ำระบายออกได้มากกว่าที่ควรจะเป็น
 - การแก้ไขปัญหานี้คือ จะต้องศึกษารายละเอียดของลักษณะท้องน้ำ ระดับน้ำขึ้นลงและความเร็วของกระแสน้ำ ความเสียหายของลำน้ำ และวิเคราะห์ปริมาณ และลักษณะการขุดลอกด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์อย่างระมัดระวังว่าควรขุดลอกกว้างและลึกเท่าไร และควรทำคูก้นน้ำจึงจะเหมาะสมสามารถแก้ไขปัญหาระบายน้ำได้โดยไม่ทำให้เกิดปัญหาข้างเคียงตามมา

2. การสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพัง

การสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพังอาจพิจารณาแบ่งออกได้เป็น 2 กรณีสำคัญ คือ (1) กรณีไม่มีดินนอกบริเวณคูก้นน้ำด้านใน รวมทั้งกรณีของการกัดเซาะในช่วงลำน้ำที่ตรงและไม่เป็นคูก้นน้ำ (การกัดเซาะเกิดจากคลื่น การลดระดับน้ำที่รวดเร็วทางท้ายน้ำจากอ่างเก็บน้ำ หรือตลิ่งเป็นดินกรวดทรายที่ถูกกัดเซาะง่าย กับ (2) กรณีที่มีดินนอกที่คูก้นน้ำด้านใน

- (1) กรณีแรกมักต้องสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพังเพื่อรักษาเสถียรภาพของตลิ่ง (ภาพที่ 26)
- (2) กรณีที่ 2 (เกิดจากดินนอก) อาจแก้ไขได้ 2 วิธีคือ
 - (ก) การขุดลอกบริเวณดินนอกที่คูก้นน้ำด้านในออก ส่วนคูก้นน้ำด้านนอกที่มีการกัดเซาะแก้ไขโดยถมดินกลับเข้าไปแล้วบดอัดให้แน่นจนมีเสถียรภาพเพียงพอ (ภาพที่ 24ค)
 - (ข) วิธี (ก) อาจได้ผลดีไม่เท่าที่ควรหากการอัดดินทำได้ไม่ดีพอ หรืออัดแล้วไม่เกิดสภาพที่เสถียร กรณีดังกล่าวต้องแก้ไขด้วยการสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งที่คูก้นน้ำด้านนอกไปพร้อมๆ กับการขุดลอกดินนอกที่คูก้นน้ำด้านในด้วย (ภาพที่ 27)

ข้อพิจารณาในการกำหนด ขนาด ลักษณะ และวิธีการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งมีหลายตัวแปรที่สำคัญมีดังนี้

- 1) ความแรงของกระแสน้ำในฤดูที่มีการกัดเซาะมาก (ปกติหากกระแสน้ำแรงมากมักมีการกัดเซาะมาก)
- 2) ความสูงของตลิ่งจากท้องน้ำ (ปกติหากตลิ่งที่สูงมากมักมีการกัดเซาะมาก)
- 3) ความลาดชันของลำน้ำในช่วงดังกล่าว (ปกติหากลาดชันมากมักมีการกัดเซาะมาก)
- 4) ปัญหาคลื่นในลำน้ำว่ามีมากน้อยเพียงใด (ปกติหากมีคลื่นมากและ/หรือคลื่นแรงมักมีการกัดเซาะมาก)
- 5) ลักษณะดินของตลิ่ง (ปกติหากเป็นดินกรวดทรายหรือดินปนทรายมักมีการกัดเซาะมาก)
- 6) ความลาดชันของตลิ่ง (ปกติหากตลิ่งชันมากมักมีการกัดเซาะมาก)
- 7) รัศมีความโค้งของคูก้นน้ำ (ปกติหากมีรัศมีน้อยมักมีการกัดเซาะมาก)
- 8) ปัญหาดินงอก (เทียบกับสภาพธรรมชาติก่อนมีการงอก ปกติหากดินงอกออกมาจำนวนมากมักมีการกัดเซาะฝั่งตรงข้ามเยื้องไปทางท้ายน้ำมาก)

การวิเคราะห์ต้องใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ด้วยเช่นกัน เพราะการก่อสร้างเขื่อนที่มีความยาวไม่เหมาะสม หรือมีลักษณะไม่เหมาะสม หรือมีการสร้างยื่นเข้าไปในลำน้ำมากจนไม่เหมาะสมจะทำให้เกิดผลกระทบต่อการกัดเซาะตลิ่งมากขึ้นทางด้านท้ายน้ำหรือด้านเหนือน้ำได้

3. การถล่มลำน้ำ

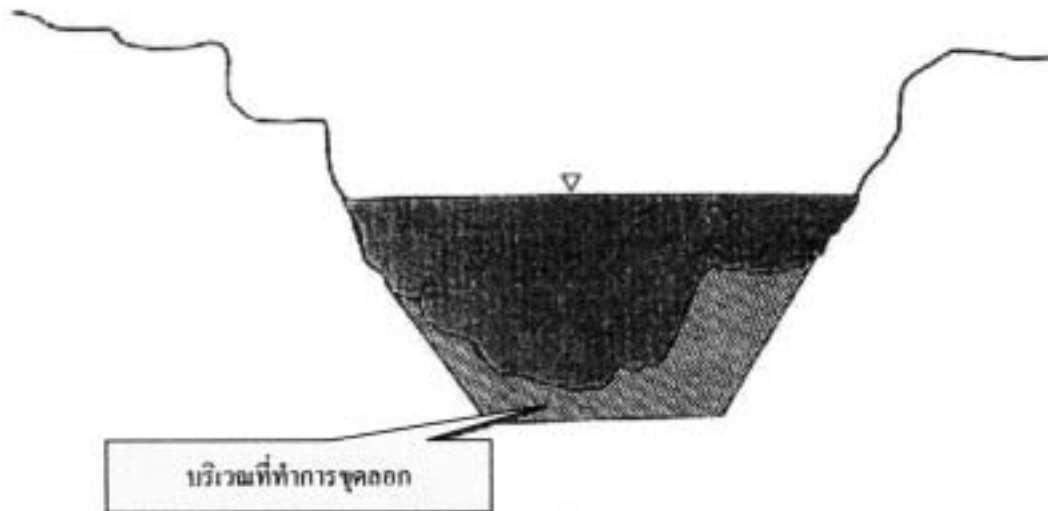
กรณีที่ต้องการถล่มลำน้ำบางช่วงเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น การพัฒนาสวนสาธารณะ หรือเพื่อก่อสร้างอาคารในลำน้ำ จะทำให้ลำน้ำแคบลง ความสามารถในการระบายน้ำจะลดลง และอาจทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมทางด้านเหนือน้ำได้ ขณะเดียวกันความเร็วของกระแสน้ำในช่วงที่มีการถล่มลำน้ำจะสูงกว่าปกติ จนอาจทำให้มีการกัดเซาะตลิ่งในบริเวณนั้น และบริเวณทางด้านท้ายน้ำช่วงที่อยู่ต่อเนื่องกันได้

การจะกำหนดว่าจะสามารถถล่มลำน้ำออกไปได้มากน้อยเพียงใดจึงไม่เกิดปัญหาจะต้องศึกษาอย่างละเอียดและใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์เข้าช่วย โดยมีข้อพิจารณาต่างๆ ดังนี้

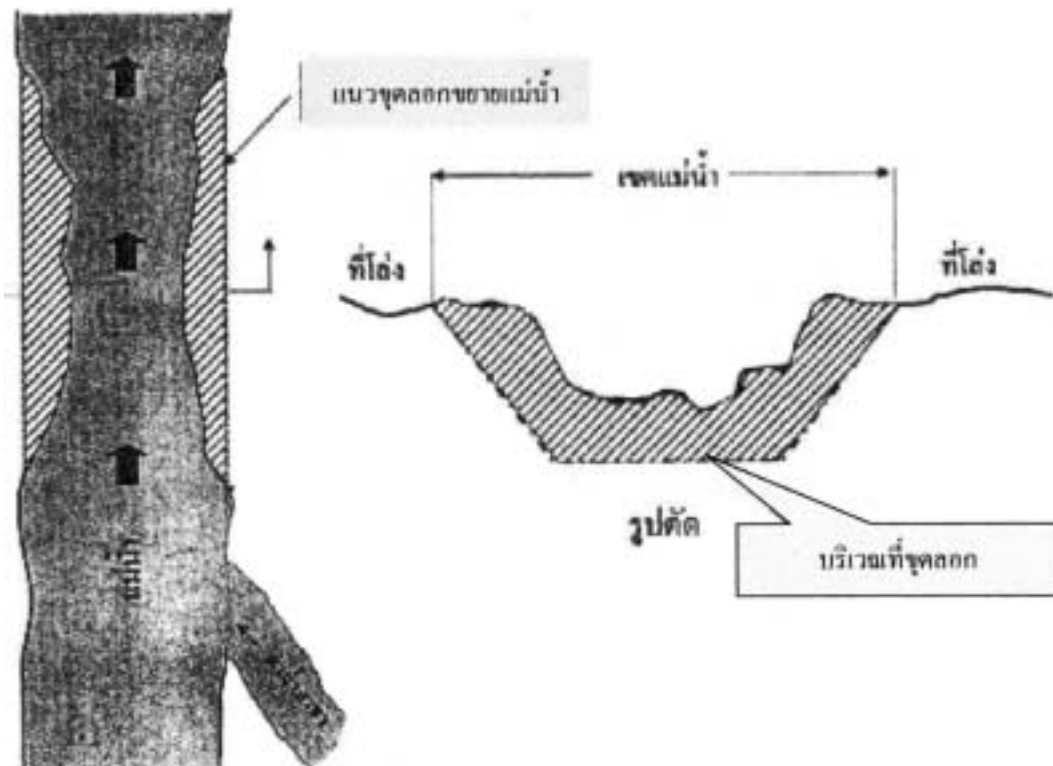
- (1) เมื่อถล่มแล้วระดับน้ำทางเหนือน้ำในช่วงฤดูน้ำหลากจะต้องไม่สูงขึ้นจนทำให้เกิดน้ำท่วม
- (2) อาจจำเป็นต้องขุดลอกลำน้ำช่วงที่จะถล่มให้ลึกลง รวมทั้งขุดลอกช่วงเหนือน้ำและช่วงท้ายน้ำด้วย โดยมีความยาวของการขุดลอกที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มหน้าตัดของการไหล ทำให้ระดับน้ำด้านเหนือลดลงสู่สภาพปกติ และทำให้กระแสน้ำในช่วงที่ถล่มและทางท้ายน้ำลงไปมีความเร็วไม่มากเกินไปจนกระทั่งทำให้เกิดการกัดเซาะตลิ่ง
- (3) อาจจำเป็นต้องสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งในลำน้ำช่วงที่มีการถล่มและช่วงต่อเนื่องไปทางท้ายน้ำด้วยเพื่อป้องกันการกัดเซาะ หากการขุดลอกในข้อ (2) ยังไม่สามารถลดความเร็วของกระแสน้ำลงสู่สภาพปกติได้

ภาพที่ 21 รูปแบบการขุดลอกโดยทั่วไป

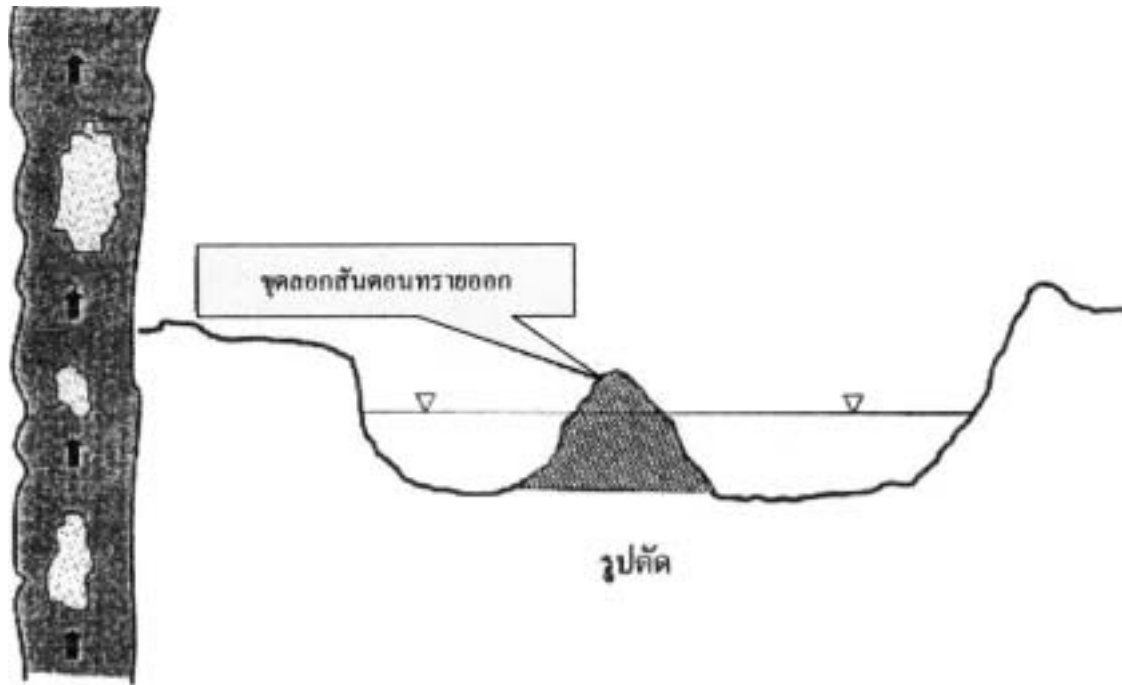
1. การขุดลอกกรณีตื้นเขินทั่ว ๆ ไป

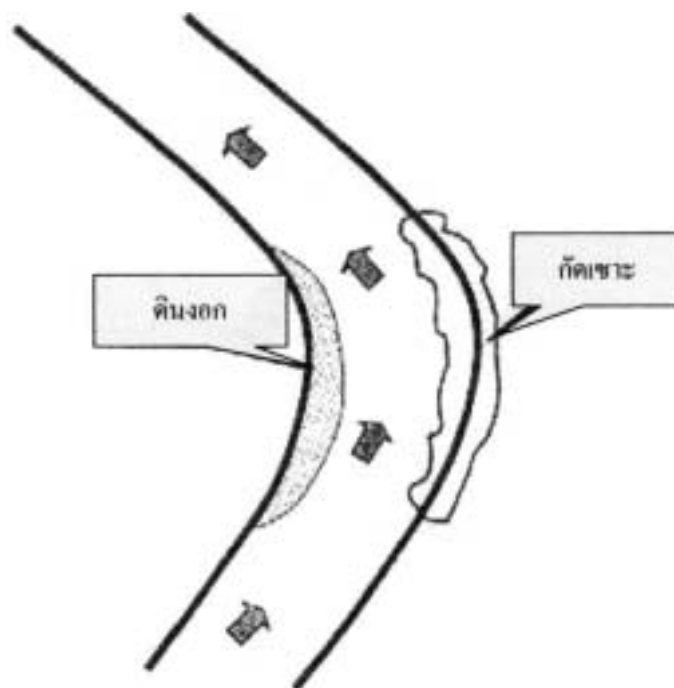
ภาพที่ 22 การขุดลอกกรณีหน้าตัดแม่น้ำไม่เพียงพอต่อการระบายน้ำ

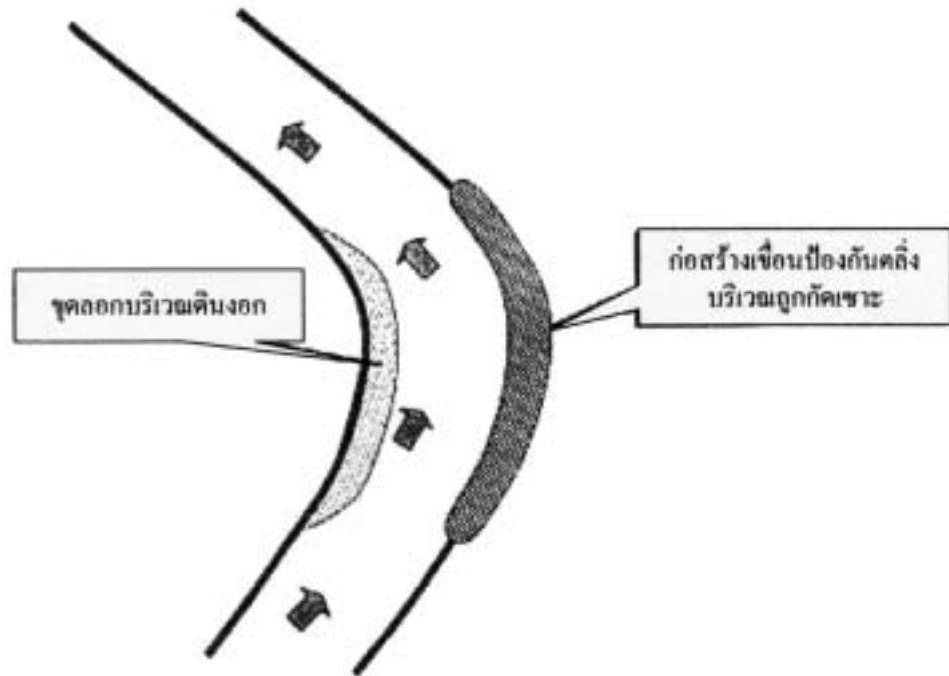
ภาพที่ 23 การขุดลอกกรณีเกิดสันดอนทรายกลางแม่น้ำ

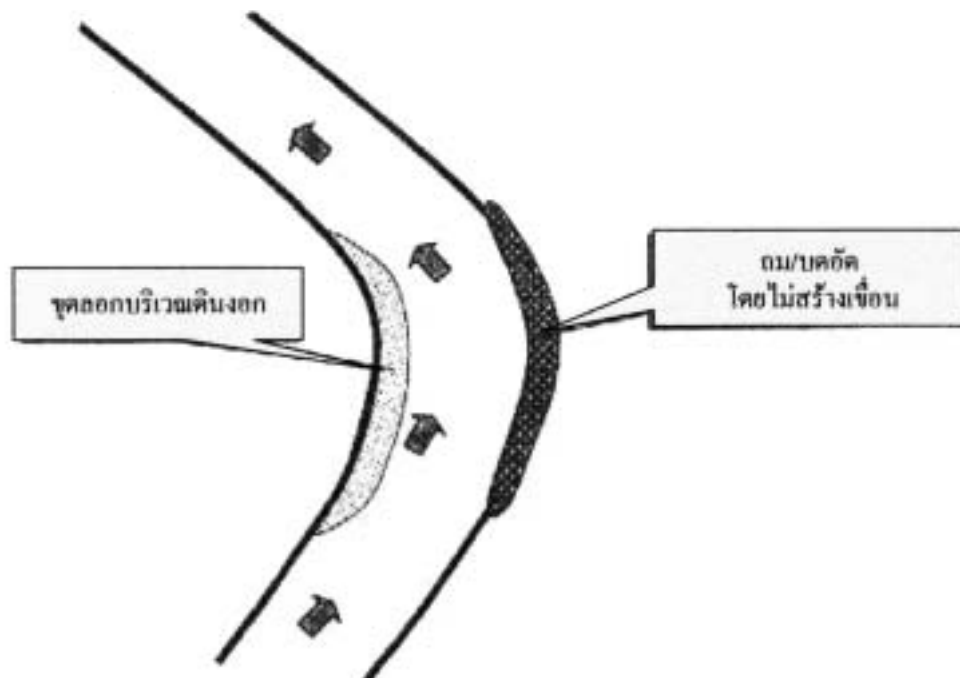
ภาพที่ 24 ก การขุดลอกบริเวณคู้้งแม่น้ำบริเวณที่มีดินงอก

ภาพที่ 24 ข การขุดลอกบริเวณคู้้งแม่น้ำที่มีดินงอก

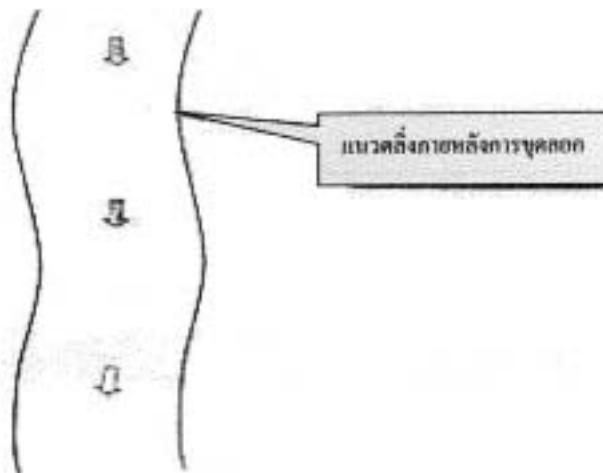
ภาพที่ 24 ค การขุดลอกบริเวณคู้้งแม่น้ำที่มีดินงอก

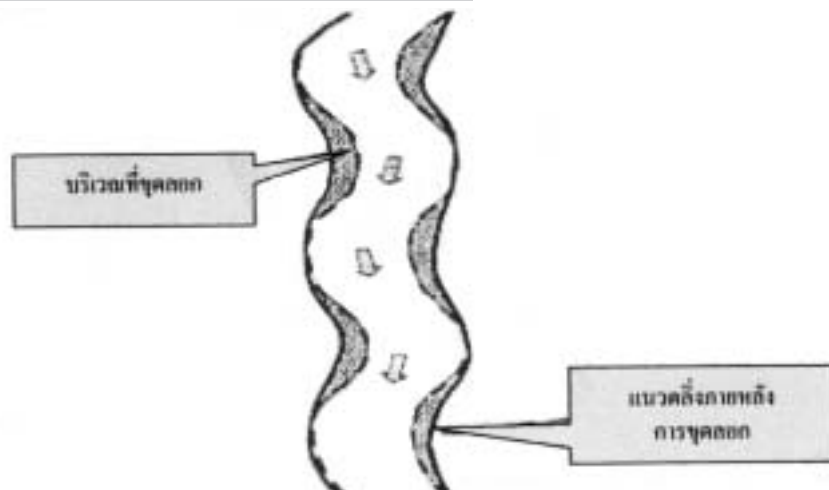
ภาพที่ 25 ก การแก้ปัญหาความคดเคี้ยวของลำน้ำ

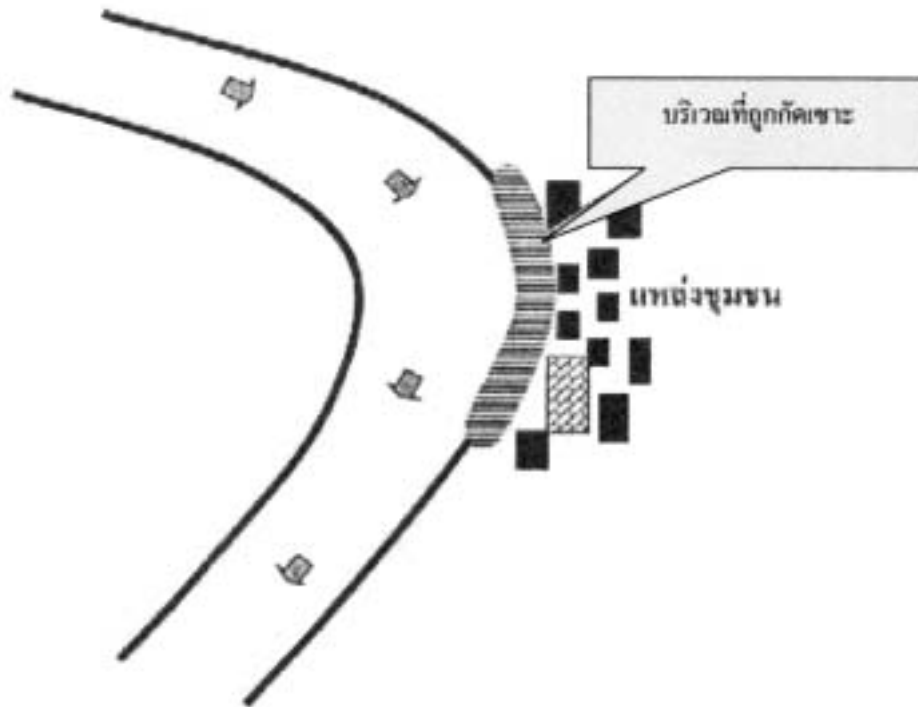
ภาพที่ 25 ข การแก้ปัญหาความคดเคี้ยวของลำน้ำ

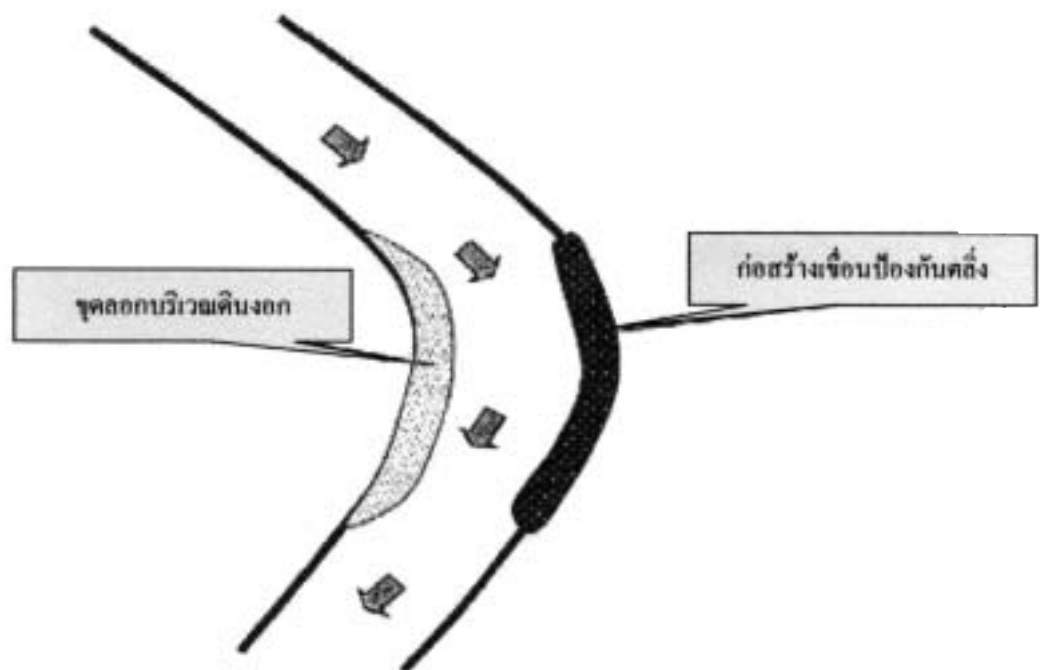
ภาพที่ 25 ค การแก้ปัญหาความคดเคี้ยวของลำน้ำ

ภาพที่ 26 การสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งกรณีปกติ

ภาพที่ 27 การสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งกรณีมีดินงอกฝั่งตรงข้าม

ภาคผนวก

“มาตรา 46 ทวิ ให้เจ้าท่ามีอำนาจสั่งห้ามใช้ และให้แก้ไขท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือ และแพ ในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ซึ่งมีสภาพไม่ปลอดภัยในการใช้ หรืออาจเกิดอันตรายแก่ประชาชนหรือแก่การเดินเรือ โดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบเป็นหนังสือ ในกรณีที่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้ปิดคำสั่งไว้ ณ ท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือหรือแพนั้น และให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับคำสั่งนั้นแล้ว

เจ้าของหรือผู้ครอบครองซึ่งได้รับคำสั่งจากเจ้าท่าตามความในวรรคหนึ่ง มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง คำชี้ขาดของรัฐมนตรีเป็นที่สุดแต่ในระหว่างที่รัฐมนตรียังมีได้ชี้ขาด คำสั่งห้ามใช้นั้นมีผลบังคับได้ ในกรณีไม่มีอุทธรณ์คำสั่ง หรือมีอุทธรณ์แต่รัฐมนตรีสั่งให้ยกอุทธรณ์ และเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในเวลาที่เจ้าท่ากำหนด หรือภายในสิบห้าวัน นับแต่วันได้รับทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เจ้าท่ามีอำนาจจัดการแก้ไขให้เป็นไปตามคำสั่ง โดยคิดค่าใช้จ่ายจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้แก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วตามคำสั่งแล้ว ให้เจ้าท่าเพิกถอนคำสั่งห้ามใช้ ในกรณีที่เจ้าท่าจัดการแก้ไขเอง จะรอกการเพิกถอนคำสั่งห้ามใช้ไว้จนกว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองจะชำระค่าใช้จ่ายให้เจ้าท่าก็ได้

“เจ้าของหรือผู้ครอบครองคนใดใช้เอง หรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือ หรือแพ ซึ่งเจ้าท่ามีคำสั่งห้ามใช้ และยังไม่ได้เพิกถอนคำสั่งนั้นต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สามพันบาทถึงสามหมื่นบาท และปรับเป็นรายวัน วันละหนึ่งพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง”

ว่าด้วยการล่องลำแม่น้ำ

“มาตรา 117 ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่องลำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำและใต้ น้ำ ของ แม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาป อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า

หลักเกณฑ์และวิธีการในการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยกฎกระทรวงดังกล่าวจะต้องระบุลักษณะของอาคารและการล่องลำที่พึงอนุญาตได้ ไว้ให้ชัดแจ้งพร้อมทั้งระยะเวลาที่จะต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จด้วย

เมื่อผู้ขออนุญาตยื่นคำขอถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการและลักษณะที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามวรรคสองแล้ว เจ้าท่าต้องอนุญาตภายในระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าว”

“มาตรา 117 ทวิ ผู้รับอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดตามมาตรา 117 ต้องเสียค่าตอบแทนเป็นรายปีตามวิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าตารางเมตรละห้าสิบบาท และถ้าเป็นอาคารหรือสิ่งอื่นใดซึ่งมีลักษณะหรือวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจให้เสียเป็นสองเท่าของอัตราดังกล่าว ในกรณีที่ว่าอาคารหรือสิ่งอื่นใดดังกล่าวถูกปลูกสร้างขึ้นโดยมิได้รับอนุญาตหรือไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตให้เสียค่าตอบแทนเป็นสามเท่าของอัตราดังกล่าว

การกำหนดค่าตอบแทนตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงสภาพแต่ละท้องที่และประโยชน์ที่ผู้ปลูกสร้างหรือผู้ครอบครองพึงได้รับ

ค่าตอบแทนที่เก็บได้ตามวรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัด สุขาภิบาล หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แล้วแต่กรณีที่ว่าอาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นอยู่ในเขต

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร จะออกกฎกระทรวงยกเว้นหรือหักลดหย่อนค่าตอบแทนให้หน่วยงานหรือบุคคลใดก็ได้”

“มาตรา 118 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 117 หรือผู้ใดได้รับอนุญาตตามมาตรา 117 แล้วปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษปรับโดยคำนวณตามพื้นที่ของอาคารหรือสิ่งอื่นใดในอัตราไม่น้อยกว่าตารางเมตรละห้าร้อยบาท แต่ไม่เกินตารางเมตรละหนึ่งหมื่นบาท” “มาตรา 118 ทวิ ในกรณีที่มีการฝ่าฝืน มาตรา 117 หรือผู้ใดได้รับอนุญาตตามมาตรา 117 ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตให้เจ้าท่ามีคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใดดังกล่าว รื้อถอนหรือแก้ไขอาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้น ให้เสร็จสิ้นโดยถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า

สามสิบวัน ในกรณีที่ไม่ปรากฏ ตัวเจ้าของหรือ ผู้ครอบครองให้เจ้าทำปิดคำสั่งไว้ ณ อาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้น และจะห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองนั้นใช้หรือยินยอมให้ผู้ใดใช้อาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วนจนกว่าจะได้รื้อถอนหรือแก้ไขเสร็จด้วยก็ได้

ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าทำตามวรรคหนึ่งหรือในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองและเจ้าทำปิดคำสั่งไว้ ณ อาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นครบสิบห้าวันแล้วให้เจ้าทำร้องขอต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้มีการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้น ถ้าข้อเท็จจริงในทางพิจารณาฟังได้ว่าการฝ่าฝืนมาตรา 117 จริง ในกรณีที่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใด ให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้รื้อถอน ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่รื้อถอนตามกำหนดเวลาในคำสั่งศาลหรือในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้ศาลมีคำสั่งให้ เจ้าทำเป็นผู้จัดการให้มีการรื้อถอน

ในกรณีที่เจ้าทำเป็นผู้จัดการให้มีการรื้อถอนตามคำสั่งตามวรรคสามให้เจ้าทำใช้ความระมัดระวังตามควรแก่พฤติการณ์ โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใดจะเรียกร้องค่าเสียหายใดๆ จากเจ้าทำมิได้และเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใดต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้นในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่ยอมชดใช้ค่าใช้จ่ายตามวรรคสาม ภายในระยะเวลาที่เจ้าทำกำหนดตามควรแก่กรณีหรือในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารให้เจ้าทำโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม นำวัสดุที่ถูกรื้อถอนรวมทั้งสิ่งของที่ขนออกจากอาคารหรือสิ่งอื่นใดส่วนที่มีการรื้อถอนออกขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่น เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นให้นำไปชดใช้จ่ายที่เจ้าทำได้จ่ายไปในการจัดการรื้อถอนและค่าตอบแทนตามมาตรา 118 และถ้ามีเงินเหลือจากการชดใช้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้เจ้าทำเก็บรักษาไว้ เพื่อคืนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือเจ้าของหรือ ผู้ครอบครองไม่มารับคืนภายในหนึ่งปีให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่เจ้าทำจะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง และอาคารหรือสิ่งอื่นใดดังกล่าวมีลักษณะซึ่งอาจอนุญาตได้และเจ้าของหรือผู้ครอบครองยอมชำระค่าปรับตามที่เจ้าทำกำหนดตามอัตราในมาตรา 118 แล้วเจ้าทำจะออกใบอนุญาตให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองก็ได้ และเมื่อได้รับอนุญาตแล้วให้เสียค่าตอบแทนเป็นสองเท่าของมาตรา 117 ทวิ”

(จ) ว่าด้วยการทิ้งอับเฉาลงในลำแม่น้ำเขตท่า หรือในท่าเลทอดสมอจอดเรือ

“มาตรา 119 ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของปฏิกูลใด ๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบอันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยอันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเงิน ตกตะกอน หรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในการขจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย”

“มาตรา 119 ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ น้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการแก้ไขสิ่งเป็นพิษหรือชดใช้ค่าเสียหายเหล่านั้นด้วย”

“มาตรา 120 ให้เจ้าท่ามีหน้าที่ดูแลรักษาและขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ และทะเลภายในน่านน้ำไทย

ห้ามมิให้ผู้ใดขุดลอก แก้ไขหรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงร่องน้ำทางเรือเดิน แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบและทะเลภายในน่านน้ำไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่าผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาทและให้เจ้าท่าสั่งให้หยุดกระทำการดังกล่าว”

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ 63 (พ.ศ. 2537)
ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย
พุทธศักราช 2456

หลักการ

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคาร หรือสิ่งอื่นใดลงล้าเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และได้ น้ำของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าวและกำหนด ลักษณะของอาคารและการลงล้าที่พึงอนุญาตได้ รวมทั้งระยะเวลาที่จะต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จ

เหตุผล

เนื่องจากมาตรา 117 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535 บัญญัติให้การกำหนด หลักเกณฑ์ และวิธีการในการอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคาร หรือสิ่งอื่นใดลงล้าเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และได้ น้ำของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าวและการกำหนดลักษณะของอาคาร และการลงล้าที่พึงอนุญาตได้ รวมทั้งระยะเวลาที่จะต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จต้องกระทำโดยกฎ กระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 63 (พ.ศ. 2537)
ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย
พุทธศักราช 2456

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 117 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535 และมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2477 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“ล่องลำลำน้แม่” หมายความว่า ล่องลำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และได้ตัวของแม่น้ำลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว

ข้อ 2 ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่องลำน้ำ ให้ยื่นคำขอตามแบบที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนด โดยระบุวัตถุประสงค์ในการใช้อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่ขออนุญาตพร้อมด้วยหลักฐานและเอกสาร ดังต่อไปนี้

(1) ภาพถ่ายสำเนาทะเบียนบ้านและภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชน หรือภาพถ่ายบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือภาพถ่ายบัตรแสดงฐานะอย่างอื่นที่ออกโดยส่วนราชการ

(2) หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว

(3) แบบแปลนและรายละเอียดของอาคาร หรือสิ่งอื่นใดที่ขออนุญาตปลูกสร้างล่องลำน้ำต้องมีผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมโยธามากฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมเป็นผู้รับรองเว้นแต่อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่ขออนุญาตปลูกสร้างล่องลำน้ำนั้นจะมีขนาดเล็กและโครงสร้างทำด้วยไม้หรือวัสดุอื่นที่ไม่คงทนถาวร ไม่จำเป็นต้องมีผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมโยธารับรอง

(4) แผนผังแสดงบริเวณที่ขออนุญาตและบริเวณใกล้เคียง

(5) หนังสือของจังหวัดที่อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่ขออนุญาตปลูกสร้างล่องลำน้ำตั้งอยู่รับรองว่าไม่เป็นอุปสรรคต่อแผนผังพัฒนาจังหวัด ผังเมือง และการรักษาสภาพแวดล้อมของจังหวัด

(6) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(7) หลักฐานหรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอเป็นนิติบุคคล ให้ยื่นคำขอพร้อมสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่
ระบุชื่อผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล และหลักฐานเอกสารตามวรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) และ (7)
ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้ยื่นคำขอพร้อมหลักฐาน
และเอกสารตาม (3) (4) (5) และ (6)

ข้อ 3 ผู้ขออนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือเป็น
ผู้มีสิทธิครอบครอง หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ
ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย
หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว

ข้อ 4 ลักษณะของอาคารและการล่วงล้ำที่พึงอนุญาตได้มี ดังต่อไปนี้

(1) ท่าเทียบเรือ

ก. ต้องมีโครงสร้างที่ไม่ทำให้ทิศทางการไหลของน้ำเปลี่ยนแปลง มีช่องโปร่งระหว่างเสาไม
น้อยกว่า 3 เมตร

ข. พื้นท่าเทียบเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของ
ประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันต้องไม่มีลักษณะเป็นแผ่นคอนกรีตปิดทับตลอด ให้มีช่องว่าง
เพื่อให้แสงแดดส่องผ่านถึงพื้นน้ำได้ทำได้ และไม่มีสิ่งก่อสร้างอื่นใดบนพื้นท่าเทียบเรือ นอกจากสิ่งก่อสร้างที่
จำเป็นอันเป็นส่วนประกอบของท่าเทียบเรื่อนั้น

ค. ปลายสุดของท่าเทียบเรือต้องไม่เกินแนวน้ำลึกหน้าท่าเมื่อน้ำลงต่ำสุด ลึกกว่าอัตราकिनน้ำ
ลึกเต็มที่ของเรือที่เข้าเทียบท่าตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงขนาดเรือและลักษณะภูมิประเทศแต่ทั้งนี้ต้องไม่
เกิน 1 ใน 3 ของความกว้างหน้าของแม่น้ำ

ง. ต้องสร้างตามแนวเขตที่ดินที่ผู้ขออนุญาตมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองเป็นแนวตรงยื่นจากฝั่ง

จ. ท่าเทียบเรือที่ผ่านชายหาดต้องไม่ปิดกั้นการที่ประชาชนจะใช้สอยหรือเดินผ่านชายหาด

(2) สะพานปรับระดับและโป๊ะเทียบเรือ

ก. สะพานปรับระดับต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับโป๊ะเทียบเรือ มีราวลูกกรงที่แข็งแรงทั้งสอง
ด้าน และความลาดชันของสะพานต้องไม่มากกว่า 1:2 เมื่อน้ำลงต่ำสุด

ข. โป๊ะเทียบเรือต้องมีโครงสร้างที่แข็งแรง ทนทาน และมีความปลอดภัย มีอัตราการลอย
ตัวสูง โดยเมื่อรับน้ำหนักสูงสุดแล้วพื้นของโป๊ะเทียบเรือต้องอยู่สูงจากระดับน้ำไม่น้อยกว่า 40 เซนติเมตร
และมีราวลูกกรงที่แข็งแรงทุกด้าน ยกเว้นด้านที่เรือเทียบส่วนที่ติดกับสะพานปรับระดับ

(3) สะพานข้ามแม่น้ำหรือสะพานข้ามคลอง

ก. ต้องมีโครงสร้างที่ไม่ทำให้ทิศทางการไหลของน้ำเปลี่ยนแปลง

ข. ต้องมีความสูงและความกว้างของช่องลอดใต้สะพานตามที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนดโดย
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(4) ท่อหรือสายเคเบิล

ก. การวางท่อหรือสายเคเบิลผ่านชายหาดของทะเลหรือชายตลิ่ง ต้องฝังท่อหรือสายเคเบิลใต้พื้นดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร โดยมีให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของท่อหรือสายเคเบิลพุดขึ้นมาเหนือพื้นดิน

ข. การปักเสาไฟฟ้าพาดสายเพื่อจ่ายกระแสไฟฟ้า หรือเพื่อการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และการปักเสาวางท่อน้ำประปาหรือเพื่อการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้ปักเสาให้ชิดแนวขอบฝั่งมากที่สุด เพื่อมิให้เกิดขวางทางเดินเรือ

(5) เชือกกันน้ำเซาะ

ก. ต้องมีรูปแบบที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่องน้ำ ตลิ่ง และบริเวณข้างเคียง

ข. ต้องมีโครงสร้างที่แข็งแรงและอยู่ในแนวฝั่งเดิมมากที่สุด หากมีส่วนที่ยื่นเข้าไปในน้ำให้มีเฉพาะส่วนที่จำเป็น

ค. ความลาดชันของเชือกกันน้ำเซาะไม่เกิน 1:3 โดยแนวสันเชือกด้านบนต้องอยู่ที่แนวกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดิน สำหรับบริเวณลำน้ำที่แคบหรืออาจเป็นอันตรายต่อการเดินเรือเชือกต้อง มีลักษณะตั้งตรงและไม่มีความลาดชันยื่นออกมา

(6) คาบเรือ

แนววางรองรับเรือต้องยาวยื่นจากฝั่งเพียงพอที่จะชักลากเรือขนาดใหญ่ที่สุดที่คานเรือนั้นจะสามารถรับซ่อมทำได้ในเวลาน้ำลงต่ำสุด

(7) โรงสูบน้ำ

ก. โรงที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ ต้องอยู่บนฝั่งหรืออยู่ใกล้ฝั่งมากที่สุด

ข. การต่อท่อสูบน้ำ เมื่อต่อเชื่อมกับเครื่องสูบน้ำแล้วต้องวางขนานกับแนวเสาชของโรงสูบน้ำ จนถึงพื้นดิน แล้วจึงวางนอนไปตามแนวพื้นดินใต้น้ำ และปลายท่อต้องอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำลงต่ำสุด ไม่น้อยกว่า 1 เมตร

ข้อ 5 เจ้าทำอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่ไม่มีลักษณะตามข้อกำหนดในข้อ 4 เป็นการเฉพาะรายได้ และเมื่อเจ้าทำได้อนุญาตแล้ว ให้ประกาศลักษณะของอาคารหรือลักษณะของการล่วงล้ำลำน้ำนั้นในราชกิจจานุเบกษาและให้ถือเป็นหลักเกณฑ์ในการอนุญาตต่อไปได้

ข้อ 6 อาคารและการล่วงล้ำลำแม่น้ำนอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ 4 และข้อ 5 จะอนุญาตไม่ได้ เว้นแต่เป็นของทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจและปลูกสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

ข้อ 7 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำมีดังต่อไปนี้

(1) ลักษณะหรือสภาพของอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำต้องไม่เป็นอันตรายต่อการเดินเรือหรือทำให้ทางน้ำเปลี่ยนแปลงไป หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(2) อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่จะอนุญาตให้ปลูกสร้างได้ ต้องมีลักษณะของอาคารและการล่วงล้ำที่พึงอนุญาตได้ตามข้อ 4 และข้อ 5

(3) อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่องล้าลำนํ้าที่จะอนุญาตให้ปลูกสร้างได้ ต้องไม่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีประกาศของกรมเจ้าท่าห้ามปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่องล้าลำนํ้า ประกาศดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(4) การอนุญาตให้ใช้พื้นที่ล่องล้าลำนํ้า ให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรเฉพาะตามวัตถุประสงค์ในการใช้อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่ล่องล้าลำนํ้า

(5) การอนุญาตให้ใช้พื้นที่ล่องล้าลำนํ้าต้องไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

ข้อ 8 เมื่อเจ้าท่าได้รับคำขออนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่องล้าลำนํ้าแล้วให้เจ้าท่าตรวจสอบว่าผู้ขออนุญาตยื่นหลักฐานและเอกสารครบถ้วนและถูกต้องหรือไม่ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาต

ในกรณีที่เจ้าท่าเห็นว่าอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่องล้าลำนํ้าที่ขออนุญาตปลูกสร้างเป็นกรณีที่ไม่อาจอนุญาตได้ ให้เจ้าท่าแจ้งให้ผู้ขออนุญาตทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาต

ในกรณีที่เจ้าท่าเห็นว่าผู้ขออนุญาตยื่นหลักฐานและเอกสารไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องและเป็นกรณีที่อาจอนุญาตให้ปลูกสร้างได้ ให้เจ้าท่ามีอำนาจสั่งให้ผู้ขออนุญาตส่งหลักฐานและเอกสารให้ครบถ้วนหรือให้ถูกต้องภายในเวลาที่เจ้าท่ากำหนด

ให้เจ้าท่าตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาตภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับหลักฐานและเอกสารครบถ้วนและถูกต้องจากผู้ขออนุญาต

ข้อ 9 ให้เจ้าท่ากำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตได้ตามที่เห็นว่าเหมาะสมและจำเป็น เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือผลประโยชน์ของประชาชน

ข้อ 10 ผู้รับอนุญาตต้องเริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในสิบสองเดือน นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ถ้าผู้รับอนุญาต ไม่เริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในเวลาดังกล่าว ให้ใบอนุญาตเป็นอันสิ้นผล

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตไม่อาจเริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งผู้รับอนุญาตอาจยื่นคำขอขยายระยะเวลาเริ่มดำเนินการปลูกสร้าง ต่อเจ้าท่าตามแบบที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนดได้

เมื่อเจ้าท่าได้รับคำขอตามวรรคสองแล้ว ให้พิจารณาคำขอพร้อมเหตุผลในการขอขยายระยะเวลา เมื่อเห็นเป็นการสมควรให้เจ้าท่าอนุญาตให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละหกเดือนแต่ไม่เกินสองครั้ง

ข้อ 11 ผู้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่องล้าลำนํ้า ผู้ใดประสงค์จะโอนสิทธิในการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่องล้าลำนํ้า ให้ผู้นั้นหรือผู้รับโอนแจ้งให้เจ้าท่าทราบโดยยื่นหลักฐานการโอนสิทธิและหลักฐานและเอกสารตามข้อ 2 (1) และ (2) ต่อเจ้าท่าด้วย

เมื่อเจ้าท่าได้รับแจ้ง และตรวจสอบหลักฐานเห็นว่าถูกต้องแล้ว ให้ออกหนังสือรับทราบการโอนสิทธิดังกล่าว และเพื่อประโยชน์ในการเรียกเก็บค่าตอบแทนให้ถือว่าผู้รับโอนสิทธิเป็นผู้รับอนุญาต

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่ผู้รับอนุญาตตายด้วยโดยอนุโลม

ข้อ 12 การยื่นคำขออนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำและการแจ้งการโอนสิทธิในการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ ให้ยื่น ณ กรมเจ้าท่า หรือยื่นที่สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคหรือสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขา ซึ่งอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่ขออนุญาตปลูกสร้างตั้งอยู่ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานเจ้าท่านั้น ๆ ก็ได้

ข้อ 13 ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535 ใช้บังคับ โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต ถ้าได้เสียค่าปรับอย่างสูงตามกฎหมายและได้ยื่นคำขออนุญาตภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้เจ้าท่าพิจารณาอนุญาตได้โดยมีให้นำข้อ 6 และข้อ 7 (2) มาใช้บังคับ แต่ในกรณีที่อาคารหรือสิ่งอื่นใดดังกล่าวมีลักษณะหรือสภาพเป็นอันตรายต่อการเดินเรือ หรืออาจทำให้ทางน้ำเปลี่ยนแปลงไปหรือเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม เจ้าท่าจะสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองรื้อถอน ปรับปรุงหรือแก้ไขอาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นก่อนก็ได้

ให้ไว้ ณ วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2537

(ลงชื่อ) พันเอก วินัย สมพงษ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอน 36 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2537

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ 64 (พ.ศ. 2537)
ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย
พระพุทธศักราช 2456

หลักการ

กำหนดวิธีการเสียค่าตอบแทน อัตราค่าตอบแทน และการยกเว้นหรือลดหย่อนค่าตอบแทนให้ผู้รับอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดลงวงล้าลำแม่น้ำ

เหตุผล

เนื่องจากมาตรา 117 ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535 บัญญัติให้วิธีการเสียค่าตอบแทน อัตราค่าตอบแทน และการยกเว้นหรือลดหย่อนค่าตอบแทนให้ผู้รับอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดลงวงล้าเข้าไปเหนือ น้ำ ในน้ำ และได้ น้ำ ของแม่น้ำลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว ต้องกระทำโดยกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 64 (พ.ศ. 2537)
ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย
พุทธศักราช 2456

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 117 ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535 และมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2477 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้รับอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดลงล้าเข้าไปเหนือน้ำในน้ำ และได้ น้ำของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว

ข้อ 2 ให้ผู้รับอนุญาตเสียค่าตอบแทนเป็นรายปีทุกปีตามวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) ผู้รับอนุญาตซึ่งปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดลงล้าล้าแม่น้ำก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับ ให้เสียค่าตอบแทนสำหรับปีแรกภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับสำหรับปีต่อไป ให้เสียค่าตอบแทนไม่เกินวันที่ครบกำหนดรอบปีนับแต่วันที่เสียค่าตอบแทนในปีแรก

(2) ผู้รับอนุญาตซึ่งปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดลงล้าล้าแม่น้ำภายหลังวันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับ ให้เสียค่าตอบแทนในวันที่ได้รับอนุญาต สำหรับปีต่อไปให้เสียค่าตอบแทนไม่เกินวันที่ครบกำหนดรอบปีนับแต่วันดังกล่าว

การยื่นคำขอเสียค่าตอบแทนเป็นรายปี ให้ใช้แบบที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนด

ข้อ 3 ให้ผู้รับอนุญาตยื่นคำขอเสียค่าตอบแทนเป็นรายปีต่อกรุงเทพมหานคร หรือสำนักงานเขตเมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุขาภิบาล หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แล้วแต่กรณี ที่อาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นอยู่ในเขต

ข้อ 4 ให้ผู้รับอนุญาตเสียค่าตอบแทนเป็นรายปีตามสภาพและประโยชน์ที่ผู้ปลูกสร้างหรือผู้ครอบครองพึงได้รับอัตรา ดังต่อไปนี้

(1) พุ่มหรือหลักผูกเรือสำราญและกีฬา	ตารางเมตรละ	1,000 บาท
(2) อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำซึ่งมิได้ใช้ประโยชน์ในการขนส่งทางน้ำโดยตรง	ตารางเมตรละ	300 บาท
(3) ท่าเทียบเรือสำราญและกีฬา	ตารางเมตรละ	250 บาท
(4) พุ่มหรือหลักผูกเรือขนาดตั้งแต่ 500 ตันกรอสส์ขึ้นไป	ตารางเมตรละ	200 บาท
(5) พุ่มหรือหลักผูกเรือขนาดต่ำกว่า 500 ตันกรอสส์	ตารางเมตรละ	100 บาท
(6) สถานที่สำหรับจอดและเทียบเรือสำราญและกีฬา	ตารางเมตรละ	50 บาท
(7) อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำนอกเหนือจาก (1) (2) (3) (4) (5) และ (6)	ตารางเมตรละ	50 บาท

ในกรณีที่อาคารหรือสิ่งอื่นใดตามวรรคหนึ่งที่มีลักษณะหรือวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจให้ผู้รับอนุญาตเสียค่าตอบแทนเป็นสองเท่าของอัตราในวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่อาคารหรือสิ่งอื่นใดตามวรรคหนึ่งถูกปลูกสร้างขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ ไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต ให้ผู้ปลูกสร้างหรือผู้ครอบครองเสียค่าตอบแทนเป็นสามเท่าของอัตราในวรรคหนึ่ง

ข้อ 5 ให้ผู้รับอนุญาตได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าตอบแทนเป็นรายปีสำหรับอาคารหรือสิ่งอื่นใดดังต่อไปนี้

(1) อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่กระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุขาภิบาล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แล้วแต่กรณี ปลูกสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

(2) อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรอื่นของรัฐปลูกสร้างขึ้นโดยมิได้มีวัตถุประสงค์ในการหารายได้

(3) หลักผูกเรือหรือท่าเทียบเรือที่ปลูกสร้างขึ้นเพื่อประกอบกิจการประมงโดยเฉพาะตลอดจนเครื่องมือทำประมงทุกชนิด

(4) ท่อสูบน้ำเข้า-ออกที่ปลูกสร้างขึ้นเพื่อการเกษตรหรือใช้ในที่อยู่อาศัย

(5) อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่ปลูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจโดยเฉพาะ

(6) อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่ปลูกสร้างขึ้นเพื่อการสาธารณูปโภค

ข้อ 6 ให้ผู้รับอนุญาตได้รับลดหย่อนค่าตอบแทนโดยเสียค่าตอบแทนเป็นรายปี ตารางเมตรละ 5 บาท สำหรับการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ ดังต่อไปนี้

- (1) ที่พักอาศัย สะพานทางเดิน หรือศาลาท่าน้ำ
- (2) อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำที่ปลูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการขนส่งสินค้าหรือคนโดยสารทางน้ำ
- (3) อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่รัฐวิสาหกิจปลูกสร้างขึ้นเพื่อหารายได้

ข้อ 7 การคำนวณพื้นที่ของอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ ให้คำนวณตามพื้นที่ที่ล่วงล้ำเข้าไปตามความเป็นจริง เศษของพื้นที่ไม่ถึง 1 ตารางเมตร ให้คิดเป็น 1 ตารางเมตร

ในกรณีที่การปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำได้กระทำขึ้นครอบคลุมพื้นที่สาธารณะซึ่งบุคคลอื่นไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะนั้นได้ ให้คำนวณพื้นที่ตามขอบเขตที่อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำนั้นครอบคลุมทั้งหมด

ให้ไว้ ณ วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2537

(ลงชื่อ) พันเอก วินัย สมพงษ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

(สำเนา)
ประกาศกรมเจ้าท่า
ที่ 251/2541
เรื่อง ลักษณะของอาคารและการล่องลำลำนํ้าที่พึงอนุญาตได้

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 5 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 63 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 อธิบดีกรมเจ้าท่า ขอประกาศลักษณะของอาคาร และการล่องลำลำนํ้าที่จะใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตดังต่อไปนี้

กระชังเลี้ยงสัตว์น้ำ

- ก. ตัวกระชังต้องทำด้วยอวนหรือวัสดุอื่นใดที่มีลักษณะและคุณสมบัติเช่นเดียวกับอวน และเมื่อนํ้าลงต่ำสุดก้นกระชังต้องลอยสูงกว่าพื้นท้องนํ้า
- ข. วัสดุที่ใช้พยุกระชังต้องลอยพื้่นนํ้า และสามารถมองเห็นได้ชัดเจนตลอดเวลา
- ค. การปักเสายึดตัวกระชัง ต้องปักห่างกันไม่น้อยกว่า 3.00 เมตร และห้ามผูกยึดกระชังกับขอบฝั่ง
- ง. ห้ามสร้างที่พักอาศัยหรือพื้่นแผ่นที่บนกระชัง
- จ. ต้องติดตั้งธงสีแดงและไฟสัญญาณเป็นระยะโดยรอบของเขตที่วางกระชัง ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้่นที่

ประกาศ ณ วันที่ 22 มิถุนายน 2541

(ลงชื่อ) จงอาชว์ โปธิสุนทร
(นายจงอาชว์ โปธิสุนทร)
อธิบดีกรมเจ้าท่า

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวกุล สงค์ปรีดา)

เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6

(สำเนา)
คำสั่งกรมเจ้าท่า
ที่ 718/2545
เรื่อง มอบอำนาจ “เจ้าท่า” ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย
ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้เป็นการรองรับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 38(7) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 จึงมอบอำนาจ “เจ้าท่า” ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. การอนุญาตให้ปลูกสร้างล่องลำลำนน้ำ ตามมาตรา 117 ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ 63 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 เฉพาะสิ่งปลูกสร้าง 4 รายการ คือ

- 1.1 โรงสูบน้ำ
- 1.2 การวางท่อ สายเคเบิล การปักเสาไฟฟ้า
- 1.3 กระชังเลี้ยงสัตว์น้ำ
- 1.4 เขื่อนกั้นน้ำเซาะ

2. การอนุญาตให้ขุดลอก คูแล่งรักษาร่องน้ำทางเรือเดิน และงานติดตั้งบำรุงรักษาเครื่องหมายการเดินเรือ รวมถึงการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ตามมาตรา 120 ดังนี้

- 2.1 ร่องน้ำภายในประเทศที่เป็นบึง ลำคลอง แม่น้ำขนาดเล็กที่มีพื้นที่อยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เพียงแห่งเดียว
- 2.2 ร่องน้ำชายฝั่งทะเลขนาดเล็ก

3. การบริหาร ดูแลรักษาสถานีขนส่งทางน้ำ ท่าเทียบเรือสาธารณะ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามมาตรา 46 ทวิ

4. การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการตรวจสอบสิ่งล่องลำลำนน้ำ ตามข้อ 2 (14) แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2510) ค่าใบอนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่องลำลำนน้ำ และค่าใบอนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำ ตามข้อ 2 (6) และข้อ 2 (8)-(10) ตามลำดับ แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2534) เพื่อเป็นเงินได้แผ่นดินต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2545 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2545

(ลงชื่อ) วันชัย ศารทูลทัต

สำเนาถูกต้อง

(นายวันชัย ศารทูลทัต)

อธิบดีกรมเจ้าท่า

(นางศากุล สงค์ปริดา)

เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6

ศากุล/พิมพ์/ทาน

ตัวอย่าง

- แบบที่ 1 คำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ (กรณีเอกชน)
- แบบที่ 2 คำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ (กรณีเฉพาะส่วนราชการ)
- แบบที่ 3 ใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ
- แบบที่ 4 คำร้องขอทำการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี คำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....นามสกุล.....

อายุ.....ปี สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....

ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอยื่นคำร้องขออนุญาต.....

.....

.....

.....

โดยจะกระทำที่บริเวณริมฝั่ง.....

หน้าที่ดินของ.....โฉนดเลขที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ตามแผนผังสังเขปท้ายคำร้องนี้

ฉะนั้น ขอได้โปรดดำเนินการพิจารณาคำขอของข้าพเจ้า และข้าพเจ้ายินยอมที่จะปฏิบัติตามระเบียบ
ของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ทุกประการ เมื่อไม่ขัดข้องประการใดแล้ว โปรดออกใบอนุญาต
ให้ข้าพเจ้าด้วย

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ขออนุญาต

สำหรับเจ้าพนักงานบันทึก

1. เสนอ.....

ได้ตรวจคำร้องและเอกสารต่างๆ แล้ว เห็นควรดำเนินการตามระเบียบได้ต่อไป

(ลงชื่อ).....

เจ้าพนักงานตรวจท่า

...../...../.....

2. - ส่ง.....

ดำเนินการเรื่องค่าธรรมเนียมการตรวจ

- ส่ง.....

ตรวจและพิจารณาตามระเบียบแล้วรายงาน

(ลงชื่อ).....

(ตำแหน่ง).....

...../...../.....

3. รายละเอียด

3.1 - ใบสั่งเก็บเงินค่าธรรมเนียมการตรวจ เล่มที่.....เลขที่.....วันที่.....

- ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการตรวจ เล่มที่.....เลขที่.....วันที่.....

(ลงชื่อ).....ผู้บันทึก

...../...../.....

3.2 - ใบสั่งเก็บเงินค่าใบอนุญาต เล่มที่.....เลขที่.....วันที่.....

- ใบเสร็จรับเงินค่าใบอนุญาต เล่มที่.....เลขที่.....วันที่.....

3.3 - ใบอนุญาต เลขที่.....วันที่.....

(ลงชื่อ).....ผู้บันทึก

...../...../.....

แผนผังสังเขปแสดงสิ่งที่ขออนุญาต

รายละเอียดจำเป็นที่ต้องแสดงไว้

1. ความกว้างของหน้าที่ดินด้านติดกับขอบฝั่ง
2. ขนาดของสิ่งที่ขออนุญาตโดยประมาณ
3. ระยะห่างจากขอบฝั่งของสิ่งที่ขออนุญาต
4. สถานที่สำคัญที่อยู่ใกล้เคียง และระยะห่างโดยประมาณ

เอกสารที่ส่งมาด้วย

- ☐ สำเนาบัตรประจำตัว และทะเบียนบ้านของผู้ขออนุญาต
- ☐ สำเนาโฉนดที่ดิน
- ☐ หนังสือมอบอำนาจ
- ☐ สำเนาบัตรประจำตัว และทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจ
- ☐ หนังสือยินยอมของเจ้าของที่ดิน
- ☐ สำเนาบัตรประจำตัว และทะเบียนบ้านของผู้ให้ความยินยอม
- ☐ หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล
- ☐ แบบพิมพ์เขียว
- ☐ อื่น ๆ

1.
2.
3.
4.
5.

หนังสือให้ความยินยอม

ข้าพเจ้า.....นามสกุล.....
สัญชาติ.....ที่อยู่บ้านเลขที่.....ซอย.....ถนน.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ขอรับรองว่าสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ขออนุญาตปลูกสร้าง ซ่อมแซม หรือตัดแปลง ตามคำร้องข้างบนนี้ ตั้งอยู่ใน
เขตลำน้ำหรือชายทะเล.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....หน้าที่ดินบนฝั่งของข้าพเจ้าซึ่งข้าพเจ้ามีกรรมสิทธิ์ตามโฉนดเลขที่.....
และผู้ขออนุญาตคือ.....ได้รับอนุญาตจากข้าพเจ้าให้ทำการใน
หน้าที่ดินของข้าพเจ้าเพื่อกระทำการดังกล่าวข้างต้นตามเงื่อนไขที่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี
อนุญาตได้ โดยข้าพเจ้าในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์หน้าที่ดินยอมรับภาระตามกฎหมายและระเบียบของ
ทางราชการในการที่ผู้ขออนุญาตได้ยื่นคำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำฯ และภายหลังได้รับอนุญาตแล้วไม่ว่า
กรณีใดๆ

ถ้ามีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดในหน้าที่ดินบนฝั่งของข้าพเจ้าเกี่ยวกับ
การดำเนินการในครั้งนี้ ข้าพเจ้าจะเป็นผู้รับผิดชอบตามกฎหมายและตามเงื่อนไขที่ทางราชการกำหนด
ทุกกรณี

อนึ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ในที่ดินของข้าพเจ้าไปไม่ว่าด้วยประการใดๆ ข้าพเจ้าจะ
ได้แจ้งให้กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีทราบโดยพลัน หากข้าพเจ้าไม่แจ้งให้ถือว่าข้าพเจ้ายังคง
ยินยอมรับผิดชอบตามกฎหมายและเงื่อนไขที่ทางราชการกำหนดทุกกรณี

.....
เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน

ราคา 1 บาท

ตัวอย่างแบบที่ 2 คำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ (เฉพาะของส่วนราชการ)

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี
คำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ
(เฉพาะของส่วนราชการ)

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....นามสกุล.....

อายุ.....ปี สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....

ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอยื่นคำร้องขออนุญาต.....

โดยจะกระทำที่บริเวณริมฝั่ง.....

หน้าที่ดินของ.....โฉนดเลขที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ตามแผนผังสังเขปท้ายคำร้องนี้

ฉะนั้น ขอได้โปรดดำเนินการพิจารณาตามคำขอของข้าพเจ้า และข้าพเจ้ายินยอมที่จะปฏิบัติตามระเบียบ
ของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีทุกประการ เมื่อไม่ขัดข้องประการใดแล้ว โปรดออกใบอนุญาตให้
ข้าพเจ้าด้วย

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ขออนุญาต

ราคา 2 บาท

สำหรับเจ้าพนักงานบันทึก

1. เสนอ.....

ได้ตรวจคำร้องและเอกสารต่างๆ แล้ว เห็นควรดำเนินการตามระเบียบได้ต่อไป

(ลงชื่อ).....

เจ้าพนักงานตรวจท่า

...../...../.....

2. - ส่ง.....

ดำเนินการเรื่องค่าธรรมเนียมการตรวจ

- ส่ง.....

ตรวจและพิจารณาตามระเบียบแล้วรายงาน

(ลงชื่อ).....

(ตำแหน่ง).....

...../...../.....

3. รายละเอียด

3.1 - ใบสั่งเก็บเงินค่าธรรมเนียมการตรวจ เล่มที่.....เลขที่.....วันที่.....

- ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการตรวจ เล่มที่.....เลขที่.....วันที่.....

(ลงชื่อ).....ผู้บันทึก

...../...../.....

3.2 - ใบสั่งเก็บเงินค่าใบอนุญาต เล่มที่.....เลขที่.....วันที่.....

- ใบเสร็จรับเงินค่าใบอนุญาต เล่มที่.....เลขที่.....วันที่.....

3.3 - ใบอนุญาต เลขที่.....วันที่.....

(ลงชื่อ).....ผู้บันทึก

...../...../.....

แผนผังสังเขปแสดงสิ่งที่ขออนุญาต

รายละเอียดจำเป็นที่ต้องแสดงไว้

1. ความกว้างของหน้าที่ดินด้านติดกับขอบฝั่ง
2. ขนาดของสิ่งที่ขออนุญาตโดยประมาณ
3. ระยะห่างจากขอบฝั่งของสิ่งที่ขออนุญาต
4. สถานที่สำคัญที่อยู่ใกล้เคียง และระยะห่างโดยประมาณ

เอกสารที่ส่งมาด้วย

- ☐ สำเนาบัตรประจำตัว และทะเบียนบ้านของผู้ขออนุญาต
- ☐ สำเนาโฉนดที่ดิน
- ☐ หนังสือมอบอำนาจ
- ☐ สำเนาบัตรประจำตัว และทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจ
- ☐ หนังสือยินยอมของเจ้าของที่ดิน
- ☐ สำเนาบัตรประจำตัว และทะเบียนบ้านของผู้ให้ความยินยอม
- ☐ หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล
- ☐ แบบพิมพ์เขียว
- ☐ อื่นๆ

1.
2.
3.
4.
5.

คำรับรอง

ข้าพเจ้า.....นามสกุล.....
สัญชาติ.....ที่อยู่บ้านเลขที่.....ซอย.....ถนน.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ขอรับรองว่าสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ขออนุญาตปลูกสร้าง ซ่อมแซม หรือตัดแปลง ตามคำร้องข้างบนนี้ ตั้งอยู่ในเขตลำน้ำหรือ
ชายทะเล.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
หน้าที่ดินบนฝั่งในขอบเขตความรับผิดชอบดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามกฎหมายของข้าพเจ้า
และผู้ขออนุญาตคือ.....ได้รับอนุญาตจากข้าพเจ้าให้ทำการบริเวณหน้าที่ดินดังกล่าว
เพื่อปลูกสร้าง ซ่อมแซม หรือตัดแปลงตามเงื่อนไขที่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีกำหนด และถ้ามี
ข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดในหน้าที่ดินบนฝั่งอันอยู่ในเขตรับผิดชอบดูแลของ
ข้าพเจ้าเกี่ยวกับการดำเนินการครั้งนี้ ข้าพเจ้าจะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายทุกประการ

.....
ผู้ดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ตัวอย่างแบบที่ 3 ใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ

เล่มที่

เลขที่

ใบอนุญาตเลขที่...../.....

วันที่.....

กรมเจ้าท่า

ใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา.....

ผู้อำนวยการกองตรวจการขนส่งทางน้ำ/เจ้าท่าภูมิภาคที่..... ผู้ได้รับมอบอำนาจเจ้าท่า
จากอธิบดีกรมเจ้าท่า ออกใบอนุญาตให้.....

ซึ่งมีภูมิสำเนาอยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ
ประเภท.....

วัตถุประสงค์.....

สถานที่ตั้งอยู่บริเวณ.....

หน้าที่ดิน..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดยมีเงื่อนไขดังที่แนบท้าย

ใบอนุญาตนี้

ลงชื่อ.....

(.....)

เงื่อนไข

- ข้อ 1 ผู้รับอนุญาตต้องเริ่มดำเนินการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำภายในสิบสองเดือนนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต หากผู้รับอนุญาตไม่เริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในเวลาดังกล่าว ให้ใบอนุญาตเป็นอันสิ้นผล
ในกรณีผู้รับอนุญาตไม่อาจเริ่มดำเนินการปลูกสร้างภายในกำหนดเวลาผู้รับอนุญาตอาจยื่นคำขอ ขยายระยะเวลาเริ่มดำเนินการได้ตามแบบที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนด
- ข้อ 2 เมื่อปรากฏในภายหลังว่าได้ออกใบอนุญาตโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ เจ้าท่ามีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้อง หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้
- ข้อ 3 ถ้าการดำเนินการของผู้รับอนุญาตเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่สิ่งแวดล้อม หรือเป็นอุปสรรคอย่าง ร้ายแรงต่อการเดินเรือ หรือการกระทำความผิดกฎหมายทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินกว่าที่จะ คาดหมายได้ตามปกติ เจ้าท่ามีอำนาจสั่งให้หยุดการดำเนินการไว้จนกว่าผู้รับใบอนุญาตจะจัดการแก้ไขหรือ ป้องกันความเสียหายนั้นได้ และในกรณีที่เจ้าท่าพิจารณาแล้วเห็นว่า หากให้มีการดำเนินการต่อไปจะทำให้ เกิดความเสียหายเกินกว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินการ เจ้าท่ามีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้
- ข้อ 4 ในกรณีที่รัฐบาลต้องการใช้พื้นที่ในบริเวณที่ผู้รับอนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำเพื่อประโยชน์สำคัญของ ทางราชการ หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นแก่สาธารณะ ให้ผู้รับอนุญาตรื้อถอนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำออกไปภายใน เวลาอันควร และจะเรียกrogateค่าเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายจากทางราชการมิได้

ข้อ 5 เมื่อปรากฏในภายหลังว่าผู้รับอนุญาตไม่ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำให้เป็นไปตามแบบที่ได้รับอนุญาต หรือใช้สิ่งล่วงล้ำลำน้ำผิดไปจากวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาต เจ้าท่ามีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้

ข้อ 6 ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตหรือสำเนาใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในบริเวณที่ได้รับอนุญาต

ข้อ 7 เงื่อนไขอื่นๆ

.....
.....
.....

ข้อ 8 ผู้รับอนุญาตจะต้องรับเจ้าหน้าที่ไปทำการตรวจสอบรายละเอียดตามขั้นตอนที่กำหนด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 4

ผู้รับใบอนุญาตรับทราบ และยินดีปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กรมเจ้าท่ากำหนดข้างต้นทุกประการ

.....

ผู้รับใบอนุญาต

...../...../.....

บันทึกสำหรับเจ้าหน้าที่

การตรวจสอบตามขั้นตอนในข้อ 8 ของเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็น ดังต่อไปนี้

ครั้งที่ 1

(ลงชื่อ).....

...../...../.....

ครั้งที่ 2

(ลงชื่อ).....

...../...../.....

ครั้งที่ 3

(ลงชื่อ).....

...../...../.....

ครั้งที่ 4

(ลงชื่อ).....

...../...../.....

แผนที่สังเขปแนบท้ายใบอนุญาตเลขที่

/25....

รายการอนุญาต

.....

ผู้ขออนุญาต

.....

บริเวณที่อนุญาต

ริมฝั่ง.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

มาตราส่วน

๑:ตัวเลขเป็นเมตร พื้นที่ล่องล้าลำน้ำ.....ตารางเมตร

วันที่สำรวจ

.....

(.....)

เจ้าหน้าที่ผู้สำรวจ

(สำเนา)

คำสั่งกรมเจ้าท่า

ที่ 7/2544

เรื่อง มอบหมายอำนาจ “เจ้าท่า” ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย

ตามที่อธิบดีกรมเจ้าท่าในฐานะ “เจ้าท่า” ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ได้มอบหมายอำนาจ “เจ้าท่า” ให้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล และสุขาภิบาล ตามคำสั่งกรมเจ้าท่าที่ 157/2536 ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2536 ไปแล้ว นั้น

โดยที่ปรากฏว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อธิบดีกรมเจ้าท่าจึงให้ยกเลิกคำสั่งดังกล่าว และมอบหมายอำนาจ “เจ้าท่า” ให้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่กำหนดไว้ในมาตราดังต่อไปนี้

1. มาตรา 118 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535

2. มาตรา 118 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535 เว้นแต่ในส่วนที่บัญญัติไว้เกี่ยวกับการอนุญาตตามมาตราดังกล่าว ซึ่งกรมเจ้าท่าสงวนไว้โดยจะเป็นผู้อนุญาตเอง

3. มอบหมายให้มีอำนาจแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน กรณีมีผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ซึ่งจะต้องถูกลงโทษตามมาตรา ดังนี้

3.1 มาตรา 119 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535

3.2 มาตรา 119 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535

3.3 มาตรา 120 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535

3.4 มาตรา 204 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 5 มกราคม 2544

(ลงชื่อ) เรือโท วิทย์ วรคุปต์
(วิทย์ วรคุปต์)
อธิบดีกรมเจ้าท่า

สำเนาถูกต้อง

(นางศากุล สงค์ปรีดา)
เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6

(สำเนา)
คำสั่งกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี
ที่ 498/2546
เรื่อง มอบอำนาจ “เจ้าท่า” ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย

เพื่อให้การดูแลรักษาและการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินทั่วประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัวยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อให้การป้องกันและการแก้ไขปัญหาอุทกภัยและความแห้งแล้งเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีในฐานะ “เจ้าท่า” ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 จึงมอบอำนาจ “เจ้าท่า” ตามมาตรา 120 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2546 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535 ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ดังต่อไปนี้

1. ให้มีอำนาจอนุญาตเกี่ยวกับการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเดินเรือ การระบายน้ำ การป้องกันอุทกภัยและความแห้งแล้ง และเพื่อการรักษาสภาพแนวลำน้ำที่อยู่ในเขตอำนาจ โดยจะต้องคำนึงถึงการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นสำคัญ

2. ให้เก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ขุดลอก แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงร่องน้ำทางเรือเดินตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2534) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 และค่าธรรมเนียมการตรวจพิจารณาและสำรวจการขุดลอกแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงร่องน้ำทางเรือเดิน ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 69 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 6) พระพุทธศักราช 2481 เพื่อเป็นรายได้ของแผ่นดินต่อไป

3. การพิจารณาอนุญาตและการจำหน่ายวัสดุที่ได้จากการขุดลอกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์แนบท้ายคำสั่งนี้

4. เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้อนุญาตให้ผู้ใดขุดลอกตามคำสั่งมอบอำนาจฉบับนี้ ให้สำเนาหนังสืออนุญาตแจ้งให้กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีทราบทุกครั้งด้วย

สั่ง ณ วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2546

(ลงชื่อ) วันชัย ศารทูลทัต
(นายวันชัย ศารทูลทัต)
อธิบดี

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวกุล สงค์ปรีดา)
เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6

ณัฐสุภา/พิมพ์/ทาน

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาตขุดลอก
ตามมาตรา 120 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456
แนบท้ายคำสั่งกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ที่ 498/2546 ลงวันที่ 9 กันยายน 2456

“มาตรา 120 ให้เจ้าท่ามีหน้าที่ดูแลรักษาและขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ และทะเลภายในน่านน้ำไทย

ห้ามมิให้ผู้ใดขุดลอก แกะไขหรือทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงร่องน้ำทางเรือเดิน แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบและทะเลภายในน่านน้ำไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาทและให้เจ้าท่าสั่งให้หยุดกระทำการดังกล่าว”

เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเดินเรือ ระบายน้ำ การป้องกันอุทกภัยและความแห้งแล้ง และเพื่อการรักษาสภาพแนวลำน้ำ ตามมาตรา 120 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ซึ่งอธิบดีกรมขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ในฐานะ “เจ้าท่า” ได้มอบอำนาจดังกล่าวให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เหมาะสม และชัดเจนยิ่งขึ้น

อธิบดีกรมขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี จึงวางหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินไว้ ดังต่อไปนี้

1. กรณีจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการขุดลอกหรือจัดให้มีการขุดลอก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการระบายน้ำ การป้องกันอุทกภัยและความแห้งแล้ง ในการดำเนินการขุดลอกต้องใช้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1.1 การขุดลอกดังกล่าวจะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศวิทยาทางน้ำ ต่อแนวลำน้ำ ตลิ่ง และกิจกรรมอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง

1.2 หากปรากฏว่าในพื้นที่ที่จะดำเนินการขุดลอกมีสิ่งก่อสร้างที่สำคัญ เช่น สะพาน ฝาย โบราณสถาน จะต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานที่รับผิดชอบก่อนการดำเนินการขุดลอก

1.3 สำหรับการจำหน่ายวัสดุที่ได้จากการขุดลอกให้จังหวัดดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2. กรณีเอกชน หน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ เป็นผู้ขออนุญาตขุดลอกที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเดินเรือ การระบายน้ำ การป้องกันอุทกภัยและความแห้งแล้ง และเพื่อการรักษาสภาพแนวลำน้ำ ต้องดำเนินการดังนี้

2.1 การยื่นคำร้องและการเตรียมเอกสาร

ให้ผู้ขออนุญาตยื่นคำร้องและเตรียมเอกสารหลักฐานและดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1.1 ยื่นคำร้องขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินตามแบบตัวอย่างแนบท้ายหลักเกณฑ์และวิธีการขุดลอกนี้ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ที่อยู่ในเขตอำนาจ โดยแจ้งวัตถุประสงค์การขุดลอก

2.1.2 สำรวจและจัดทำแผนที่มาตราส่วน ตามความเหมาะสมแสดงแนวลำน้ำ ความลึก พื้นที่องน้ำ สิ่งก่อสร้างสำคัญอื่นๆ ตามแนวลำน้ำ ขนาด ขอบเขต ที่จะขุดและแหล่งที่ดิน แบนมาจำนวน 3 ชุด โดยต้องเป็นแผนที่แสดงผลการสำรวจไม่เกิน 6 เดือน ก่อนวันยื่นคำร้องขออนุญาตขุดลอก

กรณีเอกชนเป็นผู้ขออนุญาตต้องมีวิศวกรผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2505 หรือพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ลงชื่อรับรองในแผนที่พร้อมแนบสำเนาใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

กรณีหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ขออนุญาต ให้เจ้าหน้าที่สายงานโยธาของหน่วยงานนั้นๆ เป็นผู้สำรวจออกแบบและลงชื่อรับรองในแผนที่

2.1.3 แสดงรายละเอียด อุปกรณ์การขุดลอก วิธีการขุดลอก ปริมาณดิน และการทิ้งดิน

2.1.4 กรณีการขุดลอกเป็นจำนวนมาก หรือที่คาดว่าจะได้มีผลกระทบต่อบริเวณข้างเคียงในด้านต่างๆ ให้แสดงผลการศึกษาและมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบดังกล่าวแนบมาด้วย

2.1.5 เอกสารหลักฐานอื่นๆ (ถ้ามี)

2.1.6 สำเนาใบเสร็จการชำระเงินค่าธรรมเนียมการยื่นขออนุญาตขุดลอก

2.2 ในการพิจารณาอนุญาต ให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังนี้

2.2.1 การขุดลอกดังกล่าวจะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ วิทยาทางน้ำ ต่อแนวลำน้ำ ตลิ่ง และกิจกรรมอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง

2.2.2 หากปรากฏว่าในพื้นที่ที่จะดำเนินการขุดลอกมีสิ่งก่อสร้างที่สำคัญ เช่น สะพาน ฝาย โบราณสถาน จะต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานที่รับผิดชอบก่อนการดำเนินการขุดลอก

2.2.3 สำหรับการจำหน่ายวัสดุที่ได้จากการขุดลอกให้จังหวัดดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

3. กรณีการขุดลอกในแม่น้ำสายหลักที่มีรายชื่อปรากฏแนบท้ายหลักเกณฑ์และวิธีการขุดลอกนี้ ซึ่งเป็นแม่น้ำที่ไหลผ่านพื้นที่หลายจังหวัดหรือเป็นแม่น้ำสายใหญ่ และหรือมีการเดินเรือ หรือมีแนวโน้มที่จะมีการฟื้นฟูสภาพการเดินเรือ ในการพิจารณาอนุญาตขุดลอกนั้นให้พิจารณาตาม 2. และให้จังหวัดหรือสำนักงานการขนส่งทางน้ำในเขตอำนาจ เพื่อให้ความเห็นชอบในรูปแบบการขุดลอกก่อนพิจารณาอนุญาตด้วย

ตัวอย่างแบบที่ 4 คำร้องขอทำการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน

(แบบ ข.1)

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี
คำร้องขอทำการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....นามสกุล.....

อายุ.....ปี สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....

ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....ขอยื่นคำร้องเพื่อทำการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน

บริเวณ.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ขนาด กว้าง.....ยาว.....

ลึก.....ระยะห่างจากฝั่ง.....ตามแผนที่สังเขปที่แนบท้าย

โดยใช้ 1. เรือ.....เลขทะเบียน.....

2. เรือ.....เลขทะเบียน.....

3. เรือ.....เลขทะเบียน.....

4. เรือ.....เลขทะเบียน.....

ฉะนั้น ขอได้โปรดส่งให้เจ้าพนักงานไปตรวจ เมื่อไม่เป็นการขัดข้องประการใดแล้วขอได้โปรดออกใบ
อนุญาตให้ข้าพเจ้าด้วย

.....
ผู้ขออนุญาต

สำหรับเจ้าพนักงานบันทึก

1. ส่ง.....

เก็บเงินค่าธรรมเนียมการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินตามกฎกระทรวง

(ลงชื่อ).....

.....
.....

2. เสนอ.....

ได้เก็บเงินค่าธรรมเนียมเป็นเงิน.....บาท ตามใบเสร็จรับเงิน

เล่มที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....

(ลงชื่อ).....

.....
.....

3. ส่ง.....

ตรวจและพิจารณาแล้วรายงาน

(ลงชื่อ).....

.....
.....

4. เสนอ.....

ขอรายงานการตรวจดังนี้

รายการขออนุญาต.....

ผู้ขออนุญาต.....

ตำบลที่ขออนุญาต.....

ความเห็นเจ้าพนักงาน.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

.....
.....

แบบรายละเอียดแนบคำขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน

เนื่องจากการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินในแม่น้ำ จำเป็นต้องมีการควบคุมการขุดลอกอย่างใกล้ชิด เพื่อมิให้เกิดความเสื่อมสภาพของแม่น้ำ จึงจำเป็นต้องขอทราบรายละเอียดในการประกอบการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แม่น้ำที่จะขุดลอก คือ แม่น้ำ.....
2. ตำบลที่จะขุดลอกโดยละเอียด.....หมู่ที่.....
3. ความลึกที่จะขุดลงไป.....เมตร
4. ขนาด ความกว้าง ยาว ของพื้นที่ที่ขออนุญาต.....เมตร
5. ระยะห่างจากฝั่ง.....เมตร
6. ถ้ามีสะพานหรือสิ่งก่อสร้างของส่วนราชการให้บอกระยะห่างจากบริเวณที่จะขุดลอกด้วย
ห่าง.....เมตร
7. แนบแผนที่บริเวณที่จะขออนุญาตขุดลอกและลงตำแหน่งบริเวณที่จะขุดให้ชัดเจน
8. รายละเอียดบริเวณที่ทิ้งวัสดุที่ขุดลอกได้
 - ตำบลที่ทิ้งวัสดุที่ขุดลอกได้.....
 - ขนาด ความกว้าง ยาว ลึก ของพื้นที่ที่ขออนุญาตทิ้งวัสดุที่ขุดลอกได้
.....
 - ระยะห่างจากฝั่ง.....
 - แนบแผนที่บริเวณที่จะขออนุญาตทิ้งวัสดุที่ขุดลอกได้
 - แนบหนังสือยินยอมให้กองวัสดุที่ขุดลอกได้จากเจ้าของที่ดิน (ถ้ามี)

ลงชื่อ

(.....)

เจ้าของหรือผู้จัดการ

หนังสือรับรอง
ของ
ผู้ประกอบการวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

เขียนที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

โดยหนังสือฉบับนี้ ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี
เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....
ตรอก, ซอย.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ที่ทำงาน.....โทรศัพท์ที่บ้าน.....โทรศัพท์ที่ทำงาน.....
ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ประเภท.....สาขา.....
ตามใบอนุญาตเลขทะเบียน.....และขณะนี้มิได้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือขาดอายุ
ให้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม

ขอรับรองว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2505 หรือ 2542
โดยข้าพเจ้าเป็นผู้สำรวจสภาพพื้นที่ท้องน้ำ คำนวณ โครงสร้าง ควบคุมงาน วางผัง ออกแบบและทำรายงาน
การปฏิบัติงาน
เป็นงานชุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินชนิด.....
ขนาดกว้าง.....ม. ยาว.....ม. ลึก.....ม.
เป็นสิ่งล่องลำลำนน้ำชนิด.....จำนวน.....
วัตถุประสงค์ของงานเพื่อ.....
ของ.....
กรรมสิทธิ์ที่ดินบนฝั่งหรือสิ่งก่อสร้างที่ขออนุญาตอยู่ในโฉนดที่ดินเลขที่.....
เล่ม.....หน้า.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....ตามแผนผังบริเวณแบบงานชุดลอก/ก่อสร้าง
รายการคำนวณและรายการปฏิบัติงาน ที่ข้าพเจ้าได้ลงนามรับรองไว้แล้ว ซึ่งแนบมาพร้อมกับเรื่องราว

ขออนุญาตทำการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน/ทำสิ่งล่องล้าลำนํ้า ดังนั้น เพื่อเป็นหลักฐาน ข้าพเจ้าจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(ลงชื่อ).....วิศวกร
(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้ขออนุญาต
(.....)

(ลงชื่อ).....พยาน
(.....)

(ลงชื่อ).....พยาน
(.....)

คำเตือน

1. ให้ขีดฆ่าข้อความที่ไม่ใช่ออก
2. ให้วิศวกรแนบภาพถ่ายใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ หรือภาพถ่ายบัตรประจำตัวแสดงว่าได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพวิศวกร
3. หากมีการเปลี่ยนแปลงวิศวกรตามหนังสือรับรองฉบับนี้ให้วิศวกรรีบแจ้งให้กรมการขนส่งทางน้ำ และพาณิชยนาวีทราบเป็นหนังสือ

กฎกระทรวง

ฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2534)

ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2510 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

(1) กฎกระทรวงฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2510) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456

(2) กฎกระทรวงฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2515) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456

(3) กฎกระทรวงฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2523) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456

ข้อ 2 ให้เจ้าท่าเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตที่ต้องออกเป็นหนังสือตามอัตราดังต่อไปนี้

(1) ใบอนุญาตให้เรือกลที่เป็นเรือเดินทะเลออกจากเขตท่าเรือใดในน่านน้ำไทยไปยังเมืองท่าต่างประเทศ ฉบับละ 100 บาท

(2) ใบอนุญาตให้เรือที่มาจากต่างประเทศเข้าจอดหรือเทียบนอกที่จอดหรือท่าเทียบเรือของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ฉบับละ 100 บาท

(3) ใบอนุญาตให้วางทุ่นหรือเครื่องสำหรับผูกเรือ ฉบับละ 100 บาท

(4) ใบอนุญาตให้ทอดสมอเป็นการประจำในน่านน้ำ ลำแม่น้ำ หรือท่าเลทอดสมอจอดเรือตำบลใด ๆ ฉบับละ 100 บาท

(5) ใบอนุญาตให้สร้างท่าเทียบเรือ ฉบับละ 100 บาท

(6) ใบอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งใดลงล้าเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำและใต้ น้ำ ของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำทะเลสาบ หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ฉบับละ 100 บาท

(7) ใบอนุญาตให้ทิ้งหิน กรวด อับเฉา โคลนดิน หรือของใด ๆ ในร่องน้ำใกล้เคียงร่องน้ำที่สันดอนปากแม่น้ำ แม่น้ำ เขตท่าเรือ หรือท่าเลทอดสมอจอดเรือ ฉบับละ 100 บาท

(8) ใบอนุญาตให้ขุดดินในลำน้ำในเขตท่าเรือ หรือท่าเลทอดสมอจอดเรือฉบับละ 100 บาท

(9) ใบอนุญาตให้ขุดลอก แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงร่องน้ำทางเดินเรือ ฉบับละ 100 บาท

(10) ใบอนุญาตให้ขุดลอกหน้าท่าเทียบเรือ ฉบับละ 100 บาท

(11) ใบอนุญาตให้เรือเดินประจำทาง ฉบับละ 100 บาท

(12) ใบอนุญาตให้ถ่ายสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ออกจากเรือระหว่างเวลาพระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้น ฉบับละ 100 บาท

(13) ใบอนุญาตกำหนดที่จอดเรือบรรทุกสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ฉบับละ 100 บาท

(14) ใบอนุญาตให้เคลื่อนย้ายเรือบรรทุกสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ฉบับละ 100 บาท

(15) ใบอนุญาตให้ขนถ่ายน้ำมันปิโตรเลียมออกจากเรือระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ฉบับละ 100 บาท

ให้ไว้ ณ วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2534

นุกุล ประจวบเหมาะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากการเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตที่ต้องออกเป็นหนังสือและอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตดังกล่าว ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2510) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 และกฎกระทรวงฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2523) ยังไม่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และสมควรนำอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตที่ต้องออกเป็นหนังสือตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2515) มาบัญญัติรวมไว้ในกฎกระทรวงฉบับเดียวกันเพื่อความสะดวกในการใช้กฎหมาย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 69 (พ.ศ. 2542)
ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2481

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2481 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2510 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกกฎกระทรวงฉบับที่ 35 (พ.ศ. 2521) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2481

ข้อ 2 ให้กำหนดค่าธรรมเนียมตามอัตรา ดังต่อไปนี้

- (1) การตรวจพิจารณาและสำรวจการขุดลอก แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงร่องน้ำทางเรือเดิน ครั้งละ 3,000 บาท
- (2) การตรวจพิจารณาสำหรับการขุดลอกหน้าท่าเทียบเรือ ครั้งละ 1,000 บาท

ให้ไว้ ณ วันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2542

ไชยา สะสมทรัพย์

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

หมายเหตุ.- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากการเก็บค่าธรรมเนียมการตรวจพิจารณาและสำรวจการขุดลอกแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงร่องน้ำทางเรือเดิน และอัตราค่าธรรมเนียมการตรวจพิจารณาสำหรับการขุดลอกหน้าท่าเทียบเรือตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 35 (พ.ศ. 2521) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2481 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

รายชื่อแม่น้ำสายต่างๆ ในประเทศไทย

1. แม่น้ำชี จังหวัดชัยภูมิ, นครราชสีมา, ขอนแก่น, มหาสารคาม, กาฬสินธุ์, ร้อยเอ็ด, ยโสธร, อุบลราชธานี
2. แม่น้ำมูล จังหวัดนครราชสีมา, บุรีรัมย์, สุรินทร์, ศรีสะเกษ, อุบลราชธานี
3. แม่น้ำยม จังหวัดพะเยา, แพร่, สุโขทัย, พิษณุโลก, พิจิตร, นครสวรรค์
4. แม่น้ำป่าสัก จังหวัดเลย, เพชรบูรณ์, ลพบุรี, สระบุรี, พระนครศรีอยุธยา
5. แม่น้ำน่าน จังหวัดน่าน, อุตรดิตถ์, พิษณุโลก, พิจิตร, นครสวรรค์
6. แม่น้ำปิง จังหวัดเชียงใหม่, ลำพูน, ตาก, กำแพงเพชร, นครสวรรค์
7. แม่น้ำแม่กลอง จังหวัดตาก, กาญจนบุรี, ราชบุรี, สมุทรสงคราม
8. แม่น้ำวัง จังหวัดลำปาง, ตาก
9. แม่น้ำยม จังหวัดแม่ฮ่องสอน, ตาก
10. แม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดนครสวรรค์, ชัยนาท, สิงห์บุรี, อ่างทอง, พระนครศรีอยุธยา, ปทุมธานี, นนทบุรี, กรุงเทพฯ, สมุทรปราการ, กาญจนบุรี
11. แม่น้ำท่าจีน จังหวัดชัยนาท, สุพรรณบุรี, นครปฐม, สมุทรสาคร
12. แม่น้ำอิง จังหวัดเชียงราย, พะเยา
13. แม่น้ำสงคราม จังหวัดนครพนม, หนองคาย, สกลนคร
14. แม่น้ำตาปี จังหวัดสุราษฎร์ธานี, นครศรีธรรมราช
15. แม่น้ำสายบุรี จังหวัดปัตตานี, ยะลา, นราธิวาส
16. แม่น้ำเลย จังหวัดเลย
17. แม่น้ำน้อย จังหวัดปทุมธานี, พระนครศรีอยุธยา, อ่างทอง, สิงห์บุรี, ชัยนาท
18. แม่น้ำปัตตานี จังหวัดปัตตานี, ยะลา
19. แม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
20. แม่น้ำกก จังหวัดเชียงราย, เชียงใหม่
21. แม่น้ำปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
22. แม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา, ปราจีนบุรี
23. แม่น้ำตรัง จังหวัดตรัง
24. แม่น้ำปราจีนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา, ปราจีนบุรี
25. แม่น้ำนครนายก จังหวัดฉะเชิงเทรา, นครนายก
26. แม่น้ำชุมพร จังหวัดชุมพร
27. แม่น้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช, สงขลา
28. แม่น้ำลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี, ลพบุรี, พระนครศรีอยุธยา

29. แม่น้ำหลังสวน	จังหวัดชุมพร
30. แม่น้ำตากแดด	จังหวัดอุทัยธานี, นครสวรรค์
31. แม่น้ำประแสร์	จังหวัดระยอง
32. แม่น้ำบางนรา	จังหวัดนราธิวาส
33. แม่น้ำสะแกกรัง	จังหวัดนครสวรรค์, อุทัยธานี
34. แม่น้ำระยอง	จังหวัดระยอง
35. แม่น้ำปาว	จังหวัดกาฬสินธุ์
-

สถานที่ติดต่อสอบถามเกี่ยวกับภารกิจ

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

1278 ถนนโยธา แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

โทร. 0 2233 1311-8

โทรสาร 0 2238 3017

E-mail Address : www.marine@md.go.th

สอบถามเรื่อง **การกระจายอำนาจ**

ติดต่อ กองนิติการ

โทร 0 2235 7630, 0 2233 1311-8 ต่อ 292, 252

สอบถามเรื่อง **การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ**

ติดต่อ สำนักความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมทางน้ำ

โทร. 0 2233 3780, 0 2233 1311-8 ต่อ 228, 283

สอบถามเรื่อง **การขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็ก**

ติดต่อ สำนักพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำ

โทร. 0 2266 7990, 0 2233 1311-8 ต่อ 340, 346

ติดต่อ สำนักสำรวจและวิศวกรรม

โทร. 0 2234 3593, 0 2233 1311-8 ต่อ 268, 291

พิมพ์ครั้งที่ 2 (มกราคม 2547)

ที่ปรึกษา

1. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
2. นายจาตุร อภิชาติบุตร	ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี
3. นายพันธุ์ชัย วัฒนชัย	ที่ปรึกษาด้านแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

คณะผู้จัดทำ

1. คณะทำงานเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการในภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน	
1.1 รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	ประธานคณะทำงาน
1.2 ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	คณะทำงาน
1.3 ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	คณะทำงาน
1.4 ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
1.5 ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	คณะทำงานและเลขานุการ
1.6 ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและแผน
การกระจายอำนาจ
สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
1.7 เจ้าหน้าที่ส่วนนโยบายและแผนการกระจายอำนาจ
สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
2. กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี	
3. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	
3.1 นางรังสี พันธุมจินดา	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3.2 นางสุปราณี จันทรัตนวงศ์	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและแผนการกระจายอำนาจ
3.3 นายชวลิต ยาคล้ำย	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว
3.4 นายชัยวัฒน์ ภัทรกานต์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว
3.5 นายวิทยา โชคเศรษฐกิจ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว
3.6 นางสาวอุทัยวรรณ มากอ้น	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 3
3.7 นางสาวจรรุวรรณ รัตนวีระเมธิกุล	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3
3.8 นางสาวนฤมล วิเชียรเกื้อ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3
3.9 นางสาวสิริกร ดำนาคแก้ว	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3
3.10 นายสุวรรณ ยศติวงศ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3

คู่มือการปฏิบัติงาน

ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- 1 การก่อสร้างและบำรุงรักษาทางและสะพาน
- 2 การควบคุมอาคาร
- 3 การสำรวจ ออกแบบและประมาณราคา สระเก็บน้ำ ขุดลอกหนองน้ำ บึงธรรมชาติ
- 4 การบำรุงรักษาคล่องส่งน้ำจากคอนกรีตทั้งสายหลัก และสายซอยและโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
- 5 การบริหาร จัดการ และการพัฒนาทรัพยากร น้ำบาดาลแบบยั่งยืน
- 6 การวางผังเมืองรวม
- 7 การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำและการขุดลอกร่องน้ำขนาดเล็ก
- 8 งานสถานีขนส่งผู้โดยสาร
- 9 การควบคุมการก่อสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ
- 10 งานวิศวกรรมจราจรทางบก
- 11 แนวทางการจัดหาน้ำสะอาดในชุมชนและกระบวนการพิจารณาการจัดสร้างระบบประปาหมู่บ้าน
- 12 สื่อการสอน VCD งานทาง

ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษา

ความสงบเรียบร้อย

- 1 การออกไปอนุญาตขายสุราและยาสูบ
- 2 การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542
- 3 งาน ชั่ง ตวง วัด

ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน

พาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว

- 1 การส่งเสริมการลงทุน
- 2 การดำเนินงานและวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ. 2535

ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

- 1 งานสวัสดิการสังคม
- 2 การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการมาปนกิจ สงเคราะห์ พ.ศ. 2545
- 3 การควบคุมหอพักเอกชน ตามพระราชบัญญัติ หอพัก พ.ศ. 2507
- 4 การถ่ายโอนภารกิจศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในศาสนสถานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5 การถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 6 การฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและ หัตถกรรมไทย
- 7 การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด และการจัดการ เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

- 1 การดูแลรักษาและคุ้มครองที่สาธารณประโยชน์
- 2 การควบคุมไฟฟ้า
- 3 การพัฒนาป่าชุมชน
- 4 การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า
- 5 โครงการอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี

และภูมิปัญญาท้องถิ่น

- 1 การดูแลรักษาโบราณสถาน

การถ่ายโอนภารกิจ
ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
มุ่งให้ประชาชนพึงได้รับ
บริการที่รวดเร็ว มีคุณภาพ
และตรงตามความต้องการ
รวมทั้งมีส่วนร่วม
ในการบริหารงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

ตู้ ปณ.5 ปณพ. ศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร 10304

โทรศัพท์/โทรสาร 0 2280 7383, 0 2280 7384

E-mail : dloc@thaimail.com

<http://www.dloc.opm.go.th>